

YEYOX YŌG MŌ'POK XOP TE HĀPXOPMĀHĀ'

1 ¹Teop:

Hōmā 'ăte xa kax'āmi hāmāxap tappet tu!, nūy Yeyox yōg hāpxopmā'ax xohix 'ăktux xa!, xi' yōg hāmyūmmūg'ax xohix 'ăktux, ²ha Yeyox te yāy yōg tik xop yīmōgatux, tu mō'pok, pu hām'āpak max 'ăktux, ha Topa Koxuk te Yeyox ka'ogāhā!, ha Topa te Yeyox mōgāhā pepi pexkox tu!, ³nōm xok, tu putpu' hi!, ha tikmū'ün punethok te' pēnāhā!, tu 'āmnīy te 40 hā! pēnāhā!, yīy ta' xohix te hāmyūmmūg, yā! hi putpu' Yeyox. Tute Topa te tikmū'ün xat xe'ēgnāg 'ăktux, tu Topa te yāy yōg tikmū'ün xat 'ăktux, ⁴tu yāy yōg mō'pok xop mūtik tihi!, tu:

—Nāy, Yenoyanēn kopa nox pi!. Hōmā 'Ātak Topa te hām'ăktux xex, hu: "Āte yāy Koxuk Xe'ēgnāg nū'kutnāp-tup tikmū'ün xohix hah," kaxīy. 'Āte xa hām'ăktux, ha' xupak, hu' hip kōmēn Yenoyanēn kopah. ⁵Yoām te kōnāg hāp-tox pix, pa hāpxip kutōgnāg 'ihā 'āte Topa Koxuk xa nū'kutnāp-tup, 'āp-tox pix'ax putuk nū'kutnāp-tup, puyīy 'āka'ogā!. Kaxīy.

Yeyox te pexkox ha' mōg

⁶Ha mō'pok xop te nū mūtik pip, tu:

—Hām 'ūm hā! xate! puknōg xop mōy putup, nōm puknōg xop te yūmū yōg hām tu! pip? 'Ok hōnhā nō! nōy yānān putup, nūy yūmū yōg tikmū'ün 'Iyaet xexkānā! Kaxīy.

⁷Ha Yeyox te:

—'Āmnīy 'ūm hā! xexkānāp-tup, 'Ātak puxet te' yūmmūg. 'Ap nōy 'ūm te' yūmmūg'ah. 'A 'Ātak Topa te 'ayūmmūgāp-tup'ah. ⁸Pa Topa Koxuk yīxop-tup, yā kaxīy Topa te 'āka'ogāp-tup, xak mūn 'ăktux tikmū'ün pu!, kōmēn Yenoyanēn kopah hām'ăktux putup, xix hāpxexka Yonex tu!, xix hāpxexka Xāmānit tu!, xix hāpxexka xohix tu hām'ăktux putup. Kaxīy.

⁹Tu hām'ăktux kux, ha Topa te' mōgāhā pepi!, pexkox ha' mōg, ha yāy yōg mō'pok xop te' pēnāhā!, ha hāmgōy xexka te' xaxogāhā!, pāyā! kopa' mōg, tu mōkotu' xu pep. ¹⁰Ha Yeyox yōg mō'pok xop te' pēnā ka'ok, Yeyox pēnāp-tup tu!, tu pepi pēnā!, 'ihā pexkox yōg mō'pok xop 2 mōxa mō'ka'ok, tu topixxax ponnohnāg mō'tat, ¹¹tu:

—Ganinet yōg tihik, tep mūn xak xate pexkox kopah? Topa te Yeyox mōgāhā pexkox hah, ha xate' pēnāhā!, ha hāmgōy xexka kopa' putpu' nūn putup. Kaxīy.

Tik xop te Mātit yāykutnāhā'

¹² Ha yīktix 'Onimet tu' pip tik xop, tu ta' mōg, tu mōktu Yenoyanēn tu' mōxaha!. Putahat 'ap tox'ah, yāl hūmnāg, kinōm puxet. ¹³ Tu mōktu' mōxaha mīptut tox tu', tu mīpkul'īn tu mōl'kānīn, tu mīptut kox tu' mōgāhā!, tu' mōxakux. Tik xohix te: Pet, xix Yoām, xix Tiak, xix 'Anene', xix Pinip, xix Tōmē!, xix Matēmēo, xix Māteo, xix 'Appeo kutok Tiak, xix Xīmām, nōm te Yoneo xop xexkanāp-tup, xix Tiak nōy kutok Yot. ¹⁴ Tu' kuxap-xet, xip-tox puxet, ha 'ūn xop nū mūtik yāy tu nūl'nāhā!, xix Mānix, Yeyox mūg tut, xix Yeyox taknōy xop. 'Ūxohix te Topa xak, tu nōm pu hām'āktux pax.

¹⁵ Hāpxip 'ihā yāy tu nūl'nāhā!, 'ūkuxa mām ka'ok xop xohix te 120, ha Pet tek-nīhā! xip, tu hām'āktux, hu:

¹⁶⁻²⁰—'Ūnōy mūnōp xop, hōmā, hāmyāxatamuk xohix punethok 'ihā, Topa Koxuk te hām'āktux, tu mōnāyxop Namix hā hām'āktux, ha kax'lāmi! 'ūkte'ex yōg tappet tu', hu:

"Pūyā yāy hām'ax tu' xut, puyīy kāmānat nōy hām," kaxīy. Tu kax'lāmi!, ha hāmyāxatamuk xohix nōg, ha Topa yōg hām'āktux hittap hā! mīy nōmhā. Yeyox te Yot xānāhā!, pu yūmūg mūtik 'āti!, tu hāpxompāhā!, yā yūmūg hā! xape!.

—Pāyā Yot te' gāyxop mōgāhā Yeyox hah, nūy tayūmak pop, tu hām hā! nōy yānān, tu yōkānām tu' nāhā!, ha' yōn yāy koxyōy. Ha Yenoyanēn yōg tikmūl'ūn xohix te' xupak, tu nōm hām 'āxet'ax mīy 'Axenām, yā yīy'ax hā: "'Ūhep 'āta'lax tu hahām," kaxīy.

²¹—'Āpu, tik nōy yāykutnā!, pu Yot pupi hāpxompā!, tik te yūmūg mūtik hāpkumep hāmyāxatamuk 3 hā, 'ihā Yeyox te yūmūg mūtik hāpkumep. ²² Tik te Yoām putox pix'ax pēnāhā!, tu Yeyox te pexkox tu' mōg pepi' pēnāhā!, yā! xohix pēnāhā!, pu Yeyox yā putpu' hi 'āktux, yūmūg mūtik tu hām'āktux. Tu ta tu' kux. Kaxīy.

²³ Ha tik xop te tik 2 yīmōgatux, 'ūxuxet'ax Yoye Maxamax, yā 'āxet'ax nōy Hāmyok, xix Mātit, ²⁴ tu Topa pu hām'āktux, hu:

—Topa 'āxexkah, yūmūl'āte xa tu' xak, xate tikmūl'ūn kuxa xohix yūmmūg hah, hukmūl'ā yūmmūgā!: Pi'ā! mūn putup xate!? 'Ok pe Maxamax, 'ok pe Mātit? ²⁵ Yot te Hāmgāyāgnāg pet ha' mōg, 'āpu yūmūl'ā! nōy yāykutnā!, pu Yot pupi hāpxompā!, nūy Yeyox yōg mō'pok xop kopa' xihip, nūy Yot hā! yānān hāpxompā!, Kaxīy.

²⁶ Tu mō'xap yōn, puyīl' xap hāmyūmmūgā!, ha' xut Mātit, ha Mātit te nōm tik te 11 mūtik hāpxompāhā!.

Topa Koxuk te tikmūl'ūn ha yīxohoh

2 ¹Hāpxip 'ihā Yoneo xop te 'āmuk xexka mīy, 'ūxuxet'ax Pētekot, ha' kuxa mām ka'ok xop xohix te yāy kotīnnāhā mīptut puxet kopah, ² tu' mām, tu mōl'ka'ok tīnnā ka'ok 'āpak, yā 'āmuuh gāy putuk, tu' xupep mīptut kopah,

tu mĩptut kopa nũ'xip, ³ha' yōyxōg punethok pẽnāhā', yã kuxap putuk, tu hăpxummähā', tu mõktu 'üp-tox xohix xuka' mäm, ⁴ha Topa Koxuk te pexkox tu' yïxohoh, tu' xohix ka'logähä', pu tu häm'äktux. Yã Topa Koxuk te' yïgähä'.

⁵Ha hăpxexka xohix yög Yoneo xop te Yenoyanẽn kopa' tihik, nõm te Topa xak, ⁶tu' xupak, tu yãy tu nü'nähä', tu' nün, tu nüktu mõxaha', tu yãy yïy'ax xohix 'äpak, tu' yëy, ⁷tu kuxänög, tu:

—Pénä!, 'öhöm Gанинет yög tihik, tu' yïy, pâyä! yïy'ax puknög xohix hã häm'äktux. ⁸Pute 'üm? Yümüg nün, tu häm'äpak, tu yãy yïy'ax hã häm'äpak. ⁹Yä! yïy'ax xohix te: Pat yög, xix Met yög, xix 'Enamit yög, xix Mëyopatäm yög, xix Yonex yög, xix Kapanox yög, xix Po'ön yög, xix 'Ax yög yïy'ax, ¹⁰xix Pinik yög, xix Pänpit yög, xix 'Eyt yög, xix Nip yög, xix Xinën yög, xix nõm te Hõm tu' pip xop yãy yïy'ax nõm xop nün, tu nüktu Yenoyanẽn tu' mõxaha', tu' pip. ¹¹Yä! yäg Yoneo, xi! yäg yä! puknög xop, nõm te Topa xak, xix Yoneo mõnäy xop yög hăpxopmä'ax tat. Yã Kenet yög, xix 'Anap yög, yümü'äte Topa yög hăpxopmä max xe'ëgnäg 'äpak, tu yãy yïy'ax hã' xupak. Kaxïy.

¹²Hu kuxänög, tu yãy pu yïkopol, hu:

—'İntu!', pute 'üm nühü'? Kaxïy.

¹³Ha tik yäg kute'ex kummuk, tu:

—Yã mïnta hep xupyäg xo'op, hu nõ paptux! Kaxïy.

Pâyä! ap paptux'ah.

Pet te häm'äktux

¹⁴Ha Pet yok, tuk-nîhã! xip tik te 11 kopah, tu' yïy ka'ok tu:

—Yonex yög tihik, xix kõmën Yenoyanẽn kopa ti xop kamah: 'Üg'äpax, 'äte 'üm mügä 'äpax. ¹⁵A tik xop paptux'ah. 'Ämhok. Yã hõnhä mäyöñ te pexkox puka' yüüm. ¹⁶Pa hõmä tik hittap Yoeo te Topa pupi häm'äktux, hu:

¹⁷"Hõmä, häm'äyatamuk xohix nõg putup,

'ihä Topa te yãy Koxuk yïxönnäp-tup 'ühep xop xohix hah,
ha 'äk-tok pit xix 'äk-tok hex te Topa pupi häm'äktux putup,
ha' xiptap xop te yãy koxuk hã' pẽnäp-tup, ha kutut xop te nõ yõnkup putup.

¹⁸Ha 'ämniy 'üm 'ihä Topa te yãy Koxuk yïxönnäp-tup yäy yög
kämänat xohix hah, tik xop xix 'ün xop,

ha Topa pupi häm'äktux putup.

¹⁹Ha Topa te hăpxopmä xe'ëgnäg xa' müg putup pexkox tu' xix häm tu',
ha' hep 'äta pẽnäp-tup, xix kuxap, xix kugøy.

²⁰Mäyöñ yänäm xok putup hăpkoxtap hah,
ha mäyöñ hex yãyhä' hep 'ätap-tup,

ha 'ämniy 'üm puxet 'ihä Topa nün putup,
tu häm tu' nün putup, pu hăpxopmä'ax xohix kopit.

²¹Tikmü'ün 'üm te Topa 'äxet'ax hã' xänä!, pu' xut, puxix Topa nõm
xut putup, pe tihik, pe 'ühün." Kaxïy.

²²Pet te xe:

—'Iyaet yōg tikmū'ün, 'āyipkox pi', tu hām'āpax. Topa mūn te Nāyane yōg Yeyox yāyutnāhā!, tu 'āxop ha nū'kutnāhā!, nūy xa' mūg. Tu Yeyox hā hāpxopmā max xe'ēgnāg 'āxop keppah, ha hāmyūmmūg xate! ²³Topa te hāmyūmmūg, tu Yeyox hōm 'āxop xohix pu', ha 'āxop tep-tup nōg, tu tik kummuk xop pu' hōm Yeyox, pu mīpkupnix tup-tex. ²⁴Pa Topa te putpu' hīnnāhā!. 'Ūxok xe'e!, pāyā Topa mūn ka'ok, tu putpu' hīnnāhā!. Yā Yeyox te Topa hāk-tok xe'e!. ²⁵Hōmā mōnāyxop Namix te Topa pupi hām'āktux, tu Yeyox 'āktux kamah, 'a yāy 'āktux'ah, hu:

“'Āmnīy xohix hā 'ātek xuxyā pēnāhā!,

'ūgyīp xe'e hā' xip, nūy mōknīynām, huk kuxānōg 'ohnāg.

²⁶Huk kuxa hittup, xik yīy'ax hittup.

Hōmāk xok putup, pāyāk kuxa yūm ka'ok, tu hāmmax hip, tuk hittup.

²⁷Xatek koxuk nīm putup'ah. 'Ap xukpot tuk nīm putup'ah.

Xatek hep kutox 'āta tux hok, puk-tox 'ohnāg,

yāk mūn tik max xe'ēgnāg.

²⁸'Ognū putat xe'ēgnāg hāk mōg. Xate 'a' mūg putahat. 'Ūgyīkāgnāg hā 'āxip, yīk kuxa hittup,” kaxīy.

²⁹Tu xe:

—'Ūnōy mūnōm xop, 'āte xa hāpxe'e 'āktux: Mōnāyxop hittap Namix xok, ha nō hāpkot, ha' yōg hāpkox xip 'ūxukpot tu!, tu yāl xip hōnhā. ³⁰Namix te Topa pupi hām'āktux, tu Topa te hām'āktux xex yūmmūg, tu Topa yāl koit 'ohnāg yūmmūg, yā yāy 'āxet hā Topa te hām'āktux xex, hu: “'Āte 'āmōkputox xekanāp-tup, pu tikmū'ün xohix tu xat,” kaxīy. ³¹Hōmā kumak Namix te hōnhā yōg hāpxopmā'ax pēnāhā!, tu' koxuk hā' pēnāhā!, tu Topa yōg hāmyāykutnā'ax pēnāhā!, tu' yōg putpu hi'ax pēnāhā!, ha Topa te Yeyox nīm 'ohnāg xukpot kopah, ha Namix te' pēnāhā!, tu Yeyox yāy hep 'āta kutox 'ohnāg pēnāhā!. ³²Hamūn, Topa te Yeyox hīnnāhā putpu', hak mūg xohix te' pēnāhā!. ³³Yīy Topa te' xexkānāhā 'ūyīpxe'e hah, tu hām'āktux xex, tu hām'āktux, hu: “'Āte Topa Koxuk yīxōnnāp-tup tikmū'ün hah,” kaxīy. Ha hōnhā 'āxohix te' pēnāhā!, tu' xupak. ³⁴Namix mūn te pexkox ha 'a' mōg'ah. 'Ap pepi' mōg'ah, pāyā hām'āktux, hu: “Topa te hām'āktux 'ūkxuxyā pu!, hu: —'Ūgyīpxe'e hā yūhūm. ³⁵'Āte xa tu' gāy xop hupmāp-tup, xayīl xat, ha 'āmūn pu' yīpkox pi!', ” kaxīy. ³⁶Iyaet yōg tikmū'ün, 'āxop te Yeyox putex mīpkupnix tu!. 'Āte xa hām'āktux xe'e!, 'ap koit'ah: Topa te Yeyox yāyutnāhā!, puyīy 'āxop hā 'āxuxyā xe'ēgnāg. Tu yā Topa yōg hāmyāykutnā'ax xe'e!. Tu ta tu' kux. Kaxīy.

³⁷Ha' xohix te' xupak, tu yāyhāhup, tu' kuxa te' xak, tu hām'āktux Pet pu!, xix mō'pok xop xohix pu!, hu:

—'Ūnōy mōnōm xop, putep mūn mīy'ax? Kaxīy.

³⁸Ha Pet te:

—'Āpu yāyhāhup, nūy hāpkummuk mīy kux, hap-tox pix, xa Yeyox yā 'āxuxyā 'āktux, ha Topa te 'āxop yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāp-tup, pu tu' kux, ha xa nū'kutnāp-tup yāy Koxuk Xe'ēgnāg. ³⁹Topa te xa hām'āktux xex, hu: “'Āte yāy Koxuk mō'kutnāp-tup xa', xix 'āk-tok hah, yā' xohix hah, nōm te hāptox tu' pip, Topa te nōm xop xānāhā!. ” Kaxīy.

⁴⁰ Ha Pet te hām'āktux punethok, nūy tu ka'ōgā', tu' xānāhā', hu:
—'Ānūn, tu tikmū'ūn kummuk nīm, Topa te tikmū'ūn kummuk xūygāp-tup hah. Kaxīy.

⁴¹ Ha tikmū'ūn xohix xexkah te hām'āpak, tu' yīpkox pip, hap-tox pix, yā yāy koxuk xop xohix te 3.000. ⁴² Ha Yeyox yōg mō'pok xop te hāmyūmmūgāhā mōkuma' mōg. Tu 'āmnīy xohix hā Topa pu hām'āktux, tu nū mūtik hām'āktux xi' xit, nūy Yeyox nōm te' pupi' xok pe'paxeh.

Tikmū'ūn kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah

⁴³ Ha tikmū'ūn kuxānōg, 'ihā Yeyox yōg mō'pok xop te hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg punethok, ⁴⁴ha' kuxa mām ka'ok Yeyox kopa', tu yāy mūtik pip, tu hāpxop xohix koxip yāy pu', ⁴⁵ha tik xop te yāy yōg hāpxop xohix hāmenex, nūy 'uhok xop xohix pu' nīm, tu' xupkumīy 'ohnāg. ⁴⁶'Āmnīy xohix hā yāy tu nū'nāhā' Topa pet xexka kopa', tu yāy mūtik xit yāy pet kopa', nūy Yeyox xok'ax pe'paxeh, tu' kuxa hittup, yā kuxap-xet, ⁴⁷tu Topa 'āktux max, ha tikmū'ūn xohix tep-tup, ha 'āmnīy xohix hā Topa te tikmū'ūn kuxa kummuk xit, nūy yānān tu' kuxa max tat, tu' xohix nāg nōy nā' mōgāhā', tu mōktu xohix.

Topa te tik te hāpkumep hok hittupmāhā'

3 ¹Māyōn he 'ihā Pet mōg xix Yoām, tu Topa pet xexka ha' mōg, nūy Topa pu hām'āktux Yoneo xop mūtik. ²Tik 'ūm te hāpkumep hok, tu' xip. 'Ūtut te' put tu hāpkumep hok, yāy hi'ax tox hā. 'Āmnīy xohix hā tikmū'ūn te Topa pet xexka mō'yīnnīn'ax tu' tat, nō'ōm mō'yīnnīn'ax 'āxet'ax "Ūmax", ha tikmū'ūn nūn, ha tik te tu' kax, pu tu hāpxop 'ūm hok popmā', ³ha Pet mōg nōmhā, xix Yoām, tu Topa pet xexka hā' mōxaha', ha tik te hāpkumep hok te' pēnāhā', tu:
—'Ām hok hōm hāpxop 'ūm! Kaxīy.

⁴Ha tik 2 te' pēnāhā', tu' pēnā ka'ok, tu:

—Hēnā'! Kaxīy.

⁵Ha tik te hāpkumep hok te' pēnā ka'ok, nūy hāpxop 'ūm pa'. ⁶Ha Pet te hām'āktux, hu:

—Ap pip'ah tayūmak, 'uyā xa hāpxop 'ūm nōy hōm. Yā Nāyane yōg Yeyox Kunnix tekemū'ā yāy 'āxet'ax hōm, 'ū 'āxat, hu: 'Āpu, 'āk-nīhā xihip, nūy hāpkumep! Kaxīy.

Tu' yīy'ax hā' hittupmāhā'!

⁷Tu' yīpxe'e mūg, tuk-nīhā' xip, ha' nōy yok mō'ka'ok, tu' kup ka'ok xi' pata ka'ok, ⁸tu' hittup xexka', hu: Pūn, pūn, pūn, kaxīy, tu Topa 'āktux max. ⁹Ha tikmū'ūn te' pēnāhā', tu hāpkumep pēnāhā', tu Topa 'āktux max 'āpak, ¹⁰tu tik tupmāhā yūmmūg, hu hām'āktux, hu:

—'Āmnīy xohix hā' yūm, tu ta tu' xak Topa pet xexka mō'yīnnīn'ax 'Ūmax tu'! Kaxīy.

Tu' yēy.

Pet te hām'āktux Topa pet xexka kopa'

11 Ha tik te Pet yāy kep hā' mūg, xix Yoām, ha tigmū'ūn kuxānōg, tu' nūn, tu yāy tu nū'nāhā', Xanomām yōg hāptopa hāmyīkox tu yāy tu nū'nāhā', 12 ha Pet te tigmū'ūn pēnāhā', tu hām'āktux, hu:

—'Iyaet yōg tihik: Teptu 'ākuxānōg, tuk pēnā ka'ok? Putep pe'āpaxex? 'Ak mūg ka'ok'ah, 'ak mūg max xe'e'ah, nūy tik hittupmā'. 13 Mōnāyxop hittap 'Amanām yōg Topah, xix Mōnāyxop 'Iyak yōg, xix Mōnāyxop Yako yōg Topah, xix mōnāyxop xohix yōg Topah, yā Topa te' yōg Kāmānat Xe'ēgnāg Yeyox xexkanā xe'ēgnāg, pa 'āxop tep-tup nōg, tu' puknōg xop ha' mōgāhā'. Pinat pa te hāmyūmmūg, tu' xut putup, pu mōg, pāyā xatep-tup'ah. 14 'Umax xe'ēgnāg Yeyox, pāyā xatep-tup nōg, hu Pinat tu' xak, pu tik kummuk xut 'tūyānān tu!', pu mōg, nōm te' nōy putex. 15 Yeyox te' xohix hīnnāhā', ha xatep-tex Yeyox, pa Topa te' putpu' hīnnāhā', hak mūl'āte' pēnāhā'. 16 Yā Yeyox mūn ka'ok, tu tik hittupmāhā'. Tik kuxa yūm ka'ok Yeyox kopa', ha tik pata kup ka'ogā xe'e!. 'Āxop te' pēnāhā', tu' yūmmūg.

17 —'Unōy mūnōm xop, hōmā 'āxop te hāmyūmmūg 'ohnāg, xix 'āxexka xop te hāmyūmmūg 'ohnāg. 18 Hōmā tik xop hittap te Topa pupi hām'āktux, tu tigmū'ūn hittap pu hām'āktux, hu: "Topa te Kunnix yāykutnāhā', pu nūl'kutnā 'āxop hah," kaxīy. Yā Topa yōg hām'āktux hittap hā Yeyox xok mīpkupnix tu' nōmhā. 19 'Āpu yāyhāhup, nūy 'ōg hāpkummuk mīy kux, tu Topa ha mōg, puyīy Topa 'ōg mīy'ax kummuk xaxogā', pu tu' kux, 20 puyīy Topa 'ākuxa ka'logā', tu Yeyox yāykutnā tap, nūy xa nūl'kutnā!, tu nūl'kutnāp-tup putpu', 21 pa hōnhā pexkox tu' xip, tu Topa yōg hāptup xe'e hip. Yā Topa pupi hām'āktux xop te' xuktux tap. 22 Mōnāyxop hittap Mōyyex te Yeyox 'āktux kamah, tu: "Hōmā Topa te tik te yāy pupi hām'āktux yāykutnāp-tup, 'āxop kopa' yāykutnāp-tup, tu tik puxet xānāp-tup, puyī' pupi hām'āktux, 'ūkputuk. 'Uxupax, nūy xat'ax xohix mīy. 23 Tigmū'ūn te Topa pupi hām'āktux 'ax 'āpax, tu 'ayīpkox hok, puxix nōm xop yīpkox pip hok xop kix putup," kaxīy. 24 Ha tik xop xohix te hām'āktux, yā' xohix te' xuktux, yā' Xāmō'eo, yā' xohix te' xuktux. 25 'Āxop xik mūl'ūg yā nōm tik xop hāk mōkputox, ha hōmā Topa te pa'ax mīy yūmūg mōnāyxop mūtik, tu mōnāyxop 'Amanām pu hām'āktux, hu: "'Āmōkputox te' hep xop xohix hā hāmmāxnāp-tup," kaxīy.

26 —Tu nū Kāmānat Xe'ēgnāg Yeyox kutnāhā 'āxop ha hāmāxap, puyīy 'āhittupmā' xa hāpxopmā kummuk kux. Kaxīy.

Pet xix Yoām te Yoneo xexka xop keppa' tih!

4 1 Hāpxip 'ohnāg l'hā Yoneo yōg 'āmānex xop nūn, xix Topa pet xexka yōg xonat xop kapitām, xix Xanoxeo xop nūn, 2 ha Pet xix Yoām te hām'āktux tigmū'ūn pu', tu hāmyūmmūgāhā, tu Yeyox yōg putpu' hi'ax 'āktux, ha' xexka xop gāy, 3 tu Pet mūg xix Yoām, tu 'āmnīy hā kanet ha' mō'tat, ha' tih!, ha' 'āmnīy, yā hāptup hip. 4 Pa nōm te hām'āpak kuxa mām ka'ok Pet yōg hām'āktux kopa!, ha' kuxa mām tik xop xohix nōy nā' mōg, tu mōktu 5.000, yā' xohix xexka punethok.

5 Hāptup 'ihā Yoneo xexka xop xix tik xop te hāmyūmmūg xop te yāy tu nū'nāhā Yenoyanēn kopa!, 6 tu Yoneo 'ämānex xexka xop mūtik pip, 'ūxohix te: 'Anān, yā 'ämānex xop xohix xat'ax, xix Kaxpax mūtik pip, xix Yoām, xix 'Anexān, xi' xape xop, 7 tu Pet xix Yoām xānāhā!, tu' yīkopit, hu:
—Putep te 'āxop xat, xa tik pakut hittupmā? Putep hā 'āxop te nōm tik hittupmāhā? Kaxīy.

8 Ha Topa Koxuk te Pet ka'ogāhā!, ha hām'āktux ka'ok, hu:

—Tikmū'ün xexka xop, xix tik xop te hāmyūmmūg xop: 'Üg'āpax! 9 'Āxop tek mūn yīkopit, hu: "Putep te 'āxop xat, xa nōm tik hittupmāhā? Putep hā 'āxop te' hittupmāhā?" Kaxīy. 10 'Üg'āpax, 'āte xa hāmyūmmūgā'ax, xa hāmyūmmūg, puyīy 'Iyaet yōg tikmū'ün hāmyūmmūg. 'Āxop te Nāyane yōg Yeyox Kunnix putex mīpkupnix tu', ha Topa te' hīnnāhā putpu', hamūn te nōm tik hittupmāhā!, Yeyox 'āxet'ax 'āktux hā! hittupmāhā!. Pēnā!. Nōmāhā! xip, tu hāpkumep. 11 Yeyox yā mīptut hā! māykup putuk, xix koxuk. 'A 'āxop te Yeyox putup nōg, pa Topa te' xexkanāhā xe'ēgnāg. 12 'Ok xip tik nōy te tikmū'ün kuxa kummuk xit, nūy yānān tu' kuxa max tat? 'Ok xip hāpxexka xohix tu? 'Ap xip'ah. Yeyox yāp-xet xip. Topa te Yeyox 'āxet'ax hōm tikmū'ün pu', pu Yeyox yūmmūg kuxa kummuk tu xit, nūy nō max tat 'uyānān tu!. Kaxīy.

13 Ha' xexka xop te Pet pēnāhā xix Yoām, ha' yīpkutuk 'ohnāg, yīy hāmp'e'paxex, hu:

—Tappet xax yūmmūg kutōgnāg, pāyā tute Yeyox mūtik hāpkumep, yā! yōg tik xop, kaxīy.

14 Ha' xexka xop te Pet pēnāhā!, hu yāyhāhup, tu' yīy 'ohnāg, 15 tu:

—'Āpep, nūy hāptopa mōg. Kaxīy.

Ha' mōg, ha' xexka xop te yāy mūtik hām'āktux hā! nōy yānān, 16 hu:

—Putep mūn mī'y'ax? Pet xix Yoām te hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg. Tep tu yā! koit? Yā Yenoyanēn yōg tikmū'ün xohix te' pēnāhā!, tu' yūmmūg. 17 'Āpu, nōm tik 2 xat hok, pu Yeyox 'āxet'ax 'āktux hok tikmū'ün pu', pu tikmū'ün Yeyox xaxok. Kaxīy.

18 Tu Pet xānāhā xix Yoām, tu' xat hok, hu:

—Yeyox 'āxet'ax 'āktux hok, xix tikmū'ün pu Yeyox yūmmūgā hok. Kaxīy.

19 Pa Pet xix Yoām te:

—'Āxop pa te hāmyūmmūg: Pi'yā! max, 'ok pe 'āxop puk yīpkox pip, 'ok pe Topa puk yīpkox pip? 'Āxop te hāmyūmmūg. 20 'Ügmū'āte Yeyox 'āxet'ax 'āktux putup mō'kuma' mōg, Topa te' xat, hak mūg yīpkox pip Topa pu hāmāxap, hu hāpxopmā'ax pēnāhā 'āktux putup, xix hāpxopmā'ax 'āpak 'āktux putup kamah. Kaxīy.

21-22 Ha' xexka xop te 40, yīy tikmū'ün xohix te Topa 'āktux max, hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg hah, ha' xexka xop te Pet xūygāp-tup, xix Yoām, pāyā tikmū'ün yīpkutuk, hu' mī'y'ok pa' gāy, tu Pet xupermāhā xix Yoām.

Yeyox yōg tik xop te Topa pu hām'āktux

23 Ha' mōg, tu mōktu mōxaha' xape pet tu', tu' xexka xop yōg hām'āktux'ax 'āktux 'ūxape xop pu', tu 'āmānenex xexka xop yōg hām'āktux'ax 'āktux, xix tik xop te hāmyūmmūg yōg hām'āktux'ax 'āktux.

24 Ha' xupak, tu Topa pu hām'āktux, tu yāy yīy puxet hā hām'āktux, hu:

—Topah, 'āxexka xe'ēgnāg, xate pexkox mīy, xix hahām, xix kōnāg xexka', xix hāpxop xohix te kopa' pip mīy. 25 Hōmā 'Ākoxuk Xe'ēgnāg te hām'āktux, tu' xat, pu 'ōg kāmānat Namix hām'āktux, hu: "Tep tu' puknōg xop gāy? Ha' hep xop xohix te hāmpe'panōm, hu: "Ūkxexka", kaxīy, pak-tōgnāg, tu xe: "Ūgka'ok", kaxīy, pāyā! pu'ūgnāg. 26 Hāpxexka xohix yōg xexka xop te yāy tu nū'nāhā', nūy Topa hā kumīy, nūy Topa yōg hāmyāyutnālax mūtik yāy tuk-mīy," kaxīy.

27—'Ap koit'ah. Yā Yenoyanēn yōg xexka xop, yā Yoneo yōg tikmū'ūn xi' puknōg xop, xix Pinat, xix 'Enot, tu yāy tu nū'nāhā', nūy 'ōg Kāmānat Xe'ēgnāg hā kumīy, pāyā xate Yeyox yāyutnāhā', tu nōm xexkanā xe'ēgnāg. 28 Hōmā xate hāmpe'āpaxex, tu hām'āktux tap, yīy 'ōgnū hām'āktux hittap hā Yoneo yōg tikmū'ūn kummuk te Yeyox kummugāhā nōmhā, xi' puknōg kummuk xop te' kummugāhā nōmhā. 29 Tu' gāy, tu' yīy gāynām, yīg mū'āte xa tu' xak, xak mūg ka'ogā!', 'ūyīy hāpxopmā max, nūy nōm xexka xop yīpkutuk hok, nūy 'ōgnū hām'āktux 'āktux pax. 30 Yā 'āka'ok, hu tikmū'ūn hittupmāhā!, tu hāpxopmāhā!, xix hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg, pu tikmū'ūn pēnā!, tu 'ōg Kāmānat Xe'ēgnāg Yeyox hā hāpxopmāhā!. Kaxīy.

31 Tu Topa pu hām'āktux kux, ha mīptut yāy nuhuk, ha Topa Koxuk te' xohix ka'ogāhā!, hu Topa yōg hām'āktux 'āktux, tu' yīpkutuk 'ohnāg.

'Ūkuxa mām ka'ok xop te hāpxop xohix koxip

32 Yā! kuxa mām ka'ok, tu' kuxap-xet, xip-tox puxet. 'Ap hām'āktux'ah, hu: "Yōgnū", kaxīy. 'Āmhok. Pāyā hāpxop xohix yā yāy yōg, tu' xupkumīy 'ohnāg.

33 Ha Yeyox yōg mō'pok xop te hām'āktux ka'ok, tu yūmūg xuxyā Yeyox putpu hi'ax 'āktux, ha Topa te' kuxa mām ka'ok xop ka'ogāhā!, ha tikmū'ūn tep-tup pax.

34 'Ap hok xop pip'ah, pap-te xop te mīptut hāmenex xix hahām, tu tayūmak pop, tu' xape xop pu' popmāhā!, 35 Ha! mō'pok xop te' pop, tu' hok xop pu' popmāhā!.

36 Ha Xip yōg tik yā Nemi hā! mōkputox, tu' xuxet'ax Yoye Maname!, ha' xuxet'ax te tikmū'ūn yīy'ax hā: "Nōm te' nōy ka'ogāhā!", 37 tu yāy yōg hām hāmenex, tu tayūmak paha', tu mō'pok xop pu' hōm.

'Ānānīn xix Xapit

5 1Tik 'āxet'ax 'Ānānīn, xi' xetut 'āxet'ax Xapit, tu yāy yōg hām hāmenex, 2ha' nōmenex, tu tayūmak paha', tu mō'pot, tu' yāg xaptop, tu' yāg nōy paxnūn mō'pok xop hah, Yā mō'āmā!, hu:

—Yā tayūmak xohix, yā! kux, 'ap nōy xip'ah. Kaxīy.

Ha' xetut te yā! koit yūmmūg, tu mō'āmā kamah. 3 Pa Pet te:

—'Ānānīn, tep tu xate Hāmgāyāgnāg yōg hām'āktux 'āpak, tu 'ayīpkox xip nōm hām'āktux kummuk pu'? Yā Topa Koxuk pu yāl koit, tu tayūmak yāgnāg xaptop, tu' yīy 'ohnāg! ⁴Hahām 'ōgnū, xix tayūmak xohix 'ōgnū!. Putep mūn pe'āpaxex 'ākuxa kopah? Xate tikmūl'ūn pu' koit'ah, pa Topa mūn pu' koit. Kaxīy.

⁵Ha' xupak, tu hām tu' nāhā!, tu' xok xe'e!, ha nōm te' xupak kuxānōg xexka!. ⁶Tik xiptap te 'Ānānīn kīy topixxax hā, tu mō'tat, tu nō hāpkot.

⁷Ha 'ot 3 nōg, 'ihā' xetut mō'nāhā!, 'ap te yīpxox xok'ax yūmmūg'ah, ⁸ha Pet te: —Pu, 'āyīy. 'Ōgnū hahām yōg tayūmak xohix te xīy? Kaxīy.

Ha:

—Hamūn. Yā tayūmak xohix, 'ap nōy xip'ah. Kaxīy.

⁹Pa Pet te:

—Tep tu 'ayīpxox te koit, xix 'āmūn? 'Ok Topa Koxuk pu' koit, nūy nō gāyā! ¹⁰'Ūxupax: Tik te 'ayīpxox nō hāpkot, tu ta' nūn, tu nū!, tu mō'ātat putup kama hāptopa!. Kaxīy.

¹⁰Pet te hām'āktux kux, 'ihā' xetut te hām tu' nāhā!, Pet pata yīka' nāhā!, tu' xok, ha tik xiptap nūn, tu' pēnāhā!, tu hāptopa mō'tat, tu' yīpxox yōkāmā! xe nō hāpkot. ¹¹Ha' kuxa mām ka'ok xop kuxānōg xexka!, ha tikmūl'ūn xohix te' xupak, tu kuxānōg kamah.

Ha hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg

¹²'Ūkuxa mām ka'ok xop te yāy tu nū'nāhā! Topa pet kux kaxax kaka hah, ha' kux kaxax 'āxet'ax Xanomām yōg, ha Yeyox yōg mō'pok xop te hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg tikmūl'ūn kopah, puyīl' pēnā!, ¹³yīy tikmūl'ūn kuxa mām 'ohnāg xop kuxānōg, tu' kuxa mām xop yīpkutuk, 'ap te yāy tu nū'nāhā! nōm xop mūtik, pāyā! xohix te nōm hāp-tup pax. ¹⁴Ha tikmūl'ūn punethok kuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā kopah, tu' nūn, tu' nōy tu' mōxaha!, tu yāy tu nū! kuxa mām ka'ok xop xok, tik xop xix 'ün xop, ¹⁵ha tikmūl'ūn te' pakut xop tat putat kopah, tu mīm xix 'extet tu' xex, pu Pet koxuk kopa nāy, nūy hīttupmā!. ¹⁶Ha kōmēn punethok te Yenoyanēn yīka' pip, ha kōmēn nōy yōg tikmūl'ūn nūn Yenoyanēn tu!, tu' pakut xop tat, xix yāmīy kummuk kopa' pip xop tat, ha' hittupmāhā!.

'Ūxexka xop te tik xop kummugāhā!

¹⁷Pa tik te 'āmānex xop xat'ax te' yīpkumīy, xix Xanoxeo xop te' yīpkumīy, ¹⁸tu' xat, pu Yeyox yōg mō'pok xop mūy, tu kōmēn yōg kanet ha mō'tat, tu' xex. ¹⁹Pa 'āmnīy koxtap 'ihā pexkox yōg nū'kutnā'ax nūn, tu hāmyīnnīn'ax xōn, tu tik xop mōy kanet kopah, tu hāptopa! mōgāhā!, tu' xat, hu:

²⁰—Mōg, mōg, Topa pet xexka ha mōg, nūy Yeyox 'āktux, nōm te tikmūl'ūn xop xohix hīnnā'ax. Kaxīy.

²¹Ha hām'āpak, tu' mōg, tu māyōn xutep 'ihā tikmūl'ūn yūmmūgāhā Topa pet xexka kopah.

Ha ta tik te 'āmānex xop xat'ax nūn, xi' yōg xop xohix, tu Yoneo xexka xop xohix xānāhā!, pu yāy tu nūnnāy, ha' xat, hu:

—'Āpu, kanet tu nūnnāy Yeyox yōg mō'pok xop. Kaxīy.

22 Ha xonat xop mōg kanet hah, tu' xak, pāyā 'ap ti'ah, yīy putpu' nūn, tu' xexka xop pu' xuktux, 23 hu:

—Pipkup ka'ok hā mō'yinnīn, ha' xōn ha' xīy 'ohnāg, ha xonat xop te hāmyinnīn'ax yīka' pip, nūy pēnāl, hak mū'āte kanet yōg hāmyinnīn'ax xōn, pāyā 'ap tik 'ūm xip'ah kanet kopah. Kaxīy.

24 Ha Topa pet xonat xop yōg kapitām te' xupak, xix 'āmānex xexka xop te' xupak kamah, tu:

—'Ihok, pute 'ūm? Kaxīy.

25 Ha tik 'ūm nūn, tu:

—Hōmā 'āxop te tik tigāhā kanet kopah, yā hōnhā Topa pet xexka tu' pip, tu tikmū'ūn yūmmūgāhā'. Kaxīy.

26 Ha xonat xop te tikmū'ūn yīpkutuk, tu hāmp'e'paxex, hu "Pe yā 'ā mīkaxxap tux!" kaxīy. Hu mō'pok xop xūygā 'ohnāg, pāyā' mūg, tu' nūnnāhā', 27 tu' xexka xop keppa' xex, ha tik te 'āmānex xop xat'ax te' yīkopit, hu:

28 —'Ok 'āyīpkox hok? Hōmāg mū'āte xa' xat, hu: "Āyīy hok, Yeyox 'āxet'ax hā yūmmūgā hok!" kaxīy. Pa 'āxop te tikmū'ūn xohix yūmmūgāhā Yenoyanēn kopah, nūy 'ūgmūg kupex Yeyox xok'ax hah, pu tikmū'ūn 'ūgmūg 'āktux kummuk. Kaxīy.

29 Pa Pet xix mō'pok xop te hām'āktux hā' nōy yānān, tu:

—'Ūgmū'āte Topa yīy'ax 'āpak, tu Topa puk yīpkox pip hāmāxap, tuk-nāy tu tikmū'ūn puk mūg yīpkox pip. 30 'Āxop te Yeyox putex mīpkupnix tu', pipkup hā' xup mīpkupnix tu', nūy tup-tex, ha mōnāyxop yōg Topa te' putpu' hīnnāhā', 31 tu' xexkanāhā yāy yīpxe'e hā', nūy hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu' kux. 32 'Ūgmū'āte' pēnāhā', xix Topa Koxuk te' pēnāhā', tu hām'āpak, tu xe hām'āktux, ha Topa te yāy Koxuk Xel'ēgnāg nū'kutnāhā tikmū'ūn hah, nōm xop kuxa mām ka'ok xop ha nū'kutnāhā'. Kaxīy.

33 Ha' xupak, tu' gāyñām, tu' kix putup, 34 pa Paniye xop yōg tik xip, 'ūxuxet'ax Gāmāniēt. 'Ohōm tik te hāmyūmmūg xexka', tu Topa yōg xat'ax yūmmūgāhā', ha tikmū'ūn xohix tep-tup pax. Hak-nīhā' xip, tu' xat, hu:

—'Āpu, tik xop hāptopa mōgā!. Kaxīy.

Ha' mōgāhā Yeyox yōg mō'pok xop. 35 Ha Gāmāniēt te' xexka xop pu hām'āktux, hu:

—'Iyaet yōg tik xop, 'ōg pa mōxip, xayīy 'āmpe'āpaxeh, nūy hāpkummuk 'ūm mīy' hok. 36 Hōmā Teot te tikmū'ūn xat putup, tu tik xop te 400 mōgāhā', hap-tex, ha nōm xop te' pe' mōg te' xaxok, ha' kux. 37 Ha hāpxip 'ihā gohet te tikmū'ūn mō'kupix, tu tikmū'ūn xohix te xīy yūmmūg putup, hu mō'kupix, 'ihā Ganinet yōg Yot xip, ha tikmū'ūn punethok te Yot pe' mōg, ha' xok, ha tikmū'ūn te yīkām xupmāhā'. 38-39 Yīy hōnhā 'āte xa hām'āktux, hu: Tik xop nīm, tu' kummugā hok. Pi'yā'? 'Ok pe Topa te nōm nū'pok, 'ok pe tik 'ūm te nū'pok? 'Āte' yūmmūg'ah. Yī' hip, ka Topa mūtik yūmūg yāy tuk-mīy. Kaxīy.

Ha' xexka xop te Gāmāniēt yōg hām'āktux 'āpak, tu' yīpkox pip, 40 tu Yeyox yōg mō'pok xop xānāhā', tu' kix xokxax hā', tu' xat, hu:

—Yeyox 'äxet'ax 'äktux hok! Kaxiý.

Tu' tux hok, pu mõg.

⁴¹Ha' mõg, tu' kuxa hittup. Yä' xexka xop te' xüygähä!, Yeyox xüy putuk tu' xüygähä!, yï' hittup. ⁴²Tu 'ämniý xohix hä hämyümmügähä Topa pet xexka kopah, xix mïptut xohix kopah, tu Yeyox yä Kuninx 'äktux. Topa te nõm yäykutnähä xe'ëgnäg.

Tik te 7 te mõ'pok xop hä' tehe'

6 ¹Häpxip 'ihä' kuxa mäm ka'ok xop xohix nöy nã' mõg. Ha Genex yïy'ax yõg tikmũ'ün te:

—'Ämniiy xohix hä 'äxop tek xit'ax popmähä yümuñ yõg hok mäm xop pu', päyä 'ügmüg yïy'ax xop xate' xaxok, tuk xit'ax 'ohnäg hõm, 'ihä Yoneo yïy'ax hok mäm xop pu' popmähä!. Kaxiý.

²Ha mõ'pok xop te 12 te' kuxa mäm ka'ok xop xohix xänähä!, tu:

—Topa tek-müg xat, 'üyõg häm'äktux yümmügä!, hak mû'äte Yeyox tu häpxopmähä!. 'Ap hämyümmügä kux putup'ah, nüy kuxa mäm ka'ok xop tu' xit'ax popmä!. ³'Apu, tik max te 7 yïmõgatus 'äxop kopah, pu häpxop popmä!, puyiy 'ün xop xaxogä hok, ⁴pak mû'äte Topa pu häm'äktux pax putup, tu Topa yõg häm'äktux yümmügäp-tup. Kaxiý.

⁵Ha' xohix te nõm häm'äktux putup, hu' kuxa hittup, tu tik xop yïmõgatus, tu 'Extep yäykutnähä hämäxap. Yä' kuxa yüm ka'ok, ha Topa Koxuk te' ka'ogähä!. Ha tik nöy yïmõgatus 'Extep müistik, tik xohix te: Pinip, xix Ponok, xix Nïkänög, xix Tïmäm, xix Päm, xix kõmën! 'Atikit yõg Nïkonao, yä Nïkonao te Yoneo xop hä' puknög tap, päyä hõmä nõm xop kopa mõ'nähä!, tu mõnäyxop yõg häpxopmä'ax tat. ⁶Ha tik te 7 mõgähä mõ'pok xop hah, tu' keppa tigähä!, ha Topa pu häm'äktux, tup-tox yïm' yïm nõm, pu Topa Koxuk ka'ogä!. ⁷Ha tikmũ'ün punethok te Topa yõg häm'äktux 'äpak, ha Yenoyanëñ yõg tikmũ'ün punethok kuxa mäm ka'ok, ha' kuxa mäm ka'ok xop xohix nöy nã' mõg. 'Ämänex xop kama te Topa yõg häm'äktux pu' yïpkox pip.

'Ügäy xop te 'Extep müg ka'ok

⁸Ha 'Extep te häpxopmä xe'ëgnäg, pu tikmũ'ün pënä!, ha Topa te' ka'ogähä!, tup-tup pax, ⁹ha Topa pet 'äxet'ax Nimet yõg, ha' yõg xop nüñ, tu häm'äktux hä' nöy yänän 'Extep müistik, ha tik xohix te: Xinën yõg, xix 'Anexanit yõg, xix Xinix yõg, xix 'Ax yõg. 'Üxohix te häm'äktux hä' nöy yänän nãm 'Extep müistik. ¹⁰Pa 'Extep te hämyümmüg xexka!, yä Topa Koxuk te nõm pu hämyümmügähä!, ha' nöy xop te' yëy, tu' gäy. ¹¹Tu' nöy xop pu tayümak xaptop hä' hõm, tu' xat, hu:

—'Ämõg, nüy yä! koit. Kaxiý.

Ha' mõg, tu' koit, hu:

—'Extep te häm'äktux kummuk, tu Topa 'äktux kummuk xix Mõnäyxop Möyyex 'äktux kummuk. Kaxiý.

¹²Tu' yīy hā tkmū'ūn gāyāhā', xi' xexka xop, xix hāmyūmmūg xop, tu' koit hā' xohix gāyāhā', tu 'Extep mō'tat, tu' xexka xop keppa' xix, ¹³ha tik xop te koit hā hām'āktux, hu:

—'Extep te hām'āktux kummuk, tu' xuktux pax, ha' kux 'ohnāg, tu Topa pet xexka 'āktux kummuk, xix Möyyex yōg xat'ax 'āktux kummuk. ¹⁴Kāy te hām'āktux, hak mū'āte hām'āpak, ha: Nāyane yōg Yeyox te Topa pet xexka koxyōy putup, tu Möyyex yōg hāpxopmā'ax hittap nōāp-tup, nūy yā' xat'ax puknōg hā' nōy yānān. Kaxīy.

Pāyā' koit.

¹⁵Ha tkmū'ūn xexka xop te 'Extep pēnā ka'ok, ha' pa hittup xe'ēgnāg, tu pexkox yōg mō'kutnā'ax putuk.

'Extep te yāy pupi hām'āktux

7 ¹Ha tik te 'āmānex xop xat'ax te 'Extep yīkopit, hu:
—'Ok tik te hāpxe'e 'āktux? Kaxīy.

²Ha 'Extep te:

—'Ūkxape xop xi' tak mūnōm xop, 'ūg'āpax: Topa xexka xe'ēgnāg te pexkox kopa' xip, tu hām'āktux mōnāyxop 'Amanām pu', ha hāpxexka Mēyopotām tu' xip hāmāxap. ³Ha hām'āktux, hu: "Óg hām nīm, xix 'āxape xop nīm, nūy mōg hām 'ūm tu 'āte xa' mūg putup," kaxīy. ⁴Ha' xip hāpxexka Kānet tu', tu' mōg, tu mōktu xupep kōmēn 'Anāg tu', tu' tihi', ha yāy tak xok, ha Topa te mō'kutnāhā 'og hām hah, nūnte!. ⁵Pa Topa te 'Amanām pu hām 'ohnāg hōm, hām 'ūm kutōgnāg tu' hōm 'ohnāg, ha 'Amanām te' puknōg yōg hām tu' xip, pa Topa te hām'āktux xex, hu: "Hōmā 'āte xa nū hām hōm putup, tu 'āxok tehomip, 'āmōkputox pu' hōm putup," kaxīy. Pāyā 'Amanām kutok hok. ⁶Ha Topa te xe hām'āktux 'Amanām pu', hu: "Āk-tok xupep-tup xop te' puknōg yōg hām tu' pip putup, ha hāmyāxatamuk xohix te 400 hā' puknōg xop te' xūygāp-tup, ha' hok hā' hām putup. ⁷'Ūkpa te hāmyūmmūg, ha hāmyāxatamuk te 400 nōg, 'ihā 'āte' gāy xop 'uyānān tu' xūygāp-tup, ha 'āmōkputox xupepmāp-tup, puk xax nūnte, nūy tu nūk tetex," kaxīy. ⁸Ha Topa te pa'ax mīy 'Amanām mūtik, pu tuk-tok xupep-tup xop xohix hāmyūmmūg, yā Topa yōg tkmū'ūn xe'e', ha Topa te' xat, hu: "Āxop yāy nāg xax xak kutōgnāg 'uyīmap. Puyā 'āk-tok pit xupep-tup xop xohix yāy xax mep, ha 'a' kux'ah," kaxīy. Ha 'Amanām tek-tok 'Iyak put, ha 'ānniy te 8 nōg, 'ihāk-tok pit yāy xax yīmap tu' xak, ha 'Iyak tek-tok pit Yako put, ha Yako tek-tok put te 12, tuk-tok pit xohix yāy xax 'uyīmap tu' mep kutōgnāg.

⁹—Ha mōnāyxop Yako kutok pit xop te' taknōy yīpkumīy, tu' taknōy Yoye putup nōg, hu' nōmenex hāpxexka 'Eyit yōg puknōg xop pu', tu tayūmak pop, ha' mōgāhā!, tu ta tu' mōg, tu mōktu xupep 'Eyit tu', ha Yoye kuxa teknōg, pāyā Topa te Yoye mūtik tihi', ¹⁰tu hāpkummuk tu' xut, tu mō'nīynām, puyīy hāmyūmmūg xexka', ha 'Eyit yōg tik te tkmū'ūn xat'ax te Yoye putup pax, tu' xexkanāhā yāy pet kopah, xix hāpxexka 'Eyit kopah. ¹¹Ha hāmyāxatamuk 'ūm hā hāmhōgnāg, 'ap xit'ax pip'ah, ha putup te' kix 'Eyit yōg tkmū'ūn, xix

Kānā'āg yōg tikmū'ün, ha mōnāyxop te yāy xit'ax xak, pāyā xipi'ah. ¹²Pa tik 'üm te hām'äktux Yako pu!, hu: "Yā' pip xit'ax 'Eyit kopah." Kaxīy. Ha Yako tek-tok pit te 10 mō'pok 'Eyit tu!', ha' taknōy te 10 mōg hāmāxap, tu ta tu' xit'ax xak. ¹³Tuk-nāy tu' mōg 'üxeheh, ha Yoye te hām'äktux yāy taknōy xop pu!, hu: "Ügmūn yā 'äatkñöy Yoye!" kaxīy. Ha tik te' xat'ax 'äxet'ax Pana'lō, tu Yoye xape xop yūmmūg. ¹⁴Ha Yoye te yāy tak xānāhā!, xi' xape xop xohix, pu nū!, 'üxohix te 75. ¹⁵Hu' nūn, tu ta tu' nūn tu nūktu mōxaha 'Eyit tu!', ha hāpxip 'ihā Yako xox xix Yoye!, xi' taknōy xop. ¹⁶Ha' yīnxax tat Xikēg tu putpu!, tu nō hāpkot. Hōmā 'Amanām te nōm xukpot pop, tu tayūmak hā' yānān 'Emōg kutok mūtik.

¹⁷—Ha 'Iyaet yōg tikmū'ün xop xohix nōy nā! mōg, tu mōktu xohix xexka!, ha hāmyāxatamuk xohix nōg, 'ihā Topa te yāy yōg hām'äktux xutigāhā!, tu hām xexka hōm 'Amanām mōkputox pu!. ¹⁸Ha tik puknōg nōy xip 'Eyit tu!, nōm te Yoye yūmmūg 'ohnāg, ¹⁹tu kokexmax putuk, tu' gāynām, tu yūmūg mōnāyxop xūygāhā!, tu' xat 'ügāy tu!, hu: "Ütut tek-tok pit put, puyā' nīm hāptopa!, puyī' xok!" kaxīy. ²⁰Ha Mōyyex mūg tut te' put, ha' māyñāg, Topa te nōm putup pax, ha māyōn hex 'ānuk te 3 hā yāy tak pet kopa' xip, ²¹ha hāptopa! xupep, tu' xex, ha nōm xat'ax kutok hex te' xipihi!, tup-tup, 'ümax hah, tu' nōy yāy. ²²Ha' puknōg xop te Mōyyex pu hāmyūmmūg'ax hāmyūmmūgāhā!, puyī' hāmyūmmūg xexka!, ha hām'äktux ka'ok, xix hāpxompmā ka'ok kamah. Kaxīy.

²³'Extep te xe:

—Hāmyāxatamuk te 40 nōg, 'ihā Mōyyex mōg, nūy xape xop pēnā!, ²⁴tu' pēnāhā!, ha tik puknōg te 'Iyaet yōg tik kummugāhā!, ha Mōyyex te' xape mō'nīynām, tu 'Eyit yōg puknōg 'üyānān tu' kix, ha' xok. ²⁵Ha Mōyyex te hāmpe'paxex, hu: "Topa tek putup, 'üxape xop mō'nīynām," kaxīy. Pāyā tik 'üm te Mōyyex yōg hāmpe'paxex yūmmūg 'ohnāg. ²⁶Ha hāptup nōy 'ihā tikmū'ün yāykix, ha Mōyyex te' pēnāhā!, tu' nōy nīmāptup, hu: "Āxop yā xape!. Putep tu yāykix?" kaxīy.

²⁷—Pa' nōy tep-tup nōg, tu: "Ü 'üm te hāmūn? Ü 'üm te 'äxexkanāhā!, xayīy hāpxompmālax tu kopit? Āpa te hāmyūmmūg 'ohnāg. ²⁸Hōmā xate 'Eyit yōg tik putex. 'Ok hōnhā xatek mūn putex'ax?" kaxīy. ²⁹Ha Mōyyex kuxānōg, tu' xupaha hāptox hah, tu' nōy yōg hāpxexka Mīni'ān tu' xip, tu hāpkumep, tuk-tok pit 2 pop.

³⁰—Ha hāmyāxatamuk te 40 nōg, ha pexkox yōg nū'kutnā'ax nūn, ha Mōyyex te' pēnāhā!, tu hām panip xexka yōg yīktix Xīnāy yīmū! pēnāhā!, ha mīxux te kuxap xakot, ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te' kopa' xip, ³¹ha' pēnāhā!, tu kuxānōg, tu hūmnāg tu' mōg, tu Topa yīy'ax 'āpak, ha: ³²"Ügmūn yā Mōnāyxop hā Topah, xix Mōnāyxop 'Amanām hā Topah, xix Mōnāyxop 'Iyak hā, xix Mōnāyxop Yako hā Topa kamah," kaxīy. Ha Mōyyex kuxānōg xexka!, tu yāy puxu'ux nām, 'ap pēnāp-tup'ah, ³³ha Topa te: "Hām te 'äk-nīhā 'āxip hām tu!, mō'ānā hok, Topa xip tu!. ³⁴Āte yāy yōg tikmū'ün xūy pēnāhā 'Eyit kopah, hu' kokōn 'āpak, tuk nūn, 'āhak nūn, nūy mō'ākutnā 'Eyit tu!" kaxīy.

³⁵'Extep te xe:

—Hōmā t̄ikmūl̄un te Mōyyex putup nōg, tu: “!Ü 'ūm te 'āxexkanāhā!, xayīy kopit?” kaxīy. Pa hōnhā Topa te Mōyyex nūl̄kutnāhā t̄ikmūl̄un hah, nūy Mōyyex xexkānā!, nūy t̄ikmūl̄un mōy hām puknōg kopah, ha Topa te pexkox yōg nūl̄kutnāl̄ax nūl̄kutnāhā!, nōm te mīxux kopa' xip, pu Mōyyex mūtik tu ti!, tu mō'nīnyām. ³⁶ Ha Mōyyex te 'Iyaet yōg t̄ikmūl̄un hittap mōy hāpxexka 'Eyit kopah, tu hāmyāxatamuk te 40 hā' mōgahā!, tu hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg hāpxexka 'Eyit tu!, xix kōnāg xexka 'Āta tu!, xix hām panip xexka tu!, puyīy nōm t̄ikmūl̄un pēnā!. ³⁷ Hamūn, Mōyyex te t̄ikmūl̄un hittap pu hām'āktux, hu: “Topa te tik yāykutnāp-tup puyīy tu pupi hām'āktux, 'āxape xop kopa yāykutnāp-tup, 'ānōy, 'ūkputuk,” kaxīy. ³⁸ Mōyyex xix t̄ikmūl̄un te hām panip xexka tu' pip, ha pexkox yōg nūl̄kutnāl̄ax te hām'āktux yīktix Xīnāy yīmū!, tu Mōyyex pu hām'āktux, xix yūmūg mōnāyxop pu!, ha Mōyyex te Topa yōg xat'ax pop, nūy yūmūg xohix pu' popmā!.

³⁹—Mōnāyxop te Mōyyex yōg hām'āktux 'āpak, pāyāl̄ yīpkox 'ohnāg, tu' nīm, tu hāpxexka 'Eyit xak, tu 'Eyit tu' mōg putup putpu!, ⁴⁰ tu hām'āktux 'Anām pu!, ha 'Anām te 'Iyaet yōg t̄ikmūl̄un hā 'āmānex xat'ax hāmāxap, ha hām'āktux, hu: “Āpu, Topa komut 'ūm pipkup hā mīy, 'ūyīy heyah, puyīy yūmūg xohix tu mōgā!. Pi'yāl̄ mōg Mōyyex, nōm tek mūg mōgāhā? 'Ap yūmmūg'ah,” kaxīy. ⁴¹ Ha mūnūytut kutox komut mīy, pipkup yānāmnāg 'āta hā' mīy, hu nō heyah, ha xokxop mō'hap nōm mūnūytut kutox komut keppah, tu' haxyāhā!, tu' kuxa hittup. ⁴² Pa Topa te nōm topa komut xop putup nōg, hu t̄ikmūl̄un nīm, 'ūgāy tu!, ha' kuxa mām ka'ok māyōn kopah, xix māyōn hex kopah, xix māyōnnāg kopah, ha Topa pupi hām'āktux xop hittap te tappet tu kax'āmi!, Topa pupi kax'āmi!, hu:

“Hāmyāxatamuk te 40 hā 'āxop te 'a' mō'hap 'ohnāg xokxop, 'ūhax, hām panip xexka kopah 'a mō'hap'ah. 'Āmhok.

⁴³ 'Āxop tep-tup puknōg xop yōg topahnāg komut xop, 'ūuxuet'ax Mōnok, yā topahnāg komut Hēnpāg yōg māyōnnāg 'āxop tep-tup pax, tu hāpxop 'ūm 'āyīm hā' mīy putup, hu nō heyah.

'Āte mō'ākutnāp-tup Maminōn kūnāpa!, hāptox tu!” Kaxīy.

⁴⁴—Mōnāyxop te Topa pet mīy hām panip xexka kopah, ha Topa te Mōyyex yūmmūgāhā!, ha' mīy, topixxax ka'ok xexka hā' mīy. ⁴⁵ Ha mōnāyxop te Topa pet tat, ha Yoyoe te mōnāyxop mōgāhā!, ha yāy yōg hām tu nū'tat, 'ihā Topa te' puknōg xop xohix hām kopa' mōy, nūy mōnāyxop pu' hōm. Ha mōnāyxop pip, ha hāmyāxatamuk xohix mōg, ha Namix te 'Iyaet yōg t̄ikmūl̄un xat. ⁴⁶ Ha Topa te Namix putup pax, ha Topa pet max xexka mīy putup, mōnāyxop Yako yōg Topa pu' mīy putup, ⁴⁷pāyāk-tok Xanomām te' mīy.

⁴⁸—Pa Topa xexka xe'ēgnāg te mīptut 'ūm kopa' ti'ah, nōm mīptut yīm hā' mīy, ha tik te Topa pupi hām'āktux, tu:

⁴⁹ “Pexkox xexka yāk xip'ax xe'ēgnāg,
ha hahām yāk mūn hā hāptonnok'ax.

Xate 'a mīptut 'ūm mīy putup, puk pip'ax? 'Ak pip putup'ah.

⁵⁰ 'Ugyīm te hāpxop xohix mīy.” Kaxīy.

⁵¹ Yā 'Extep te hām'āktux kux, tu:

—'Āyipkox 'ohnāg! 'Ākuxa mām 'ohnāg Topa kopah! Yā 'āmnīy xohix hā Topa Koxuk pu 'āyipkox 'ohnāg, mōnāyxop yīpkox hok, xix 'āxop.

⁵² Mōnāyxop te Topa pupi hām'āktux xop kix, nōm te Yeyox nūn'ax 'āktux, ha 'āxop te Topak-tok hōm hām puknōg yōg xop pu', puyīp-tex. ⁵³ Pexkox yōg nū'pok xop te xa Topa yōg xat'ax hōm, pa 'āxop tep-tup nōg. 'Ūkux. Kaxīy.

⁵⁴ Ha' xexka xop te hām'āpak, tu' gāyñām, tu' xox kāyñām, 'ūgāy tu!. ⁵⁵ Pa Topa Koxuk te 'Extep ka'ogāhā!, tu mō pexkox kāgmāg, tu Topa yōg yāñām xe'ēgnāg pēnāhā!, tu Yeyox pēnāhā kamah, ha Topa yīpxe'e hāk-nīhā! xip, ⁵⁶ tu:

—'Āte pexkox kopa' pēnāhā!, tu Yeyox pēnāhā!, yā Tikmū'ūn Kutok, tu Topa yīpxe'e hāk-nīhā! xip. Kaxīy.

⁵⁷ Pa Yoneo xexka xop gāyñām, tu' yīy ka'ok, tu mō yīpkox yīnnīn, nūy hām'āpak hok, tu mō' nū'paha!, ⁵⁸ tu kōmēn Yenoyanēn kopa' xut, hak-nāpā! mōg, ha mīkax xexka tux, nūy putex, ha tik xop te' pēnāhā!, tu' xax mōy, tu tik xiaptap 'āxet'ax Xaot pata yīka mō'yōn. ⁵⁹ Ha mīkaxxap xexka tux nām, 'īhā 'Extep te Yeyox xānāhā!, hu:

—Yāyā Yeyox, 'āte xa 'ūgkoxuk hōm, pa!! Kaxīy.

⁶⁰ Tu' kopaxux hā! xip, tu' yīy ka'ok, hu:

—Yāyā!, 'āpu 'ūyōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā!, pu tu kux! Kaxīy.
Tu hām'āktux kux, tu' xok.

Ha Xaot te' pēnāhā!, tu 'Extep xok'ax putup, yī! kuxa hittup.

Ha Xaot te' kuxa mām ka'ok xop kummugāhā'

8 ¹Ha Yoneo xop te' kuxa mām ka'ok xop kummugāhā! kōmēn Yenoyanēn kopah, ha nū'paha!, tu mō tika' mōg hāpxupmāhā tu', hāpxexka Yonex tu' mōg, xix hāpxexka Xāmānit tu' mōg, ha mō'pok xop te 12 nox pip Yenoyanēn kopah. ²Tik xop max te Topap-tup pax, tu 'Extep nō hāpkot, tu mō'nīy, tu ta pota ka'ok.

³Pa Xaot te hāpkummugāhā!, tu' kuxa mām ka'ok xop xūygāhā!, tu' pet kopa' mōy, tu' yīm kīy ka'ok, tu kanet kopa' xex, tik xop xix 'ūn xop.

Tik xop te hām'āpak max 'āktux kōmēn Xāmānit kopah

⁴Ha nōm nū'paha te Topa yōg hām'āktux 'āktux putat tox hā, xix kōmēn xohix kopah. ⁵Ha ta' mōg Pinip, tu mōkту Xāmānit tu' xupep, tu Yeyox yā Kunniх 'āktux. Yā 'ōhōm Yoneo yōg tikmū'ūn xat'ax xe'ēgnāg. ⁶Ha Xāmānit yōg tikmū'ūn kuxap-xet, xip-tox puxet, tu Pinip yōg hām'āktux 'āpak, tu hāpxopmā xe'ēgnāg pēnāhā!. ⁷Ha Pinip te yāmīy kummuk mōy Xāmānit yōg tikmū'ūn kopah, ha yāmīy kummuk yīy ka'ok, tu' mōg, ha hāpkumep hok xop hittup, tu hāpkumep, yāy hi ha' mōg. ⁸Yīy Xāmānit yōg tikmū'ūn kuxa hittup xexkah.

⁹⁻¹¹ Pa tik 'āxet'ax Xīmām te' xut mīhīm, tu hāmyāxatamuk xohix hā kugōy hāp-tex, tu yāy 'āktux xexka', ha Xāmānit yōg tikmū'ūn kuxānōg Xīmām hā, 'ūxut mīhīm hah, tu' yīpkox pip Xīmām pu', tu: "Yā Topa mūn te Xīmām ka'ogāhā xexka!" kaxīy.

¹² Pa Pinip nūn, tu Yeyox yōg hām'āpak max 'āktux, tu Topa te yāy yōg tikmū'ün xat 'āktux, tu Yeyox yā Kunnix 'āktux, ha tikmū'ün kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, hap-tox pix, tik xop xix 'ün xop. ¹³ Ha Xīmām kuxa yūm ka'ok kamah, hap-tox pix, ha Pinip pe' mōg, tu hāpxompmā xe'lēgnāg pēnāhā!, tu tikmū'ün hittupmā'ax pēnāhā!, tu kuxānōg.

¹⁴ Ha Yeyox yōg mō'pok xop pip Yenoyanēn kopah, tu Xāmānit yōg tikmū'ün yāyhā Yeyox yōg xop yūmmūg, tu Pet xix Yoām mō'pok. ¹⁵ Ha' mōg, tu mōktu mōxaha Xāmānit tu!, tu Topa tu' xak, puyīy yāy Koxuk nū'kutnā nōm tikmū'ün hah. ¹⁶ Hōmā xix hōnhā Topa te yāy Koxuk Xe'lēgnāg nū'kutnā hok Xāmānit yōg tikmū'ün hah, pa kōnāg hāp-tox pix puxehnāg, 'ihā Yeyox yā yāy xuxyā 'āktux. ¹⁷ Ha Pet xix Yoām tep-tox yīmū' yīm xex, ha Topa te tikmū'ün ha nū'kutnāhā yāy Koxuk Xe'lēgnāg.

¹⁸⁻¹⁹ Ha Xīmām te! pēnāhā!, tu mō'pok xop tep-tox yīmū' yīm xex pēnāhā!, yā Topa te yāy Koxuk nū'kutnāhā tikmū'ün hah, ha Xīmām te' pēnāhā!, hu hām'āktux, hu:

—'A! nōmenex nōm hāpka'ok'ax, yīy xa tayūmak hā! nōy yānān 'ūyīy tikmū'ün putox yīmūg yīm xeh, puyīy Topa Koxuk 'üka'ogā!. Kaxiy.

²⁰⁻²¹ Pa Pet te' mānōg, tu:

—Topa te 'ōg tayūmak nōāp-tup, xix 'āmūn nōāp-tup kamah! Xate hāmpe'āpaxex tayūmak hā! nōy yānān, nūy Topa Koxuk pa!. Topa te' hok tu nū'kutnāhā!, pāyā xa nū'kutnā hok, 'ākuxa kummuk hah. Topa te 'āka'ogāp-tup 'ohnāg. ²² 'Āpu, yāyhāhup, tu hāpkummuk mīy kux, tu Topa tu' xax, pu 'ōgnū hāpkummuk mīy'ax xaxogā!, pu tu' kux. ²³ 'Āte 'āyūmmūg. 'Ōgnū hāpkummuk mīy'ax te 'āhīy yāy pu!. 'Āmūn yīpkumiy xexka nām. Kaxiy.

²⁴ Ha Xīmām te tu' xak, hu:

—'Āpu, Topa tu' xax, 'ūgmūn pupi tu' xax, pu tu nū hok hāpxompmā'ax kummuk, nōm hāpxompmā'ax kummuk xate hām'āktux. Kaxiy.

²⁵ Ha Pet xix Yoām te Topa yōg hām'āktux 'āktux, tu ta' mōg putpu Yenoyanēn tu!, hu putat tox hā Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux, nūy xip tu xexka xohix kopa' xuktux.

Pinip te hāpkumep

²⁶ Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te Pinip pu hām'āktux, hu:

—'Āyok, nūy mōg Yenoyanēn yōg putat hā, nūy mōy kōmēn Gayat tu 'āpep. Kaxiy.

Ha putat te hām panip xexka kopa' xip.

²⁷ Ha ta' yok, tu' mōg, tu hāpxexka yōg 'Etxop yōg tapāyōg pēnāhā!, ha tapāyōg yā 'Ennōk, tu 'Etxop yōg xat'ax hex Kānax hā kāmānat, tu hāpxexka yōg tayūmak xex, tu' pēnā max, tu' mōg Yenoyanēn tu!, nūy Topa xax, nūy Topa pu nū' xup. ²⁸ Tu putpu' nūn, tu te hāpxop yīkūy'ax yīmū' yūm, tu' nūn, tu mō'kupix, tu Topa pupi hām'āktux'ax 'Iyait yōg tappet mō'kupix, ²⁹ ha Topa Koxuk te Pinip pu hām'āktux, hu:

—Mōg, nūy nū mūtik mōg hāpxop yīkūy'ax yīmū!. Kaxīy.

³⁰Ha' mōg mō'ka'ok, tu tapāyōg mō'kupix 'āpak, tu:

—'Ok yūmmūg xate hāpxop mō'kupix'ax? Kaxīy.

³¹Ha' nōy yānān, tu:

—'Ap yūmmūg'ah. 'A tik 'ūm tek yūmmūgā'ah. Kaxīy.

Tu' xānāhā!, pu mōg, pu yāy mūtik mōg. Ha hāpxop tat'ax yīmū! mām, tu' nōy mūtik mōg. ³²Ha mō'kupix hā kaxīy:

“Tikmū'ūn te kahnēn mōgāhā!, nūy putex, hā kaxīy tikmū'ūn te nōm tīk mōgāhā!, nūy putex.

Tikmū'ūn te kahnēn kutok xax xaxit, ha' yīy hok, yā kaxīy nōm tik yīy 'ohnāg.

³³Tu' hok tu yāyhāhup, hāpkummuk mīy 'ohnāg tu!, yīy tik xop te hāpkohe! mīy, 'ihā tik max pu hāpkummugāhā!.

'Ū 'ūm te tik mōkputox 'ūm pēnāhā? 'Ap xip'ah, tik xok hah." Kaxīy.

³⁴Ha tapāyōg te:

—'Āyīy, tik 'ūm 'ōhōm? 'Ok pe 'Iyait te yāy kax'āmi', 'ok pe' nōy pupi kax'āmi? Kaxīy.

³⁵Ha Pinip te hām'āktux, tu hāmyūmmūgāhā!, tu nōm tappet hittap hā Yeyox 'āktux, tu Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux, tu Topa yōg hām'āktux hittap hā hāmyūmmūgāhā!.

³⁶Ha' mōg putat hā, tu kōnāgkox pēnāhā!, ha tapāyōg te:

—Pēnā! Kōnāgkox! 'Āpu, kōnāg hāk putox pix! Kaxīy.

³⁷Ha Pinip te:

—'Āte 'āp-tox pix'ax. 'Ok 'ākuxa yūm ka'ok xe'e'? Kaxīy.

Ha' nōy te:

—Hamūn! 'Ūgkuxa yūm ka'ok Yeyox Kunnix kopah. 'Ōhōm yā Topak-tok xe'ēgnāg. Kaxīy.

³⁸Ha hāpxop yīkūy'ax tu' xakux, ha Pinip te tapāyōg putox pix kōnāg hā.

³⁹Ha kōnāgkox tu' xutep, tu putpu' nūn, ha Topa Koxuk te Pinip putmōg, yīy tapāyōg te' pēnā hok, tu' kuxa hittup hā! mōg yāy pet hah. ⁴⁰Ha tik 'ūm te Pinip pēnāhā kōmēn 'Ayot tu', ha kōmēn xohix tu hām'āktux hā! mōg, tu Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux, tu' mōg, tu mōktu xutep Xeyanet tu!.

Xaot te hāpkummuk mīy'ax hā yāyhāhup

9 ¹Pa Xaot gāy, tu' yīy gāynām, tu:

—'Āte Yeyox mūtik mōg xop xohix kix putup! Kaxīy.

Tu' mōg tik te 'āmānex xop xat'ax hah, ²tu tappet pop, pu kōmēn Namān yōg xexka xop tu' mūg, nūy Yeyox yōg putat hā! mōg xop mūy, nūy tik xop xix 'ūn xop mūy, nūy kīy, tu nūktu Yenoyanēn ha' mōgā!.

³Tu ta' mōg Namān yōg putat hā! mōg, ha kōmēn hāmhūmnāg tu' xip, ha hāpxip 'ohnāg 'ihā kuyānām xexka xakot Xaot yīmap. ⁴Ha Xaot te hām tu' nāhā!, tu yānmūn xutep'ax 'āpak, ha:

—Xaot, Xaot, tep tu xatek xūygāhā? Kaxīy.

⁵ Ha Xaot kuxānōg, tu:

—'Ũ 'ūm 'āmūn? Kaxīy.

Ha' nōy te:

—'Ūgmūn yā Yeyox. Xatek mūn xūygāhā!, ⁶ pa 'āyok, nūy 'āk-nīhā xihip, tu mōg tu mōktu kōmēn Namān tu xupep. 'Önte tik 'ūm te xa hāmyūmmūgāp-tup. Kaxīy.

⁷ Ha tikmūl'ūn te Xaot mūtik hāpkumep, tu' hip, tu' yēy. Tu' yīy'ax 'āpak, pāyā 'a tik 'ūm pēnā'ah. ⁸ Ha Xaot yok, tuk-nīhā! xip, pāyā hāmpēnā hok, ha tik te Xaot yīm mūg, tu' mōgāhā!, tu mōktu mōxaha Namān tu!. ⁹ Ha 'āmnīy 3 hā Xaot te hāmpēnā hok, tu' xit hok, xi! xo'op hok kamah.

¹⁰ Ha kōmēn Namān kopa' xip tik kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, 'ūxuxet'ax 'Ānānīn, ha yāy koxuk hā hām'āpak, ha yūmūg xuxyā te' xānāhā!, hu:

—'Ānānīn! Kaxīy.

Ha:

—Te 'ūm? Kaxīy.

¹¹ Ha yūmūg xuxyā te' xat, hu:

—'Āyok, nūy mōg putat yok hā Yot pet hah, nūy Tax yog tik 'āxet'ax Xaot xax. 'Ūpēnā! Tute Topa mūtik hām'āktux! ¹² Tu' yōtkup hā tik 'āxet'ax 'Ānānīn pēnāhā!, ha! nūn, tu' xupep, tup-tox yīmūl' yīm xex, pu xe hāmpēnā!. Kaxīy.

¹³ Pa 'Ānānīn te' yānān, hu:

—Yāyā!, tikmūl'ūn te Xaot 'āktux kummuk. Tute 'ōg tikmūl'ūn xūygāhā Yenoyanēn kopah, ¹⁴ tu Yenoyanēn tu' xip, tu tappet pop Yoneo yōg 'āmānex xexka xop tu!, tu' nūn, nūy mūy, nūy kīy, nōm xop te 'āxānāhā!. Kaxīy.

¹⁵ Pa yūmūg xuxyā te:

—'Āmōg. 'Āte Xaot yāykutnāhā, puk mūn 'āktux hāmpuknōg xop pu!, xi' xexka xop pu!, xix Yoneo yōg tikmūl'ūn pu!, ¹⁶ tu' xūy putup 'ūgmūn hā, ha 'āte tu nōm 'āktux putup. Kaxīy.

¹⁷ Ha 'Ānānīn mōg, tu mīptut tu' xupep, tu mōl'nāhā!, tu Xaot putox yīmūl' yīm xex, tu:

—'Ūgnōy Xaot, xate yūmūg xuxyā Yeyox pēnāhā putat kopah, hak xat xa!, pu xe pēnā!, pu Topa Koxuk 'ākuxa ka'ogā!. Kaxīy.

¹⁸ Hāpxip 'ohnāg 'ihā 'ūxax 'ūm te Xaot pa tu' nāhā!, ha' xax yā māpxax putuk, ha Xaot te hāmpēnā max, tu' yok, tuk-nīhā! xip, hāp-tox pix, ¹⁹ ha' xit, xi! xo'op, tu mōktu ka'ok.

Xaot te kōmēn Namān tu' xip

'Āmnīy kutōgnāg 'ihā Xaot te nōm xop kuxa mām ka'ok xop mūtik tihī Namān kopah. ²⁰ Tu' mōg Topa pet hah, nūy Yeyox 'āktux, tu hāmyūmmūgāhā!, hu:

—Yeyox yā Topak-tok xe'ēgnāg! Kaxīy.

²¹ Ha' xohix kuxānōg, hu yāy pu hām'āktux, hu:

—'Ok yā Xaot xe'e!? Hōmā Xaot kuxa yūm 'ohnāg Yeyox kopah, tu' gāynām nōm xop tu!, nōm xop te Yeyox 'āxet'ax hā Topa xānāhā!, ha'

nūn, nūy mūy, nūy kīy, nūy Yenoyanēn yōg 'āmānex xop ha' mōgā'. Pāyā hōnhā Xaot kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, tu Yeyox 'āktux! Kaxīy.

Tu' kuxa te' yēy.

22 Ha Xaot ka'ok, tu hām'āktux max, tu Yeyox yā Kunnix 'āktux, tu yā Topa yōg hāmyākyutnā'ax 'āktux, ha tigmū'ūn te Namān kopa' pip te' yēy.

23 Hāpxip kutōgnāg 'ihā Yoneo gāy xop te yāy tu nū'nāhā', nūy Xaot putex.

24 Tu' xaptop hā' pip Namān yōg mō'yīnnīn'ax tu', tu' Xaot hip, tu 'āmnīy xohix hā' hip, xix hāptup xohix hā mō'yīnnīn'ax hā pēnānā' pip, nūy Xaot mūy, nūy putex, pa tik 'ūm te Xaot pu' xuktux. 25 Ha 'āmnīy koxtap 'ihā tik xop te Xaot mūtik hāpkumep te Xaot xix manax kopah, pu' gāy xop 'ūp-tex hok, 'ūxaptop tu' xix, tu hāpxux 'ihā' yūm, pu tu xupmān, ha' xut, ha' xupaha'!

Xaot te kōmēn Yenoyanēn tu' xip

26 Tu ta' mōg, tu mōktu xupet Yenoyanēn tu', tu nōm xape xop pēnāptup, pāyā nōm xop kuxānōg, tu hāmpe'paxex, hu: "Xaot te yā mō'āmā! Tute' koit. 'A Yeyox yōg'ah." Kaxīy. Tu' yīpkutuk. 27 Pa Maname nūn, nūy Xaot mō'nīynām, tu' mōgāhā mō'pok xop hah, ha mō'pok xop te' pēnāhā, ha Maname te nōm xop pu hāmyūmmūgāhā!. Yā hōnhā Xaot te Yeyox 'āktux, tu yūmūg xuxyā yōg hām'āktux'ax 'āktux Namān kopah, tu' yīpkutuk 'ohnāg.

28 Ha Xaot te nōm xop mūtik nox tihi', tu yūmūg xuxyā 'āktux Yenoyanēn xohix kopah, 29 tu' yīpkutuk 'ohnāg, tu hām'āktux hā' nōy yānān Genex yīy'ax xop mūtik, ha nōm gāy xop te Xaot putex putup. 30 Pāyā' xape xop te' yūmūg, tu Xaot mōgāhā Xeyanet tu', tu yāy yōg hām ha' kutnāhā kōmēn Tax tu'.

31 Ha hāpxexka Yonex yōg kuxa mām ka'ok xop hittup, tu' kuxa mām, xix hāpxexka Gанинет yōg xop kuxa mām, xix hāpxexka Xāmānit yōg xop, tu' hittup, 'ugāy nōg hah, tu Topa xak, tu' kuxa te' yēy Topa keppah, tu yūmūg xuxyā Yeyox yōg putat hā' mōg, ha Topa Koxuk te' ka'ogāhā', ha tigmū'ūn nūn, tu nōm xop xohix nōy nā' mōg.

Pet te kōmēn Nit tu' mōg, xix kōmēn Yop tu'

32 Ha Pet te hāpkumep punethok, tu kōmēn xohix tu' mōg, tu 'āmnīy ha ta' mōg, tu mōktu xupet kōmēn Nit tu', tu' kuxa mām xop xape xop mūtik pip. 33 Ha tik 'ūm 'āxet'ax 'Ēnēy xip, tu hāmyāxatamuk xohix te 8 hā hāpkumep hok, tu mīmpe mō'yōn'ax yīmū' pip. 34 Ha Pet te:

—'Ēnēy, Yeyox Kunnix te 'āhittupmāhā!. 'Āyok, nūy 'āk-nīhā xip, xa 'ōg komenok yūm. Kaxīy.

Ha' yok, tuk-nīhā' xip. 35 Ha Nit yōg tixmū'ūn xohix te' pēnāhā', xix Xanōn yōg xop te' pēnāhā!, hu' kuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā kopah, tu yāyhā Yeyox yōg tigmū'ūn.

36 Ha 'ūn 'ūm xip, Yop kopa' xip, tu' xuxet'ax Tamit, yā! xuxet'ax nōy Nok, nōm tigmū'ūn yīy'ax hā: "Mūnūy." Kaxīy. Ha Nok kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah. Nōm 'ūn max, tu hāpxopmā max, ha tigmū'ūn te' yūmūg, ha hāpxop

hok popmāhā!, 'ūhok xop pu' nīm. ³⁷Tu 'āmnīy 'ūm 'ihā' pakut, tu' xok, ha' pix, tu mīpku'īn yīmū' put mōg, tu' mōg, tu mō'tat pepi mīptut nōy yīmū' mōg'ax kopah, tu' xex. ³⁸Ha Pet te Yop tu' yīkā' xip, ha' kuxa mām ka'ok xop te tik 2 mō'pok, ha Pet xānāhā', tu ta' mōg, tu mōktu Pet ha mōxaha', tu:

—Mā! 'Ānūn mō'ka'ok! Kaxīy.

³⁹Ha' yok, tu yōkāmū' nūn, tu nūktu mōxaha mīptut tu', ha 'ūn hok mām xop te Pet yīmap hā' potaha'. Hömā Nok te topixxax xap, 'ūhok mām xop pupi' xap, yā hōnhā Pet tu nōm xax mūg, nūy Pet tu Nok mūn max mūgā!. ⁴⁰Ha Pet te' xohix xat, hu:

—Hāptopa 'āmōxān. Kaxīy.

Ha' mōg, yīy Pet te' kopaxux hā' xip, tu Topa pu hām'āktux, tu hām'āktux kux, tu pepi' mōg, tu Nok yīnxax xat, hu:

—Tamit, 'ayok, nūy pepi xip. Kaxīy.

Ha' pa ko'a', tu' yūm. ⁴¹Ha Pet te' yīm hā' mūg, tu' yoa', tu 'ūn xop xānāhā', xi' kuxa mām ka'ok xop, tu:

—'Ūpēnā! Yā! hi'! Kaxīy.

⁴²Ha Yop yōg tīkmū'ūn xohix te' yūmmūg, hu' kuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā Yeyox kopah, ⁴³ha 'āmnīy xohix hā Pet te Yop kopa' nox xip, Xīmām mūti ti', ha xokxax hā hām Xīmām, tu xokxax xut, tu' hīy, tu' xup, ha' nak.

Pet xix Kohnēn

10 ¹Ha tik puknōg 'ūm 'āxet'ax Kohnēn, tu kōmēn xexka Xeyanet kopa' pet, tu 'Itat yōg xonat xop hā kapitām. ²Tu Topa xak, tu' kuxa te' yēy Topa keppah, xīk-tok te', xi' xetut te', xi' xape xop xohix te Topa xak, nōm te Kohnēn pet kopa' tīhi!. Tu Yoneo hok pip xop pu hāpxop hok nīm, tu' xupkumīy 'ohnāg, tu 'āmnīy xohix hā Topa pu hām'āktux. ³Ha māyōn he 'ihā Kohnēn te pexkox yōg nū'kutnā'ax pēnāhā!, yāykoxuk hā' pēnāhā!, tu' pēnā max, ha' nūn Kohnēn hah, tu hām'āktux, hu:

—Kohnēn. Kaxīy.

⁴Ha' nōy te' yēy, tu kuxānōg xexka', tu' pēnā ka'ok, tu:

—Pute 'ūm nūhū? Kaxīy.

Ha' nōy te:

—Topa te 'ōg hām'āktux'ax 'āpak, tu 'ōg hāpxopmā max pēnāhā!, tu 'āxaxok 'ohnāg. ⁵'Āpu, tik 'ūm mō'pok kōmēn Yop tu', pu Xīmām Pet xānā!, ⁶ha Xīmām nōy pet tu' xip, nōm Xīmām nōy te xokxax hā' hām, tu' xut, tu' hīy, tu' xup, ha' nak, ha Xīmām pet te kōnāg xexka kux tu' yūm. Kaxīy.

⁷Tu' mōg, pexkox yōg nū'kutnā'ax mōg, ha Kohnēn te' yōg kāmānat 2 mō'pok, xīx xonat xe'ep-xet mō'kutnāhā!, ha xonat te Topa xak kamah.

⁸Ha Kohnēn te mō'pok xop pu hāmyūmmūgāhā!, tu tu pexkox yōg nū'kutnā'ax te hām'āktux 'āktux, tu Yop tu mō'pok.

⁹Ha hāptup ha ta' mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Yop tu!, 'ihā Pet te māyōn te yāy kote' yūm 'ihā pepi' mōg, tu mīptut xanep yīmū' yūm, nūy

Topa pu hām'āktux. ¹⁰'Üp-tup tep-tex, ha' xit putup, pa' xit'ax puk 'ohnāg, yī' hip, tu yāy koxuk hā' pēnāhā', ha pexkox xōn, ¹¹ha Pet te' pēnāhā', ha pexkox tu topixxax xexka yīxohoh, tu' kuxyā hā' hīy, ¹²tu xokxop kopa' xex, xix putuxnāg, xi' kep hā' mōg xop. ¹³Ha yānmūn xupep'ax te:

—Pet, 'āyok, nūy kix, nūy mā! Kaxīy.

¹⁴Pa Pet te:

—'Ak mūn'ah. 'Āte' mā xet'ah xokxop mā hok xop. Kaxīy.

¹⁵Ha' yānmūn xupep'ax te xe':

—Topa te nōm putup, yī' max. Kaxīy.

¹⁶Ha' yīxohoh, tu' nūn tehomip tikoxyuk, ha pexkox tu' mōg, tu yāy xaxogāhā'.

¹⁷Pa Pet te' yēy, tu:

—Topa tep-tep 'ūgyūmmūgāp-tup? Kaxīy.

Tu hāmpe'paxex, 'ihā Kohnēn yōg kāmānat nūn, tu nūktu mōxaha', tu Xīmām pet xak, tu yā' xip!, tu mīptut yōg mō'yīnnīn'lax tu' tihi', ¹⁸tu' xānāhā', hu:

—'Ok xip Xīmām Pet? Kaxīy.

¹⁹Ha Pet te hāpxomā'ax pe'paxex, 'ihā Topa Koxuk te:

—'Üpēnā! Yā tik 3 te 'āxak. ²⁰'Āpu, nāhāy, nūy nōm xop mūtik mōg.

'Akuxānōg hok, 'āte nōm tik nū'pok 'āhā. Kaxīy.

²¹Ha Pet yīxohoh, tu:

—Yāk mūn Xīmām Pet. Tep ha 'ānūn? Kaxīy.

²²Ha' nōy te:

—'Āhak nūn. Kapitām Kohnēn tek mūg nū'pok, yā' māx, tu hāmyok mīy, tu Topa xak, tu' kuxa te' yēy Topa keppah, ha 'Iyaet yōg tikmū'ūn xohix te nōm putup pax, ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te' xat, hāk mūg nū'pok, ha 'āxānāhā', pu Kohnēn pet ha mōg, 'ūyīy 'ognū hām'āktux'ax 'ūm 'āpak. Kaxīy.

²³Ha Pet te tik 3 tu' kax, pu' xit, nūy mōhōn yāy pet kopah.

Hāptup ha ta' mōg Kohnēn yōg tik mūtik, ha' xape xop mōg kamah, ²⁴tu mōktu hāptup nōy 'ihā' mōxaha Xeyanet tu', ha Kohnēn te' hip, tu' xape xop xohix mūtik hip, ²⁵ha Pet nūn tu nūktu mō'nāhā', ha Kohnēn te' kopaxux hā' nāhā', tu nū'xup, nūy heyak, ²⁶pa Pet te:

—Xihip 'āk-nīhā!. Yāk mūn tihik kamah. Kaxīy.

²⁷Tu hām'āktux hā' nōy yānān, tu mō'nāhā', tu tikmū'ūn punethok pēnāhā', ²⁸tu hām'āktux, hu:

—Yoneo yōg xat'ax xate! yūmmūg, ha' xat hok, hu: "Mōnā hok tik puknōg pet kopah," kaxīy. Pa Topa tek mūn yūmmūgāhā', hu: "Hāmpe'āpakex hok, hu: —Topa te' puknōg xop putup nōg, kaxīy. 'Āmhok. Topa te nōm putup, puyīy yāyhā yāy yōg tikmū'ūn," kaxīy. ²⁹Xatek xānāhā', 'āhak nūn. Putep hā xatek xānāhā'? Kaxīy.

³⁰Ha Kohnēn te:

—Hōmā, 'āmnīy te 4 'ihā, māyōn he 'ihā, 'āte Topa pu hām'āktux, tu tik 'ūm pēnāhā', ha' yōg topixxax te yānām putuk, ³¹ha: "Kohnēn, Topa te 'ōg hām'āktux'ax 'āpak, tu 'ōg hāpxop popmā'ax pēnāhā!. ³²'Āpu, Yop tu mō'pok, pu

Ximām Pet xānā!, ha kōnāg xexka kux tu' xip Ximām nōy pet kopah, ha Ximām te xokxax hā' hām, tu' xut, tu' hīy, tu' xup, ha' nak," kaxiy. ³³Hāpxip 'ohnāg 'ihā 'āte 'āxānāhā', ha 'ānūn, hak mūg hittup. Hōnhāk mūg pip, ha Topa tek mūg pēnāhā', hak mūl'āte 'ōgnū hām'āktux'ax 'āpak putup, Topa te nōm 'āxat, xa' xuktux. Kaxiy.

Pet te puknōg xop pu hāmyūmmūgāhā'

³⁴ Ha Pet te hām'āktux, hu:

—Hōnhā 'āte hāmyūmmūg. Yā Topa te' xohip-tup, 'ok pe Yoneo yōg tikmū'ūn, 'ok pe' puknōg, ha Topa pu' nōy putuk. ³⁵Topa te hāmyok mīy'ax xop xohip-tup pax, ha tikmū'ūn 'ūm xohix te Topa xak, tu' kuxa te' yēy Topa keppah, puxix Topa nōm putup, ³⁶tu yāy pupi hām'āktux'ax nūl'kutnāhā 'lyael yōg tikmū'ūn hah, tu Yeyox Kunnix nūl'kutnāhā', ha Yeyox te' kuxa mām yūmmūgāhā', xix yāy kep hā' mūg'ax kama yūmmūgāhā', 'ūyīy yūmūg hittup. Yā Yeyox yūmūg xohix hāg xuxyā'. ³⁷Yoām te hām'āpak max'ax 'āktux hāmāxap, tup-tox pix, tu Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux hāpxexka Gаниnet kopah, xix hāpxexka Yonex xohix kopah. ³⁸Hak-nāy tu Topa te Nāyane yōg Yeyox ha yāy Koxuk nūl'kutnāhā', nūy nō ka'ogā!', ha yāy hā' ka'ok xe'ēgnāg, tu hāpkumep hāpxexka xohix tu', tu hāpxomā max, tu tikmū'ūn xohix hittupmāhā', Hāmgāyāgnāg te nōm xop kummugāhā', yā Topa te Yeyox mūtik xip. ³⁹Hak mūl'āte' pēnāhā Yoneo yōg hāpxexka tu', xix Yēnoyānēn kopah, pa Yoneo yōg tikmū'ūn te Yeyox putex mīpkupnix tu!. Kaxiy.

⁴⁰Tu xe:

—Pa 'āmnīy 3 nōg, 'ihā Topa te' hīnnāhā putpu', hak mūl'āte' pēnāhā!. ⁴¹Yāk mūg xit xi' xo'op Yeyox mūtik. 'Ap tikmū'ūn xohix te' pēnā'ah. ⁴²Ha Topa tek mūg xat, 'ū hām'āpak max'ax 'āktux, nūy tikmū'ūn xohix pu hām'āktux, nūy tikmū'ūn xohix yūmmūgā!', ha Topa te Yeyox putpu nūl'kutnāp-tup, pu tikmū'ūn yōg hāpxomā'ax kopit, xi' puknōg yōg, 'ūxakix xop, xi' hi xop yōg hāpxomā'ax kopit putup. ⁴³Hōmā Topa pupi hām'āktux xop te Yeyox 'āktux, hu: "Topa te tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā'ax, pu tu' kux, nōm xop kuxa mām ka'ok Kunnix kopah, 'ūka'ok hah," kaxiy.

Topa Koxuk te Yoneo hā' puknōg xop ka'ogāhā'

⁴⁴'Ap Pet te hām'āktux kux'ah, 'ihā Topa Koxuk te' puknōg xop ha yīxohoh, nōm te hām'āpak ha' yīxohoh, ⁴⁵ha Yoneo yōg kuxa mam ka'ok xop te' yēy, tu:

—Topa te kama' puknōg xop ha yāy Koxuk nūl'kutnāhā! Kaxiy.

⁴⁶Ha' puknōg xop te yāy pu' puknōg yīy'ax hā' hām'āktux, Topa te' ka'ogāhā, puyī' xuktux, nūy Topa 'āktux max nōmhā!. ⁴⁷Ha Pet te:

—'Ū 'ūm te' puknōg xop pup-tox pix'ax xat hok? 'Ak mūn'ah. Yā Topa te yāy Koxuk nūl'kutnāhā' puknōg xop hah, 'ūgmūg putuk! Kaxiy.

⁴⁸Hu' xat, hu:

—Kōnāg hāp-tox pix, puyīy Yeyox yā yāy xuxyā' 'āktux. Kaxiy.

Ha Kohnēn te' xak, pu tu 'āmnīy kutōgnāg hā' nox xihip yāy pet kopah, ha' nox xip.

Pet te hăpxopmā'ax 'äktux

11 1 Ha hăpxexka Yonex kopa' pip Yeyox yōg mō'pok xop, xi' xape xop, tu' puknōg xop kuxa mām ka'ok'ax 'äpak, 2 ha Pet nūn, tu nūktu xupep Yenoyanēn tu!, ha' xape xop te' puknōg xop te yāyhā Yoneo hāmāxap putup, hu' mānōg, 3 tu:

—Tep mīy xate'? Tep tu 'äxit hămpuknōg xop mūtik, nōm te yāy xax yīmap tu' mep 'ohnāg? Kaxīy.

4 Pa Pet te tik xop yūmmūgāhā!, hu:

5 —'Äte Topa pu hām'äktux Yop kopah, tu yāy koxuk hā! pēnāhā!, ha pexkox tu topixxax xexka yīxohoh, tu' kuxyā hā! hīy, tu' nūn tu nūktu 'ūgha' nūn. 6 'Äte! pēnā ka'ok, ha xokxop gāy xop kopa' xuk, xi' kep hā! mōg xop, xix putuxnāg, 7 ha' yānmūn xupep'ax te: "Pet, 'āyok, nūy kix, nūy mā!" kaxīy. 8 Pa 'ate: "Ak mūn'ah. 'Äte! mā xet xokxop nōm mā hok xop," kaxīy. 9 Ha' yānān, hu: "Topa te nōm putup, yīl max," kaxīy. 10 Ha' xe yīxohoh te 3, ha pexkox tu' mōg putpu!, tu yāy xaxogāhā!. 11 Ha Xeyanet yōg tik 3 nūn, tu nūktu mōxahā!, tik puknōg te nōm mō'pok 'ā!, 12 'ihā Topa Koxuk te: "Mōy, 'ämōg, tu' yīkopit hok." Kaxīy. Ha tak mūg mōg, nūl xape te 6 mūtik mōg, tu mōktu mōxaha tik puknōg pet tu!. 13 Ha tik puknōg te hām'äktux, hu: "Hōmā 'äte pexkox yōg nū'kutnā'ax pēnāhā mīptut kopah, ha' xat, hu: 'Äpu, tik 'ūm Yop tu mō'pok, pu Ximām Pet xānā!. 14 Pet te xa Topa yōg hām'äpak'ax yūmmūgāp-tup, xix 'äxape, pu 'äkuxa mām ka'ok nōm hām'äktux'ax kopah, pu Topa 'äkuxa kummuk xit, nūy nō max tat 'üyānān tu!', kaxīy." 15 Yīy 'äte hām'äktux, 'ihā Topa Koxuk te' puknōg xop tu' yīxohoh, 'ūgmūg putuk. Hōmā Topa Koxuk te yūmū'ā tu' yīxohoh, tu yūmū'ā tu' xip hām tu kamah. 16 'Äte hāmpe'paxex. Yūmūg xuxyā te hām'äktux, hu: "Yoām tep-tox pix kōnāg hā, pa 'äte xa nū'l'kutnāp-tup Topa Koxuk, puyīy 'äka'logā!" kaxīy. 17 Hōmā yūmūg kuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā Yeyox kopah, ha Topa te yūmū'ā nū'kutnāhā yāy Koxuk. Yā hōnhā! puknōg xop kuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā kopa kamah, ha Topa te yāy Koxuk nū'l'kutnāhā kamah, yā! nōy putuk. 'Äte Topa mutik yāy tuk-mīy putup'ah. Kaxīy.

18 Ha' mō'pok xop te' xupak, tu' mānōg kux, tu' yēy. Tu Topa 'äktux max, hu:

—Yā Topa te' puknōg xop pu hūpmāhā!, pu hăpkummuk mīy kux, nūy hi xe'ēgnāg! Kaxīy.

'Äkitit yōg xop kuxa mām ka'ok Yeyox kopah

19 Tikmū'ün te 'Extep putex Yenoyanēn tu!, ha' gāy xop te' kuxa mām ka'ok xop kummugāhā!, tu' xūygāhā!, ha' xupmāhā hăptox tu!, hăpxexka Penix tu!, xix hāmyīn yūm Xip tu!, xix kōmēn 'Äkitit tu!, tu hām'äpak max'ax 'äktux hā! mōg, tu Yoneo yōg tikmū'ün pu hām'äktux, 'ap puknōg xop pu hām'äktux'ah. 20 Pāyā Xip yōg tihik, xix kōmēn Xinēn yōg tik mōg, tu ta' mōg, tu mōktu mōxaha 'Äkitit tu!, tu hām'äktux hā! mōg, tu yūmūg xuxyā Yeyox yōg hām'äpak max'ax 'äktux Genex yōg puknōg xop pu' kamah, 21 ha Topa

te' kuxa mām ka'ok xop mō'nīynām, tu' ka'ogāhā', ha' puknōg xop punethok kuxa mām ka'ok yūmūg xūxyā Yeyox kopah, tu hāpkummuk mīy kux.

22 Ha' kuxa mām ka'ok xop te' xupak Yenoyanēn kopah, tu mō Maname kutnāhā 'Ātikit tu'. 23 Ha ta' mōg, tu mōktu xupep 'Ātikit tu', tu Topa te nōm xop ha hāmmaxnā pēnāhā', ha' kuxa hittup xexka', tu hāmyūmmūgāhā', nūy ka'ogā', puyī' kuxa mām xe'e yūmūg xuxyā kopah, mō kuma' mōg. 24 'Ūmax Maname', yā Topa Koxuk te' ka'ogāhā', ha' kuxa yūm ka'ok xe'e', ha' puknōg xop xohix nūktu Yeyox tu yāy kotīnnāhā'.

25 Ha ta' mōg Maname', tu mōktu xupep Tax tu', nūy Xaot xax, 26 tu' xipihi', tu' nūnnāhā 'Ātikit tu', ha hāmyāxatamuk puxet hā Xaot xix Maname te' kuxa mām ka'ok xop mūtik nūn tu nū'nāhā', tu nōm xop xohix pu hāmyūmmūgāhā', ha nū mūtik yāy kotīnnāhā', ha 'Ātikit yōg tikmū'ün te' xuxet'ax mīy kōnāmāhā', tu: "Kunnix yōg xop." Kaxīy.

27 Ha Topa pupi hām'āktux xop te Yenoyanēn tu' pip, tu ta' nūn tu nūktu mōxaha 'Ātikit tu', 28 ha tik te Topa pupi hām'āktux 'āxet'ax 'Āg, tu' yok, tuk-nīhā' xip, tu hām'āktux, Topa Koxuk te' yūmmūgāhā', ha 'Āg te:

—'Ūxit'ax nōg putup, yā hāmhōgnāg, ha putup te' kix putup tikmū'ün xop xohix te hām xexka xohix kopa' pip. Kaxīy.

Ha hāmhōgnāg, 'ihā Kanao te Hōm yōg tikmū'ün xat.

29 Ha 'Ātikit yōg kuxa mām ka'ok xop te:
—'Āpu, yūmūg tayūmak 'ūm mōgā', pu Yenoyanēn yōg xape xop pu'
popmā'. Kaxīy.

30 Ha' mōgāhā', ha Maname xix Xaot mōg Yonex tu', nūy tayūmak mōgā tik pēnā max'ax xop pu'.

'Ūgāy xop te xe hāpkummugāhā'

12 1 Yā 'Enot te Yoneo yōg tikmū'ün xat, tu hāpkummugāhā', tu' kuxa mām ka'ok xop xūygāhā', 2 tu Yoām taknōy Tiak putex mīkax xexka hā. 3 Ha Yoneo xop hittup, yīy 'Enot te' pēnāhā', tu xe' nōy putex putup, hu Pet mūg kamah, ha kanet ha mō'tat, 'ihā Yoneo yōg lāmuk xexka 'āxet'ax Pām Tokatok Hok māhā'.

4-6 Ha 'Enot te Pet xix kanet kopah, ha xonat xop yāg te 4 te' pēnānā' pip, ha 'Enot te Pet putex putup hāptup 'ihā, 'āmuk xexka kux, 'ihāp-tex putup, yī' kuxa mām ka'ok xop te Topa pu hām'āktux, tu 'āmnīy tox hā Topa tu' xak, Pet pupi' xak, 'ihā Pet mō'ón kanet kopah, ha pipkup māg xap 2 hā' hīy, ha xonat 2 te hāmyīnnīn'ax yīka' tīhi', nūy pēnānā' tī!. 7 Hāpxip 'ohnāg 'ihā pexkox yōg nū'kutnā'ax xip, ha kuyānām xexka', ha pexkox yōg mō'kutnā'ax te Pet nuhuk, tu:

—'Ūpitnāy, nūy mōg mō'ka'ok! 'Ayok, nūy 'āk-nīhā xihip! Kaxīy.

Ha pipkup māg xap 2 te' yīy yāy ko'a!.

8 Ha nū'kutnā'ax te:

—'Āxax mō'tat, tu 'āpata xax tat. Kaxīy.

Ha' tat, ha nū'kutnā'ax te:

—Kap mō'tat tu mōyāy nīy, tuk pe mōg. Kaxīy.

⁹Ha' pe' mōg, pa Pet te hāmpe'paxex, tu yāy koxuk hā' pēnā'ax pe'paxex. ¹⁰Ha tik te xonat hā' yēn, tu' mōg, tu xonat nōy hā' yēn, ha pipcup mō'yīnnīn'ax yāy xōn, ha kōmēn kotit hā' mōg, ha nū'kutnā'ax te yāy xaxogāhā!. ¹¹Ha Pet te hāmyūmmūg, 'ap yōtkup'ah, tu:

—Topa te pexkox yōg nū'kutnā'ax nū'kutnāhā 'ūghah, pu 'Enot yōg kanet kopak xut, ha 'Enot tek xūygāp-tup hok! 'Ap Yoneo yōg tigmū'ün tek xok'ax pēnāp-tup'ah. Kaxīy.

¹²Tu ta' mōg, tu hāmpe'paxex, tu mōktu xupep Māníx pet tu!, yā Yoām Mā'ak mūg tut, ha' kuxa mām ka'ok xop xohix te yāy tu nū'nāhā!, tu Topa pu hām'āktux pax, tu Pet pupi hām'āktux. ¹³Ha Pet te hāptopa tu' xānāhā!, hu:

—Hāpxōn! Kaxīy.

Ha kakxop hex 'āxet'ax Hone nūn, ¹⁴tu Pet yīy'ax yūmmūg, tu' kuxa hittup xexka!, hu' mōg mō'ka'ok 'ūxape xop tu!, tu:

Ya' xip Pet! Kaxīy.

¹⁵Ha' kuxa mām ka'ok xop te:

—'Āp-tox kummuk! 'Ap hamūn'ah! Kaxīy.

Pa Hone te:

—Hamūn! 'Āte' yīy'ax 'āpak! Kaxīy.

Tu xe' xuktux, ha' xape xop te:

—'Ōhōm yā pexkox yōg nū'kutnā'ax, nōm te Pet pēnā max. Kaxīy.

¹⁶Pāyā Pet te:

—Hāpxōn, hāpxōn! Kaxīy.

Tu xe:

—Hāpxōn! Kaxīy.

Ha hāpxōn, tu' pēnāhā!, tu' yēy. ¹⁷Ha Pet te' yīm nuhuk, tu:

—'Āyīy hok, pu xonat xop nūn hok. Kaxīy.

Tu hām'āktux pu'uk, hu:

—Topa te hāpxopmā max, puk mūn xut. Mōg, Tiak pu hām'āktux, nūy kanet kopak xut 'āktux 'ūxape xop pu!. Kaxīy.

Tu' mōg, tu mōktu xupaha'.

¹⁸Ha hāptup ha ta xonat xop te Pet xak kanet kopah, pāyā 'ap xip'ah, ha xonat xop kuxānōg, tu:

—Pi'yā! xip Pet? Kaxīy.

¹⁹Ha 'Enot te' xat, pu tu Pet xax, ha' xak, pāyā 'a' pēnā'ah, yīy 'Enot gāy xexka!, tu xonat xop mūg, tu' yīkopit, tu' kix kakixnāg, ha' xakix.

Ha 'Enot mōg, tu ta' mōg tu mōktu Xeyanet tu!, tu 'āmnīy xohix hā' nox xip.

'Enot xok

²⁰Tu ta tu' gāy Tinok yōg tigmū'ün tu!, xix Xinōm yōg tigmū'ün tu!, hu 'ap hāpxop mōgāp-tup'ah. Ha nōm tigmū'ün kuxānōg, tu' gāy kux xak, pu 'Enot te hāpxop xe mōgā!. Ha yāy tu nū'nāhā! 'Enot pet xexka kopah, tu 'Enot yōg kāmānat Manax yūmmūgāhā!, pu 'Enot pu nōm tigmū'ün pupi

hām'āktux. ²¹Hāptup nōy 'ihā 'Enot te tik te' xat'ax yōg topixxax max mō'tat, tu' xat'ax yōg mīmpe' yūm'ax yīmū' yūm, nūy tu tigmū'ūn xat, tu hām'āktux tox, tu hām'āktux kux, ²²ha tigmū'ūn yīy ka'ok, tu:

—Topahnāg 'ūm yīy'ax putuk, 'ap tik yīy'ah. Kaxīy.

²³Ha hāpxip 'ohnāg 'ihā pexkox yōg nū'kutnā'ax te 'Enot kix, tu' pakutnāhā!, ha puxō'oy te' māhā!, ha' xok, Topa lāktux max 'ohnāg tu!.

²⁴Ha' kuxa mām ka'ok xop mōg hāptox tu!, tu Yeyox yōg hām'āpak max'ax lāktux, ha tigmū'ūn punethok kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah.

²⁵Ha Maname xip Yenoyanēn tu!, xix Xaot, tu' yōg hām'ax kux, tu' mōg, tu ta' mōg tu mōktu mōxaha 'Ātikit tu!, tu Yoām Mā'ak mōgāhā!.

Maname xix Xaot te hāpkumep kōnāmāhā!

13 ¹'Ātikit yōg kuxa mām ka'ok xop kopa' xip Topa pupi hām'āktux'ax xop, xix hāmyūmmūgāl'ax xop. 'Ūxohix te: Maname', xix Xīmām Tapāyōg, xix Xinēn yōg Noxit, xix Xaot, xix Mānā'ēm. Hōmā 'Enot mūg tut te Mānā'ēm paha!, ha 'Enot mūtik yāy tu tittap, tu' taknōy putuk, pāyā 'a' taknōy'ah. ²Hāptup 'ūm 'ihā nōm tik xop te Topa pu nūktettx, tu' kuxa te' yēy, tu' xit hok, nūy Topa pu hām'āktux, ha Topa Koxuk te:

—'Āte Maname yāykutnāhā!, xix Xaot yāykutnāhā!, tu nōm xānāhā!, pu tu hāpxopmā!, nūy hām'āpak max'ax lāktux hāptox tu!. Kaxīy.

³Ha' xohix te Topa pu hām'āktux, hu' xit hok, tu Maname putox yīmū' yīm xex, xix Xaot, tu hāptox tu mō'pok.

Tu Xip tu' tihī'

⁴Topa Koxuk te mō Maname kutnāhā!, xix Xaot, ha' mōg tu mōktu mōxaha kōmēn Xeneo tu!, tu mīpkox hā' mōg, nōm mīpkox te kōnāg yīmū' mōg, tu mōktu mōxaha hāmyīn yūm Xip tu!, ⁵tu ta' mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Xanamīn tu!, tu Topa yōg hām'āktux'ax lāktux Yoneo yōg Topa pet kopah, ha Yoām Mā'ak te mō'nīyānām. ⁶Tu ta' mōg hāmyīn yūm tu!, tu mōktu mōxaha kōmēn Pap tu!.

Ha Yoneo yōg tik yā' xut mīhīm, 'ūxuxet'ax Mayeyox, tu Topa pupi hām'āktux'ax putuk, pāyā mō'āmā!. 'A' max'ah Mayeyox. ⁷Tu tik nōy mutik xip, 'āxet'ax Xet Paot, tu Xip yōg tigmū'ūn xat, tu hāmyūmmūg xexkah, tu Maname tu' xānāhā xix Xaot, nūy Topa yōg hām'āktux'ax 'āpax max. ⁸Ha Mayeyox 'āxet'ax nōy 'Enip, ha tigmū'ūn yīy'ax hā: "Ūxut mīhīm," kaxīy. Tutep-tup nōg, tu Xet Paot xut putup, puyīy Topa yōg hām'āktux 'āpax hok. ⁹Ha Xaot 'āxet'ax nōy yā Paot kamah, ha Topa Koxuk te' ka'lōgāhā!, yīy mīm pēnā ka'ok, ¹⁰tu:

—'Āmūn yā Hāmgāyāgnāg yōg. 'Ākuxa kummuk, yā hāmmax hā 'āpuknōg. Xate koit pax. Topa te' yōg putat yok mīy, pāyā xate' kohe' mīy. Paxīp! ¹¹Hōnhā Topa te 'ākix, ha hāpxip kutōgnāg 'ihā xate hāmpēnā hok putup, tu 'āmnīy xohix hā māyōn 'ūm pēnāp-tup 'ohnāg. Kaxīy.

Ha hāpxip 'ohnāg 'ihā hāmpēnāmnok, tu' pa hok, tu tikmū'ün xak, puyi' yīm hā' mōgā!', ¹²Ha Xet Paot te Topa yōg hāpxopmā'ax ka'ok xe'ēgnāg pēnāhā', hu' kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, tu Topa yōg hāmyūmmūgā'ax 'āpak, tu' yēy.

Tu hāpxexka Pixit yōg kōmēn 'Ātikit tu' tihi'

¹³Ha kōmēn Pap tu' tihi', ha ta' mōg Paot xi' xape xop, tu mīpkox hā' mōg, tu mōktu mōxaha hāpxexka Pānpit yōg kōmēn Pehek tu', tu mīpkox hā' mōg 'ūxeheh, pa Yoām Mā'ak te' nīm, tu putpu' mōg, tu mōktu' xupep Yenoyanēn tu'. ¹⁴Ha ta' mōg Maname xix Paot, Pehek tu' pip, tu' mōg, tu mōktu mōxaha hāpxexka Pixit yōg kōmēn 'Ātikit tu', tu Yoneo yōg Topa pet hā' mōxakux, nit xap 'ihā', ha Yoneo xop yōg hāptup xe'e', ha' mām, ¹⁵ha Yoneo yōg tik te Mōyyex yōg xat'ax mō'kupix, xix Topa pupi hām'āktux xop yōg tappet mō'kupix, tu mō'kupix kux, ha Topa pet yōg tik te' nōy xat, te:

—'Ūgnōy xop, 'āyīy, nūy 'ōgnū hām'āktux hā tikmū'ün ka'ogā!. Kaxīy.

¹⁶Ha Paot tek-nīhā' xip, tu' yīm xix, pu' nōy tu: "īy hok!" kaxīy. Tu hām'āktux, hu:

—'Iyaet yōg tihik, xik nōy xop, nōm te Topa xak, nōm kuxa te' yēy Topa keppah, 'ūg 'ūm 'āpak: ¹⁷Hōmā hāmyāxatamuk punethok hā, 'Iyaet yōg Topa te mōnāyxop hittap yīmōgatux, tu 'Iyaet yōg tikmū'ün xexkanāhā hāpxexka 'Eyit kopah, tu' puknōg yōg hāpxexka tu' mōy, tu yāy yōg ka'ok'ax hā' mōy. ¹⁸Ha tikmū'ün max 'ohnāg, pāyā hāmyāxatamuk te 40 hā Topa te hāpkummuk mīy'ax xop hā' tot, hām panip xexka tu nō'ātot, tu mō'nīynām, tu' nīm 'ohnāg, ¹⁹tu' puknōg hep xop te 7 kix hāpxexka Kānā'lāg kopah, tu' yōg hām pop, tu tikmū'ün pu' hōm, pu tikmū'ün mōkputox xohix pi' ²⁰hāmyāxatamuk te 450 hā.

Ha hāmyāxatamuk te 450 nōg, ha Topa te tikmū'ün pa te hāmyūmmūg ka'ok xop yīmōgatux, puyi' tikmū'ün xat, xix Topa pupi hām'āktux'ax Xāmō'e o yāykutnāhā, puyi' xat. ²¹Pa tikmū'ün te tik te' xat xexka xak, ha Topa te Xao yāykutnāhā!, yā Meyamīy yōg Kix kutok pit, ha' xexkanāhā!, tu tikmū'ün pu' hōm, ha hāmyāxatamuk te 40 hā Xao mūn te 'Iyaet yōg tikmū'ün xat. ²²Ha Xao xok, ha Topa te Namix yāykutnāhā!, puyi' tikmū'ün xat, tu hām'āktux, hu: "Āte Namix putup pax, tuk kuxa hittup Yexe kutok pit hā. Yā! max. 'Āte' xat, ha' mīy." kaxīy. ²³Ha Namix mōkputox yā Yeyox, ha Topa te 'Iyaet yōg tikmū'ün ha nūl'kutnāhā!, pu tikmū'ün kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mōltat 'ūyānān tu!. ²⁴Yoām nūn hāmāxap, tup-tox pix, tu 'Iyaet yōg tikmū'ün xohix pu hām'āktux, hu: "Āpu, yāyhāhup, nūy hāpxop kummuk mīy kux," kaxīy. ²⁵Pāyā Yoām te hāpxopmā kux, tu: "Tep kunāy tu hāmpe'āpaxex? 'Ak mūn yā Topa yōg hāmyāykutnā'ax'ah, pa' nōy tek pe' nūn putup, nōm 'ūm xexka xe'ēgnāg. 'Āte yāy kopaxux hāk yūm putup, nūy tu pataxax koa!, pāyāk kutōgnāg, hu yāyhāhup." Kaxīy.

²⁶Yā Paot te xe:

—'Ūgnōy mūnōm xop, 'Amanām mōkputox, xix nōm nōy xop te Topa xak, nōm kuxa te' yēy Topa keppah: Topa te hām'āpak max'ax nūl'kutnāhā 'āhah. ²⁷Pāyā

Yenoyanēn kopa tihi tikmūl'ün te hāmyūmmūg 'ohnāg, xi' yōg xexka xop, ha nit xap xohix 'ihā Topa pet ha' mög, Yoneo xop yōg häptup xe'e 'ihā' mög, tu Topa yōg tappet mö'kupix'ax 'äpak, pāyā' yīpkox 'ohnāg, hu Yeyox putup nōg. Hōmā Topa pupi hām'äktux xop hittap te Yeyox xok'ax 'äktux, ha hōnhā Yoneo yōg tikmūl'ün gāy xop tep-tex, Topa yōg hām'äktux hittap hāp-tex. ²⁸ Yā! gāy nām Yeyox tu!, tu Pinat tu! xak, pu Yeyox putex, pāyā Yeyox te häpkummuk 'üm mīy 'ohnāg. ²⁹ Ha hōmā, Yeyox mūg tut te nōm put 'ohnāg, 'ihā Topa pupi hām'äktux xop te Yeyox xūy'ax kax'āmi!, tu tappet tu! kax'āmi!, ha hōnhā Yoneo yōg tikmūl'ün te Yeyox putex mīpkupnix tu!, Topa yōg hām'äktux hittap hāp-tex, ha mīpkupnix tu! xut, tu nō hāpkot. ³⁰ Pa Topa te' putpu' hīnnāhā!, ³¹ ha 'āmnīy xohix hā! mög, ha' xape xop te' pēnāhā!, nōm te hāmyāxatamuk 3 hā hāpkumep Yeyox mūtik, tu Gаниnet tu! pip hāmāxap, tu! nūn, tu nūktu Yenoyanēn tu!, tu Yeyox putpu hi yā! pēnāhā!, nūy tikmūl'ün nōy pu hām'äktux.

³²—Hak mūl'āte hām'äpak max. 'ax xa nūnnāhā!. Hōmā Topa te yūmūg mōnāyxop pu hām'äktux xex, ³³ tu hōnhā! mīy Yeyox hīnnā'ax hā, ha hōmā Topa te hām'äktux xex, ha Topa yōg hām'äktux'ax kax'āmi 'ük tex yōg tappet 2 kopah, hu:

"Āmūn yā! 'ūgkutok.

Hōnhā 'āte 'āmūn yāg kutox 'äktux." Kaxīy.

³⁴—Tu Yeyox kutox 'ohnāg 'äktux, tu putpu' hi 'äktux, hu:

"Hōmā 'āte Namix pu hām'äktux xex, nūy tu hāmmaxnā xe'ēgnāg." Kaxīy.

³⁵ Tu xe hām'äktux, hu:

"Xatek hep kutox putup'ah, tu! tux hok puk hep kutox hok, 'ūgmūn yā! 'ōg kāmānat max xe'ēgnāg hah." Kaxīy.

³⁶ Tu xe:

—Ha Namix te Topa pu hāpxopmāhā!, tu hāpxopmā kux, tu! xok, ha mōnāyxop mūtik nō hāpkot, hak-tox, ³⁷pāyā Topa te Yeyox hīnnāhā putpu', 'ak-tox'ah. ³⁸ 'Unōy mūnōm xop, 'āte xa hāmyūmmūgāp-tup: Topa te 'ōg häpkummuk mīy'ax xaxogāp-tup, tu Yeyox puxet hā! xaxogāp-tup, pu tu! kux. ³⁹Tikmūl'ün kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, puxix Topa nōm häpkummuk mīy'ax xaxogā!, pu tu! kux. Mōyyex yōg xat'ax hittap pu'uk, tu häpkummuk mīy'ax 'üm xaxogā hok, pāyā Yeyox ka'ok. ⁴⁰ Ög pa mōxip! 'Ayīpkox pip, nūy Topa gāy'ax pēnā hok, ha Topa tappet te:

⁴¹ "Nāy, xa hip, 'āxop yīxix kummuk xop, 'āxop kuxa mām 'ohnāg xop. 'Āpu 'ākuxa yēy, nūy yāy xaxogā!, ha' kux.

Hōnhā 'āte hāpxopmāp-tup,
ha tik 'üm te xa hām'äktux'ax,
pāyā 'ākuxa mām 'ohnāg. 'Ūkux. Kaxīy."

⁴² Tu hām'äktux kux, ha tikmūl'ün te Paot tu! xak, pu nit xap nōy 'ihā hām'äktux 'ūxehēh. Tu! mög. ⁴³ Ha Yoneo yōg tikmūl'ün punethok yīpkox pip, xi' puknōg te Topa xak xop, nōm te Yoneo xop hā! mōxakux,

tu Paot pe' mōg, xix Maname', nūy hām'āktux'ax 'āpax, ha tikmū'ün yūmmūgāhā', puyī' kuxa mām ka'ok xe'ēgnāg Yeyox kopah.

⁴⁴ Ha nit xap nōy 'ihā kōmēn 'Ātikit yōg tikmū'ün xohix te yāy tu nū'nāhā', nūy Topa te hām'āktux 'āpax, ⁴⁵ ha Yoneo xop te' xohix pēnāhā', tu' yīpkumīy, tu Paot mānōg, hu:

—Paot te mō'āmā', yā' kummuk. !Ūxupax hok. Kaxīy.

⁴⁶ Pa Paot te hām'āktux ka'ok xix Maname', tu' yīpkutuk 'ohnāg, tu:

—Hōmā Topa tek xat, hu: “'Āpu, yōgnū hām'āktux'ax 'āktux Yoneo xop pu hāmāxap,” kaxīy. Pāyā 'āyīpkox 'ohnāg, tu 'ākuxa hi xe'ēgnāg putup nōg, yīk mūg mōg hāmpuknōg xop hah, 'ūyīy hām'āpak max'ax 'āpax, nūy yīpkox pi', nūy kuxa mām ka'ok Yeyox kopah. ⁴⁷ 'Ūgmūg xuxyā tek xat, hu: “'Āte mō'āpok pu' puknōg xop pu hāmyūmmūgā', xa' hittupmā', nūy nōm xop pu Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux, xix hāpxexka xohix yōg xop pu hām'āktux, 'ūyīy tikmū'ün kuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'ūyānān tu',” kaxīy. !Ūkux.

⁴⁸ Ha' puknōg xop te hām'āpak, tu' kuxa hittup, tu Topa yōg hām'āktux 'āktux max. Hōmā Topa te nōm yīmōgatus, pu' kuxa tu mām ka'ok Yeyox kopah, nūy hi xe'ēgnāg mō'kuma' mōg.

⁴⁹ Ha Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux hāpxexka xohix tu!, ⁵⁰ pāyā Yoneo xop te Yoneo xexka xop xix 'ün xexka xop pu hām'āktux, hu:

—'Āpu, tik kummuk xat, pu mōg hāptox tu!. Kaxīy.

Ha 'ün xop te Paot putup nōg, xix Maname', tu' xat, pu mōg hāptox tu!.

⁵¹ 'Ūmōg, tu hāmnak ha pataxax mōy, tuk-to'ok, pu hāpkōnōn nūnnāy, nūy Yoneo xop yōg hāpkummuk mīy'ax 'āktux. Tu' mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn 'Ikōn tu', ⁵² ha' kuxa mām ka'ok xop kuxa hittup xe'ēgnāg, yā Topa Koxuk te' ka'ogāhā'!

Tu 'Ikōn tu' tihi'

14 ¹ Tu kōmēn 'Ikōn tu' tihi', tu Topa pet hāl mō'nāhā', tu hām'āktux max, yīy Yoneo yōg tikmū'ün xohix xexka!, xix Genex yōg puknōg xop xohix xexka kuxa mām ka'ok Yeyox kopah. ² Pa Yoneo yōg tik 'ün kuxa mām 'ohnāg, tu' kuxa mām xop putup nōg, hu' kummuk 'āktux 'ūpuknōg xop pu', nūy gāyā!. ³ Ha 'āmnīy punethok hāl tihi', tu yūmūg xuxyā 'āktux, tu' xuxyā te hāmmaxnā 'āktux, yā hāpxe'e 'āktux, ha Yeyox te mō'pok xop yōg hām'āktux putup, hu' ka'ogāhā', puyīy hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg, pu tikmū'ün xohix pēnā!. ⁴ Ha tikmū'ün te hāmpe'panōm, ha' yāg te: “Yoneo xop mūn max,” kaxīy. Ha' yāg nōy te: “Hāmūn'ah. Pāyā Yeyox yōg tik xop mūn max,” kaxīy.

⁵ Ha' puknōg xop xix Yoneo xop xi'l yōg xexka xop te mō'pok xop kummugāp-tup, tu mīkaxxap xexka hāl tux putup, nūy kix, ⁶ ha' xupak, tu nū'paha!, tu mōktu mōxaha hāpxexka Nikōn yōg kōmen Nixtat tu!, xix kōmēn Nep tu!, xix hām yīmap tu!, ⁷ tu Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux.

Tu kōmēn Nixtat xix kōmēn Nep tu' tihī'

⁸ Ha Nixtat kopa' xip tik 'ūm te hāpkumep 'ohnāg, ha hāmyāxatamuk xohix hā' mōg 'ohnāg, 'ūhi'ax tox hā, yā' yūm ka'ok, ⁹tu Paot yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu' kuxa yūm ka'ok 'ūhittupmā'ax kopah, ha Paot te' pēnā ka'ok, tu' nōy kuxa yūm ka'ok pēnāhā!, ¹⁰tu' yīy ka'ok, tu: —'Āk-nīhā xihip! Kaxīy.

Ha' yok, tuk-nīhā' xip mō'ka'ok, tu' mōg kōnāmāhā nōmhā, tu hāpkumep.

¹¹ Ha tikmū'ūn te' pēnāhā!, tu' yīy ka'ok, tu hām'āktux Nikōn yīy'ax hā, hu:

—Yā topahnāg te mōxaha!, tu tikmū'ūn mūtik yāy putuk! Kaxīy.

¹² Tu Maname pu' mīy 'ūxuxet'ax nōy, hu: "Pop", xix Paot pu', hu: "Mēkot", hām'āktux punethok hah. ¹³ Ha topahnāg Yop yōg 'āmānex nūn, ha topahnāg pet te kōmēn kunāpa' yūm, ha mūnūytut pit nūnnāhā!, xix mīnnut max, tu hāmpe'paxex, hu: "Nōm tik 2 yā topahnāg, ha 'āte mūnūytut pit kix putup, nūy nōm topahnāg 2 pu mō'hap, nūy haxyāl, nūy heyah Nixtat yōg tikmū'ūn mūtik," kaxīy. ¹⁴ Pa tik nōy te mō'pok xop pu' xuktux, ha' xupak, hu yāy tu topixxax pot, nūy kuxa hittup 'ohnāg 'āktux, tu tikmū'ūn ha' mōg, tu' yīy ka'ok, tu:

—'Āhup! Putep mūn mīy putup? 'Ak mūn yā Topa'ah, yāk mūn tihik, 'āxop putuk, tu hām'āpak max'ax ha xa' nūnnāhā!, xa 'ānīm hāpxop 'ūm 'āyīm hā' mīy, nūy heyah, xa Topa xe'ēgnāg xax, yā' hi xe'ēgnāg, nōm te hāmñōgnōy mīy, xix hahām, xix kōnāg xexka!, xix hāpxop xohix kopa' pip. ¹⁶ Hōmā tikmū'ūn xop xohix te hāpxopmā xohix, 'ap Topa te' kuxyā'ah, pa' tux hok pu mīy, nūy yāy putat hā' mōg, ¹⁷ha xa' nūl'kutnāhā tehex, xayīy hāpxop ta nūnnāy 'āpet hah, nūy 'āxit, nūy 'ākuxa hittup. Kaxīy.

¹⁸ Ha Paot te Nixtat yōg tik xat hok, pu mō'hap hok yāy pu', xix Maname pu', nūy heyah. ¹⁹ Ha 'Ātikit yōg Yoneo xop nūn, xix 'Ikōn yōg xop, tu Nixtat yōg tikmū'ūn pu hām'āktux, tu' gāyāhā Yeyox yōg mō'pok xop hā!, ha tikmū'ūn te mīkaxxap xexka tux punethok, nūy Paot putex, ha hām tu' nāhā!, tu' xok putūmnāg, ha tikmū'ūn te Paot hām manit ha' mōg, tu kōmēn kotit hā! xut, tuk-nāpa' mōg, tu hāmpe'paxex, hu: "Nōmhā! xok xe'e!" kaxīy. ²⁰ Pa' kuxa mām ka'ok xop te yāy tu nūl'nāhā!, tu Paot yīmap hā' pip, ha Paot yūm, tu' yok, tuk-nīhā' xip, tu' xupep putpu kōmēn tu!, tu hāptup 'ihā Maname mūtik mōg, tu mōktu mōxaha Nep tu!.

Tu Xit xix 'Ātikit ha putpu' mōg

²¹ Tu Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux, ha Nep yōg tikmū'ūn punethok kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, ha hām'āktux kux, ha putpu' mōg, tu mōktu mōxaha Nixtat tu!, tu' mōg tu mōktu mōxaha 'Ikōn tu!, tu' mōg, tu mōktu mōxaha 'Ātikit tu!. ²² Tu hām'āktux xe'e!, tu hāmyūmmūgāhā!, puyī' ka'ogā!, nūy kuxa māmmā ka'ok Yeyox kopah, ha hām'āktux, hu:

—Nōm xop te Yeyox pu yīpkox pip, puxi' xūy'ax hā! tot, 'ihā pexkox ha' mōg. Kaxīy.

²³ Ha Paot te tik pēnā max xop yīmōgatux, 'ūkuxa mām ka'ok xop xohix kopa' yīmōgatux, tu' xat, pu' nōy xop pēnā max, nūy tu xeh, ha Topa pu hām'āktux, hu' xit hok hā hām'āktux, tu' pēnā max xop pu:

—'Ākuxa mām ka'ok Topa kopah. Pūyā hōnhā Topa 'āmōgā', xix 'āpēnā', xix 'ānīm hok! Kaxīy.

²⁴ Tu ta' mōg, Pixit kotit hā' mōg, tu mōktu mōxaha Pānpit tu!. ²⁵ Tu' mōg, tu mōktu mōxaha Pehek tu!, tu Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux, tu' mōg, tu mōktu mōxaha 'Atat tu!, tu hāpxomāhā', tu yā' kux, ²⁶ tu mīpkox hā' mōg, nōm te kōnāg yīmū' mōg, ha mōktu mōxaha hāpxexka Xit yōg kōmēn 'Ātikit tu putpu!, nūy Topa yōg hāpxomā'ax ka'ok xe'ēgnāg 'āktux, nūy kuxa mām ka'ok xop pu' xuktux. Hōmā 'Ātikit yōg kuxa mām ka'ok xop te Topa tu' xak, pu Paot pēnā max, xix Maname pēnā max, ha mō'pok, pu hām'āpak max'ax 'āktux kōmēn xohix tu!, tu' mōg tap, tu hāpxomāhā', tu ta putpu' nūn 'ūxeheh. ²⁷ Ha 'Ātikit tu' mōxaha!, tu' kuxa mām ka'ok xop xānāhā', ha' nūn tu nūktu nū'nāhā', ha tik te hām'āktux, tu Topa yōg hāpxomā'ax xohix 'āktux, tu Topa te' puknōg xop pu yāy yōg putat yok mīy 'āktux, tu' puknōg kuxa mām ka'ok Yeyox kopa 'āktux. ²⁸ Tu 'āmnīy xohix hā' nox ti kuxa mām ka'ok xop mūtik 'Ātikit kopah.

Tu Kōmēn Yenoyanēn xop mūtik yāykotīnnāhā'

15 1 Hāpxip kutōgnāg 'ihā Yonex yōg tigmū'ūn nūn, tu nūktu mōxaha 'Ātikit tu!, tu' nōy xop yūmmūgāhā', hu:

—'Āxop yā puknōg. 'Āpu, tik xop nāg xax mep 'uyīmap, puyīy Topa 'āxop kuxa kummuk xit, nūy 'ākuxa max tat 'uyānān tu!. Mōyyex yōg xat'ax hittap te 'āxat, yīy hōmā xix hōnhā, hāmyāxatamuk xohix punethok hā, Yoneo tik xop xohix te' mīy, yā kakxop pit 'ihā' mīy. Kaxīy.

² Pa Paot xix Maname te:

—Kaxīy hok! 'Āmhok! Topa te' puknōg xop xat 'ohnāg, pu yāy xax xak. Kaxīy.

Tu hām'āktux hā' nōy yānān nām punethok, ha' kuxa mām ka'ok xop te Paot xix Maname yīmōgatux, tu mō'pok, xix 'Ātikit yōg nōy xop mō'pok, pu' mōg Yenoyanēn tu!, nūy Yeyox yōg tik xop yīkopit, xix tik pēnā max xop yīkopit. ³ Tu ta' mōg, Penix kotit hā' mōg, xix Xāmānit kotit hā' mōg, tu' puknōg xop te Topa ha' mōg 'āktux, ha' kuxa mām xop xohix hittup xexka!. ⁴ Ha mōktu mōxaha Yeyoyanēn tu!, ha' kuxa mām ka'ok xop hittup xexka kamah, xix Yeyox yōg mō'pok xop, xix tik pēnā max xop, ha Paot te Topa yōg hāpxomā'ax 'āktux, Topa te hāpxomā Paot hā, xix Maname hā, yī' xuktux. ⁵ Pa Paniye yōg kuxa mām ka'ok xop tek-nīhā' pip, tu:

—Topa te' xat, pu tik xop nāg xax yīmap mep. 'Āpu, hāmpuknōg yōg tik xop xax mep kutōgnāg, nōm xop kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, puyīy Mōyyex yōg xat'ax hittap xohix pu' yīpkox pi!. Kaxīy.

⁶ Ha mō'pok xop, xix tik pēnā max xop nūn, tu nūktu nū'nāhā', nūy hāmpe tu pānōm. ⁷ Tu hām'āktux hā' nōy yānān nām, ha Pet tek-nīhā' xip, tu:

—'Ükxape xop: Hōmā Topa tek yāykutnāhā 'āxop kopah, 'āxop te' yūmmūg, ha mōgkutnāhā!, 'ū hām'āpak max'ax 'āktux hāmpuknōg xop pu!, ha' puknōg xop te hām'āpak, tu' yīpkox pip, tu' kuxa mām ka'ok Yeyox kopah. ⁸Topa te tikmūl'ün xop kuxa yūmmūg, tu Topa Koxuk nūl'kutnāhā! puknōg xop hah, 'ūgmūg putuk, ⁹ha' puknōg xop te Yoneo yōg tikmūl'ün mūtik yāy putuk Topa pu!, tu' kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, ha Topa te' yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā!, pu tu' kux. ¹⁰Tep tu 'ākuxa mām 'ohnāg Topa yōg hāpxomā'ax kopah? Mōyyex yōg xat'ax xohix tox xexka!, yūmūgl'āte yāy yūmmūgā hok, 'ap mīy yūmmūg'ah, xix mōnāyxop te' mīy hok kamah. Tep tu 'āxop te' puknōg xop xat, 'ihāg mūl'āte Mōyyex yōg xat'ax xohix mīy hok? 'Ap max'ah nūhu!. ¹¹Pāyā yūmūg xuxyā Yeyox te' hok hā hāmmaxnāhā!, tu yūmūg kuxa kummuk xit, xi' puknōg xop kuxa kummuk xit kamah, nūy yānān tu' kuxa max tat, yā yāy putuk. Yūmūg xuxyā Yeyox te' hok hā! yānān, nōm xop kuxa mām ka'ok nōm kopah. Kaxīy.

¹² Ha tik xop yīy 'ohnāg, yīy Maname yōg hām'āktux'ax 'āpak, xix Paot yōg, ha Topa te hāpxomā xel'ēgnāg, puyī! puknōg xop pēnā!, ha tik mōl'pok'ax te' xuktux, ¹³tu hām'āktux kux, ha Tiak te:

—'Ükxape xop, 'üg'āpax: ¹⁴Xinām te xa hām'āktux, hu: "Topa te' puknōg xop mō'yāy xel'ēgnāg, tu 'āl hāmyūmmūgāhā hāmāxap, tu nōm xop yīmōgatux hāmpuknōg xop kopah, ha yāyhā Topa yōg tikmūl'ün," kaxīy. ¹⁵Hōmā tik hittap te Topa pupi hām'āktux kamah, hu:
¹⁶⁻¹⁸ "Hōmā, hāmyāxatamuk xohix 'ihā, Topa te hām'āktux, hu:

'Hōmā 'āte mōnāyxop Namix xexkanāhā!,
 ha' yōg tikmūl'ün tek xak,
 ha hōnhāk nūn putup,
 tu Namix mōkputox puxet xexkanāp-tup, puyī! hep xohix xop 'ūk xax,
 ha 'āte nōm puknōg xop mō'yāy xel'ēgnāg,
 tu' nōy yāy, nūy yāy 'āxet'ax mīy yōgnū tikmūl'ün,' " kaxīy. 'Ükux.

¹⁹ Ha Tiak te xe hām'āktux, hu:

—'Āte 'āpekpaxex. Yā! max hāmpuknōg xop kuxa mām ka'ok xop te Yoneo yōg xat'ax mīy hok, xix mōnāyxop yōg hāpxomā'ax tat hok kamah, nūy kuxa mām puxehnāg Yeyox kopah. ²⁰Āpu, yūmūl'āte tappet kax'āmi' kuxa mām ka'ok xop pu!, nūy tu' xat hok, pu' mā hok topa komut xop xit'ax, xix xok xop 'ūm māy mūg tup-tex mā hok, xix xokxop hep 'āta mā hok, xi' nōy hā! xupxet hok. ²¹Yā nit xap xohix 'ihā Yoneo xop te Mōyyex yōg xat'ax mōl'kupix Topa pet kopah, tu Mōyyex te hām'āktux 'āktux kōmēn xohix kopah. Yā! puxi!. 'Ükux. Kaxīy.

Tu tappet tu kax'āmi'

²² Ha mōl'pok xop, xix tik pēnā max xop, xi' kuxa mām ka'ok xop xohix te Tiak yōg hām'āktux'ax 'āpak, tup-tox puxet, hu tik 2 yīmōgatux, pu Paot xix Maname mūtik mōg, tu 'Ātikit tu mōl'pok, ha tik 2 'āxet'ax Yot Maxamax, xix Xinax, ha' xape xop tep-tup pax, tu nōm pe'paxex max. ²³Ha kax'āmi' kuxa mām ka'ok xop pu!, tu tik hā mō tappet kutnāhā!, ha tappet tu kax'āmi!, hu:

"Yeyox yōg mō'pok xop xix tik pēnā max xop te 'āneo, 'ūkxape xop pu 'āneo, 'Ātikit yōg kuxa mām ka'ok xop, xix Xit yōg kuxa mām ka'ok xop, xix Xinix yōg kuxa mām ka'ok xop pu 'āneo.

²⁴'Ūgmū'āte' nōy xop yōg hām'āktux'ax 'āpak, nōm te nūnte' tihī', tu 'āhā' mōg, tu 'āxat, hu: 'Āpu, tik xop xohix yāy xax mep kutōgnāg, pu Topa 'ākummuł mīy'ax xaxogā 'ūyānān tu!', kaxīy. Ha 'ākuxa hittup 'ohnāg. 'Ak mūl'āte nōm Yoneo tik xop mō'pok'ah, 'ak mūn te 'āxat'ah. ²⁵Hu hōnhāk mūl'āte xohix te tik 2 yīmōgatux, pu xa mō'pok, ha Paot, xix Maname mūtik mōg. 'Āxohix te Paot putup pax, xix Maname!, tu nōm pe'paxex max. ²⁶Yāl' hi Yeyox tu!, yā yāy xuxyāl, yīy xe yāy yōg'ah. Yeyox te' xat, pu mōg, ha' mōg, 'ok pe' hi!, 'ok pe' xok. ²⁷Hak mūl'āte Xinax mō'pok, xix Yot, ha xa' xohix hāmyūmmūgāptup. ²⁸Ha Topa Koxuk te 'āxat hāmāxap, hak-nāy tuk mūl'āte, hu: ²⁹'Umā hok topa komut xop xit'ax, xix xokxop 'ūm māy mūg tup-tex mā hok, xix xokxop hep 'āta mā hok, tu 'ānōy hā xupxet hok. Puxi!, yāl' max. Ha' kux." Kaxīy.

³⁰Ha ta' mōg tik xop, tu mōktu mōxaha 'Ātikit tu!, ha' kuxa mām ka'ok xop te yāy tu nūl'nāhā', nūy mō'pok yōg tappet mō'kupix, ³¹tu mō'kupix kux, ha' kuxa hittup xexka!. ³²Ha Yot xix Xinax yā Topa pupi hām'āktux xe'e!, tu' xape xop ka'ogāhā!. ³³'Āmnīy kutōgnāg 'īhā' tihī', tu putpu' mōg, tu mōktu mōxaha Yenoyanēn tu!. ³⁴Pa Xinax mōg'ah, tu' nox xip 'Ātikit tu!.

³⁵Ha Paot xip 'Ātikit tu!, xix Maname!, tu' nox tihī!, tu hāmyūmmūgāhā!, nūy Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux, 'ūnōy xop mūtik.

Paot xix Maname te yāy xatat

³⁶Ha 'āmnīy punethok nōg, ha Paot te Maname pu hām'āktux, hu: —'Āpu, yūmū mōg putpu', nūy xape xop xohix pēnā!, nūy kōmēn xohix kopa' pēnā!, nūy Topa yōg hām'āktux'ax xe 'āktux. Kaxīy.

³⁷Ha Maname te Yoām Mā'ak mōgāp-tup, ³⁸pa Paot tep-tup nōg. Hōmā Yoām Mā'ak te' nīm Pānit tu!, tu hāpxomā 'ohnāg. ³⁹Ha Paot te hām'āktux hā' nōy yānān Maname mūtik, tu' gāy, ha Maname gāy, tu yāy xatat, ha Maname te Yoām Mā'ak mōgāhā!, tu' mōg, tu mīpkox hā' mōg, nōm te kōnāg xexka yīmūl mōg, tu mōktu mōxaha hāmyīn yūm 'āxet'ax Xip tu!. ⁴⁰Pa Paot te Xinax yāykutnāhā pu mōg, ha' nōy xop te:

—Pūyā Topa 'āmūtik mōg. Kaxīy.

⁴¹Ha' mōg, tu Xit kotit hā' mōg, xix Xinit kotit hā' mōg, tu' kuxa mām xop ka'ogāhā!.

Tīmōn te Paot mūtik mōg, xix Xinax

16 ¹Tu' mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Nep tu!, xix kōmēn Nixtat tu!, ha tik 'ūm xip, 'ūxuxet'ax Tīmōn, tu' kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, tu' mūg tut Yoneo hex, pāyā! tak Genex yōg, tu Yoneo xop hā' puknōg. ²Ha Nixtat tu' pip xape xop te Tīmōn putup pax, xix 'Ikōn yōg xop te!, ³ha Paot te' mōgāp-tup yāy mūtik, hu' nōy yāy xax yīmap xak kutōgnāg, nūy Yoneo

xop gāyā hok, yā' xohix te Tīmōn mūg tak yā' puknōg yūmmūg. ⁴Ha ta' mōg kōmēn tu', tu Yeyox yōg mō'pok xop, xix Yenoyanēn yōg tik pēnā max xop pupi hāmyūmmūgāhā!, tu' xape xop pu hāmyūmmūgāhā!, ⁵Ha' xape xop kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, 'ihāl xohix nōy nā' mōg.

Tik xop te kōmēn Tonot ha' mōg

⁶Ha ta' mōg, tu mōktu hāpxexka Pinik kotit hā' mōg, xix hāpxexka Ganax kotit hā' mōg, ha Topa Koxuk te hām'āktux xat hok, hu:

—'Ax yōg kōmēn kopa hām'āktux hok! Kaxiy.

⁷Ha ta' mōg, tu mōktu mōxaha Mīy tu', tu' mōg putup Mitīn tu', pa Yeyox Koxuk te' xat hok, pu mōg hok. ⁸'Ap mōg'ah, tu Mīy hā' yēn hā' mōg, tu mōktu Tonot tu' mōxaha!. ⁹Ha 'āmnīy hā Paot te yāy koxuk hā hāpxexka Māxenōn yōg tik pēnāhā!, hak-nīhāl xip, tu Paot tu' xak, hu:

—Mā!! Māxenōn tu 'ānū!, nūy mōy 'ūgmūg nīynām. Kaxiy.

¹⁰Hāpxip 'ohnāg 'ihā Paot koxuk te' pēnā kux, hak mūg mōg putup Māxenōn tu', tu hāmpe'paxex, hu: "Topa tek mūg xānāhā!, 'ū Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux Māxenōn yōg tikmūl'ūn pu," kaxiy. (Hak mūn Nok te kax'āmi!).

Tu kōmēn Pinio tu' tihi!

¹¹Tuk mūg pip Tonot kopah, tuk mūg mōg mīpkox hā, kōnāg xexka yīmū' mōg, tu mōktu hāmyīn yūm 'āxet'ax Xāmōtanax tu' mōxaha!. Hāptup 'ihāk mūg mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Nēyap tu!. ¹²Tuk mūg mōg, tu mōktu mōxaha hāpxexka Māxenōn yōg kōmēn te māxap Pinio tu', ha' yōg gohet yā hāpxexka Hōm yōg, ha 'āmnīy punethok hak mūg tihī Pinio kopah. ¹³Tu nit xap 'ihāk mūg mōg kōmēn kunāpa!, tu Topa yōg hām'āktux'ax pet xak, nūy Topa pu hām'āktux, 'ihā kōnāgkox tu' mōxaha!, hu kōnāg kux tuk mūg mām, ha 'ūn pip, hak mūl'āte 'ūn mūtik hām'āktux. ¹⁴Ha kōmēn Tittit yōg 'ūn xip, tu topixxax max hāmenex, 'ūxuxet'ax Nit, tu Topa xak, tu' kuxa te' yēy Topa keppah, tu Yeyox hām'āpak max'ax 'āpak, ha Topa te' kuxa tupmāhā!, yīy Paot yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu' yīpcox xip, ¹⁵hap-tox pix, xi' xape xop 'ūpet kopa tihi! xop putox pix, ha' xak, hu: —'Ūgkuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, yīy 'ūkpet ha mōg, nūy nox pi!. Kaxiy. Hak mūg mōg Nit pet hah.

Tu kanet kopa' tihi kōmēn Pinio tu'

¹⁶'Āmnīy kutōgnāg nōg, 'ihāk mūg mōg Topa pet hah, ha' mīm hex te putat hā! nūn, tu yāmīy pupi hām'āktux, tu hāpxopmā'ax pēnā hok 'āktux, tu hām'āktux hā tayūmak xexka pop, tu tik xop 'ūm pu' popmāhā!, tu nōm tik xop pu' hok hā' hām. ¹⁷Tu Paot pe' mōg, xik mūg pe' mōg, tu' yīy ka'ok, hu:

—Nū tik xop te Topa xe'ēgnāg hā kāmānat, hu xa hāmyūmmūgāp-tup, nūy Topa yōg putat hā 'āmōgā!. Kaxiy.

¹⁸Tu xe hām'āktux hā kaxiy, 'āmnīy xohix hā' xuktux, ha hām'āktux kux 'ohnāg, yīy Paot gāy, tu' yōkānām, tu yāmīy kummuk mānōg, hu:

—Hōmā Yeyox te yāmīy kummuk mōy tikmū'ün kopah, tu' mōg pexkox tu', tuk mū'ā yāy 'āxet'ax hōm, pu yāmīy kummuk mōy, hu 'āte 'āxat, hu: 'Āpep, nūy mīm hex 'āpe' nīm. Kaxīy.

Ha' nīm, tu' mōg xupaha!. 19 Pa tik xop nōy te mīm yōg tayūmak xak, hu' gāy xexkah, tu Paot mūg, xix Xinax, tu' xexka xop keppa' mōgāhā!, ha' xexka xop te kōmēn yōg hāmnuknōg tu' pip, 20 ha tik xop gāy, tu' kupex, hu:

—Nū tik yā Yōneo yōg xop, tu kōmēn Pinio yōg tikmū'ün gāyāhā!, tu hāpxopmā kummuk yūmmūgāhā!, 21 ha Hōm yōg gohet te nōm hāpxopmā'ax putup nōg, tu' xat hok, 'ū mīy hok, hak mū'āte Hōm yōg tikmū'ün. Kaxīy.

22 Ha tikmū'ün te yāy tu nū'nāhā!, tup-tox puxet, nūy Paot kix, xix Xinax kix, ha kōmēn yōg xexka xop te tik yōg topixxax koxip, tu' mōy, tu' xat, pu kix mīm mūnāg hā. 23 Tu' kix kakixnāg, tu kanet ha' mōgāhā!, tu kanet yōg xonat xat, hu:

—Pēnā ka'ok, pu tu xupa hok! Kaxīy.

24 Ha hām'āpak, tu kanet hā mō'tat, tu' kopa tigāhā!, tu' xex, tu tik kup hīy mīm ka'ax tu', ha' mōg 'ohnāg, tu' pip.

25 Ha lāmnīy kote 'ihā Paot xix Xinax te Topa pu hām'āktux, tuk-tex, nūy Topa 'āktux max, ha kanet kopa' pip tikmū'ün te' xupak. 26 Hāpxip kutōgnāg 'ihā hām yāy nuhuk nām, ha mīptut yōg hāpkopa mīkaxxap nuhut, ha mō'yīnnīn'ax te yāy xōn, ha tikmū'ün te kanet kopa' pip, ha' hīy'ax koa!, nōm te kanet kopa' xup, ha' mōxaha!. 27 Ha kanet yōg xonat te yāy koxak, tu kanet mō'yīnnā'ax pēnāhā!, pa yāy xōn, ha xonat te hāmpe'paxex, hu: "Yā' xohix nūl'paha!" Kaxīy. Hu yāy putex putup mīkax xexka hā, 28 pa Paot yīy ka'ok, tu:

—Yāy xuhmīy hok! Yāg mūg xohi' pip! Kaxīy.

29 Ha' nōy te:

—Kuyānām paxnū!. Kaxīy.

Tu mō'nāhā!, tu kuxānōg, tu yāy puxu'uxnām, tu' kopaxux hā! nāhā Paot keppah, xix Xinax keppah, 30 tu' yok, tuk-nīhā! xip, tu hāpkopa' mōy, tu:

—'Ugnōy, 'āte putep mīy'ax, puyīy Topa 'ūgkuxa kummuk xit, nūy 'ātu' gāy hok? Kaxīy.

31 Ha Paot xix Xinax te:

—'Akuxa yūm ka'ok 'ūgmūg xuxyā Yeyox kopah, puxix Topa 'ākuxa kummuk xit, nūy yānān tu 'ākuxa max tat, 'āmūn, xix 'āxape te 'āpet kopa' pip. Kaxīy.

32 Ha tik xop te Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux kanet yōg xonat pu', xix' xape xop pu'. 33 'Āmnīy kote 'ihā' xonat te' nōy yōg kayax pix, ha Paot xix Xinax te xonat putox pix, xi' xape xop, nōm xop kuxa mām ka'ok Yeyox kopah. 34 Ha xonat te yāy pet ha' mōgāhā!, tu hāpxop pop nūn, ha' māhā!, ha xonat kuxa yūm ka'ok Topa kopah, xi' xape xop kamah, hu' kuxa hittup.

35 Hāptup ha ta Hōm yōg xexka xop te' xat, hu:

—Kanet kopa' mōy tik 2, pu mōg, tu nūmān. Kaxīy.

36 Ha xonat te Paot pu hām'āktux, hu:

—Tik xexka xop te 'āmōy putup, ha 'ānūpap-tup, hu mōy, xa 'ākuxa mām. Kaxīy.

³⁷Pa Paot te:

—'Āmhok! Kaxīy hok! Hōmā tik tek mūg kix kakixnāg, ha kōmēn Pinio yōg tikmūl'ūn te' pēnāhā!. Hak mūg yīkopit 'ohnāg, tuk mū yōg hāpxopmāl'ax kopit, 'okpak mūg hāpxexka Hōm yōg tihik, ha kanet kopak mūg tigāhā!, yā hōnhā nūmān yāy xaptop tu!! 'Āmhok! 'Ak mūg mōg putup'ah. 'Āpu, tik xānā!, pu nū!, pu nūy 'ūgmūg mōy kanet kopah, nūy hāptopak mūg mōgā!. Kaxīy.

³⁸Ha xonat xop te Hōm yōg xexka xop pu hām'āktux, ha' xexka xop kuxānōg, Paot xix Xinax yā hāpxexka Hōm yōg tik hah. ³⁹Ha' nūn, tu tik 2 pu hām'āktux, hu:

—'Āgāy hok 'ātu!. 'Āte nūktu yāyhāhup hok'ah. Kaxīy.

Tu kanet kopa' mōy, tu ta' mōg, tu kōmēn kunāpa' mōgāhā!, tu:

—'Āmōg. Kaxīy.

⁴⁰Ha' mōg, tu Nit pet ha' mōg, tu' xape xop mō'nīynām, tu' mōg.

Tu kōmēn Texanōn tu' tihī'

17 ¹Tu ta' mōg, kōmēn 'Āppip kotit hā' mōg, xix kōmēn 'Aponōn kotit hā' mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Texanōn tu', ha Yoneo yōg Topa pet yūm, ²ha nit xap yā Yoneo yōg hāptup xe'l, yīy nit xap xohix 'ihā Paot te Yoneo yōg Topa pet ha' mōg, hu hōnhāl' mōg, tu nit xap ³'ihā hām'āktux hā' nōy kutnāhā!. Kaxīy.

⁴Ha tik 'ūm te:

—Hamūn! Kaxīy.

Hu Paot xix Xinax mūtik yāy kotīnnāhā!, ha Genex yōg puknōg xop te Topa xak, xix 'ūn xexka xop, tu nōm tik mūtik yāy kotīnnāhā!.

⁵Pa Yoneo xop te' yipkumīy, tu tik kummuk yīmōgatux, nōm hām hok xop, tu hāpkute'ex kummuk pax, 'ap max'ah, tu kōmēn xohix kopa hāpkummugāhā!, tu kōmēn xohix gāyāhā!, tu Paot xak xix Xinax, hu Yaxām pet hā' mōxakux. ⁶Pāyā 'ap ti'ah, yīy Yaxām mūg, tu' xut yāy pet kopah, tu' xape xop mōy kamah, tu kōmēn yōg xexka xop keppa' mōgāhā!, tu:

—Nū tik te hām xexka xohix tu hāpkummugāhā!, tu nūktu nūn kamah, ⁷tu Yaxām pet kopa' tihī!, ha' xohix te hāpxexka Hōm yōg Xex putup pax, pa tik xop kummuk te hāpkummuk yūmmūgāhā!, hu: "Hōm yōg Xex tek mūg xat 'ohnāg. Yā Yeyox tek mūg xat xe'lēgnāg! Kaxīy."

⁸Ha Texanōn yōg tikmūl'ūn te hām'āpak, xix kōmēn yōg xexka xop, hu' gāy, ⁹tu tayūmak xak Yaxām tu hāmāxap, xi' nōy xop tu', puyīy Paot xix Xinax mōy, puyīy kōmēn Texanōn nīm. Ha pago, tu nū'paha!.

Tu kōmēn Menet tu' tihī'

¹⁰Ha 'āmnīy hā' kuxa mām ka'ok xop te Paot xix Xinax mōgāhā!, tu' mōg tu moktu mōxaha kōmēn Menet tu', tu Yoneo yōg Topa pet hā' mōxakux. ¹¹Ha Menet yōg Yoneo xop te hāmyok mīy, pa Texanōn yōg xop te hāpkohe' mīy. Yā Menet yōg tikmūl'ūn te Topa yōg tappet mōl'kupix nām, puyīy Paot yōg hām'āktux kopit, nūy hāmyūmmūg, nūy hāpxe'e yūmmūg. ¹²Hū Menet yōg tikmūl'ūn

punethok kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, xix Genex yōg 'ün xexka xop, xix tik xop.

¹³ Ha Paot te hām'āpak max'ax 'āktux, ha Texanõn yōg Yoneo xop te hām'āpak, hu' gāy, tu' nūn, tu nūktu tikmū'ün gāyāhā! ¹⁴ Ha' xape xop te Paot xut, tu:

—Mōg, mōg, pu 'āp-tex hok! Kaxīy.

Ha' mōg, kōnāg xexka ha' mōg, pāyā Xinax nox xip, xix Tīmōn, tu Menet kopa' tihi!. ¹⁵ Ha nōm xape xop te Paot mōgāhā kōmēn xexka 'Atēn tu', tu putpu' mōg Menet tu', tu Paot pupi hām'āktux, nūy Xinax xānā', xix Tīmōn, pu kōmēn 'Atēn tu' mōg mōl'ka'ok.

Tu kōmēn 'Atēn tu' xip

¹⁶ Ha Paot te 'Atēn tu tik 2 hip, tu kōmēn xexka pēnāhā!, tu topahnāg komut pēnāhā!, ha nōm komut yīm hā' mīy, nūy heyah, ha kōmēn nū'xip nōm hāpxop hā, yīy Paot kuxa hittup 'ohnāg. ¹⁷ Tu' mōg Yoneo yōg Topa pet hah, nūy Yoneo xop mūtik hām'āktux hā' nōy yānān nām, xix nōm xop te Topa xak xop mūtik hām'āktux hā' nōy yānān. Tu nāpet ha' mōg kamah, ha'āmnīy xohix hā hām'āktux hā' nōy yānān 'Atēn yōg tikmū'ün mūtik. ¹⁸ Tu hām'āktux, tu hāmyūmmūg'ax xop 'āxet'ax 'Epikoneo xop mūtik hām'āktux, xix 'Extox xop mūtik hām'āktux hā' nōy yānān, ha' yāg te' yīkopit, hu:

—Kāy te hām'āktux punethok. Putep mūn 'āktux putup? Kaxīy.

Ha' yāg nōy te' yānān, hu:

—Tute topahnāg puknōg 'āktux. Kaxīy.

Ha Paot te Yeyox 'āktux, tu Yeyox putpu' hi 'āktux. ¹⁹ Ha tik xop te hāmyūmmūg te Paot yīm mūg, tu 'Axenop yōg hāmyūmmūg xop ha' mōgāhā!, pu hām'āktux'ax 'āpax, tu' yīkopit, hu: koneo xop mūtik hām'āktux, xix 'Extox xop mūtik hām'āktux hā' nōy yānān, ha' yāg te' yīkopit, hu:

—Kāy te hām'āktux punethok. Putep mūn 'āktux putup? Kaxīy.

Ha' yāg nōy te'

—'Ok hāmyūmmūg'ax tup nūhū xate hāmyūmmūgāhā? ²⁰ ĀP, 'āyīy, tu hāmyūmmūg'ax puknōg 'āktux, nūy 'ūgmū yūmmūgā!. Kaxīy. ²¹ Yā 'Atēn yōg tikmū'ün hām hok, xix puknōg xop te kōmēn kopa' tihi' hām 'ohnāg, pa hām'āpak pax, nūy tu xe' xuktux, tu 'āmnīy xohix hā hām'āpak tup 'āpax, xi' xe' xuktux. ²² Ha Paot te hām'āktux, ha 'Anenop xop te Paot xakot, ha Paot te:

—'Atēn yōg tikmū'ün: 'Āxop te 'ōg topahnāg komut xop xohix xak. ²³ ĀTe hāpkumep, tu topahnāg komut punethok pēnāhā!, nōm mīy nūy heyah, ha 'āte topahnāg yōg mīmpe pēnāhā!, ha tikmū'ün te topahnāg pu hāpxop 'üm hōm, tu mīmpe yīmū' xix, ha tik 'üm te mīmpe yīmū' kax'āmi!, hu: "Nūhū topa puknōg pu!", kaxīy. 'ĀTe xa nōm puknōg 'āktux putup.

²⁴—Topa xe'ēgnāg te hām xexka mīy, xix hāpxop xohix mīy, hu pexkox xix hahām xat. 'A' pet mīy xak'ah tikmū'ün yīm hā. Yā mīptut kopa ti 'ohnāg.

'Ūxexka xe'ēgnāg Topah. ²⁵ Tu hāpxop 'üm xak 'ohnāg, yā hāpxop xohix mīy, nūy tikmū'ün pu' xit xut popmāhā!, xi' hi'ax, xix hāpxop xohix yā! hok popmāhā!

²⁶ Tu tik puxet mīy hāmāxap, tu nōm hā' mīy tikmū'ün xohix, xi' hep xohix, pu

yōg hām tu 'āti', ha Topa te tikmū'ūn pu hām 'ūm hā' xakux'ax xat, xix hām 'ūm hā' xakix'ax xat, tu' pip'ax 'ūm xat, pu mōg hāpxexka pu kopa 'āti'.²⁷ Puyīy tikmū'ūn Topa xax, nūy xip'i', pāyā tikmū'ūn yīka hā Topa xip.²⁸ Hōmā 'ōgnū tik te hāmyūmmūg te kax'āmi', hu: "Topa hā yūmūl'āte' xit xut, xix yūmūg mōg, xix yūmūg tihī", kaxīy. Ha' nōy te: "Yūmūl'ā Topa hā kutox xe'e", kaxīy.²⁹ Hamūn, yūmūl'ā Topa hā kutox, hu hāmpel'āpaxex hok, hu: "Topa te pipkup yānām putuk," kaxīy. Xix hāmpe'āpaxex hok, hu: "Topa te mīkaxxap putuk," kaxīy. Āmhok. Tik 'ūm te Topa xe'e mīy 'ohnāg.³⁰ Hōmā tikmū'ūn te hāmyūmmūg'ah, ha Topa te nōā'tot, pa nōmhā Topa te' xat, xa yāyhāhup, tu hāpkummuk mīy kux, pu Topa 'āxop yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā!, pu tu kux.³¹ Yā Topa pa te hāmyūmmūg, tu hāptup puxet yāykutnāhā!, 'ihā' tute hep xop xohix yōg hāpxopmā'ax kopit putup, tu tik te hāmyok mīy hā' kopit putup, tu Yeyox yāykutnāhā, pu tu kopit, ha' putpu nōm hīnnāhā!, nūy tikmū'ūn xohix pu hāmyūmmūgā!. Kaxīy.

³² Ha tikmū'ūn te' xupak, ha' yāg te:

—Putep te hām'āktux? 'Ūxok, tu putpu' hi!?" Kaxīy.

Tu' yīxix kummuk. Ha' yāg nōy te:

—Yā' max. Hāptup 'ūm nōy 'ihā' xe xa 'āpak putup. Kaxīy.

³³ Ha Paot mōg,³⁴ pāyā tik 'ūm kuxa mām ka'ok, 'ūxohix te: 'Axenop yōg Nionīy, xix 'ūn Nām, xi' nōy xop kuxa mām ka'ok.

Tu kōmēn Konīn tu' tihi!

18

¹ Ha Paot te 'Atēn tu' xip, tu ta' mōg, tu mōktu xupep kōmēn Konīn tu!.

² Ha Pō'ōn yōg Yoneo xip, 'āxet'ax 'Ak, xi' xetut Pinixit, tu hāpxexka 'Itat tu' tihi', tu hāpxip kutōgnāg nūn. Hōmā hāpxexka Hōm yōg tik te tikmū'ūn xat'ax Kanao Xex te Yoneo xop nūmāhā!, ha hōnhā Paot mōg 'Ak hah, xi' xetut hah.³ Ha Paot xix 'Ak te yīmāgkox xexka mīy hā' hām, tu topixxax ka'ok hā' mīy, tu' nōmēnex, tu tayūmak pop, ha Paot te 'Ak mūtik tihi'.⁴ Ha nit xap xohix 'ihā' Paot mōg Yoneo yōg Topa pet hah, tu hām'āktux hā' nōy yānān nām Yoneo xop mūtik, xix Genex yōg xop mūtik hām'āktux, nūy hāmyūmmūgā!.

⁵ Ha Xinax xix Tīmōn te Māxenōn tu' tihi', tu' nūn, tu nūktu mōxaha Konīn tu', 'ihā' Paot te hām'āktux Yoneo xop pu!, hu:

—Yeyox yā Kunnix, yā Topa te' yāykutnāhā!. Kaxīy.

⁶ Pa tikmū'ūn tep-tup nōg, tu' yīpkox 'ohnāg, tu' mānōg, tu Yeyox 'āktux kummuk, yīy Paot te yāy yōg topixxax kuto'ok, tu:

—Topa te 'ōg hāpxopmā'ax kopit putup, nūy hāpkummuk mīy'ax hā' yānān. Kaxīy.

Tu xe hām'āktux, hu:

—Xate Topa yōg putat yok max putup nōg. 'Ak yāy kuxop'ah, huk mōg Yoneo xop hā' puknōg xop hah. Kaxīy.

⁷ Tu' mōg Tix Yox pet hah, ha Topa xak, tu' kuxa te' yēy Topa keppah, yā yāy pet te Yoneo yōg Topa pet yīka' yūm. ⁸ Ha Kinix te Topa pet yōg xop xat,

tu' kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, xi' xape xop kamah, ha Konīn yōg tikmū'ūn punethok te Paot yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu' kuxa mām ka'ok, hap-tox pix.

9 Ha 'āmnīy koxtap 'ihā Yeyox te Paot pu hām'āktux, ha Paot te yāy koxuk hā' xupak, yīy:

—Ākuxānōg hok, xix yāy xaptop hok. 10 Yā 'āmūtik 'ūktihi', tu 'āpēnānāg xip, pu tik 'ūm 'āmūy hok. Yā yōgnū tikmū'ūn punethok pip nū kōmēn tu!. Kaxīy.

11 Ha' xip hāmyāxatamuk puxet xi' xahi', tu Topa yōg hām'āktux'ax yūmmūgāhā Konīn yōg tikmū'ūn pu'.

12 Ha Gat te hāpxexka Genex yōg tikmū'ūn xat, ha Yoneo xop te yāy tu nū'nāhā', nūy Paot kupeh, tu' mūg, tu' mōgāhā kōmēn yōg xexka xop keppah, nōm xop pa te hāmyūmmūg keppah, puyī' yīkopit. 13 Ha' kupex, hu:

—Kāy te Topa xak'ax yūmmūgāhā tikmū'ūn pu', pāyā tik te yūmūg xat te' xat hok, kāy te hāmyūmmūgā kummuk hah. Kaxīy.

14 Ha Paot te' yīkox xix, 'ūyīy putup tu', pāyā Gat te hām'āktux Yoneo xop pu', hu:

—Nāy. 'Ok pe kāy tep-tex, 'ok pe nō xupxet, kopxi' kopit, 15 pāyā 'āxop yīy'ax 'āte yūmmūg'ah, xix 'ōg xat'ax puknōg 'āte kama yūmmūg'ah, xi' xuxet'ax 'ūm 'āte' yūmmūg'ah. 'Ak kopit putup'ah 'āte!. Kaxīy.

16 Tu papuk hāpxupmāhā', ha' mōg, tu' gāy. 17 Ha' xohix te Topa pet xop xat'ax Xox mūg, tu' kix Gat keppah, pāyā Gat te' pēnā hok, tu nūpe mō'kep, tu nūpe mō'kut.

Tu kōmēn 'Ātikit tu putpu' mōg

18 Ha 'āmnīy xohix nōg, 'ihā Paot te mīpkox hā' mōg, nōm te kōnāg yīmū' mōg, ha mōktu xupep hāpxexka Xit tu', ha Pinixit xix 'Ak te nūmūtik mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Xēnkenex tu', ha Paot te' xe mep, tu' xut xok nām, Topa pu hām'āktux xex tu!. 19 Tu' mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn 'Ep tu', tu Pinixit xix 'Ak nīm, tu' mōg Yoneo yōg Topa pet hah, tu hām'āktux hā' nōy yānān Yoneo xop mūtik. 20 Tu' mōg putup, pa Yoneo xop te:

—Nāy! 'Āmōg hok! Kaxīy.

21 Pāyā' mōg putup, hu:

—Topa tek putup, kopxix putpu 'āhāk nū!. Kaxīy.

Tu mīpkox hā' mōg. 22 tu mōktu xupep kōmēn Xeyanet tu', ha' mōg kuxa mām ka'ok xop hah, tu' mōg, tu mōktu mōxaha 'Ātikit tu', 23 tu 'āmnīy punethok hā' tihī', tu' mōg, tu hāpxexka Ganax kotit hā' mōg, xix Pinik kotit hā' mōg, tu' kuxa mām ka'ok xop ka'ogāhā'.

'Apot te kōmēn 'Ep tu' xip

24 Ha kōmēn xexka 'Anexānit yōg Yoneo pit nūn kōmēn 'Ep tu', 'ūxuxet'ax 'Apot, tute Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux max, tu Topa yōg tappet hittap yūmmūg xe'e!. 25 Tu Topa yōg putat yūmmūg, tu' hittup, tu Yeyox 'āktux, tu Topa yōg hāmyūmmūg'ax yūmmūgāhā', pa Yoām puxet yōg putox pix'ax

yūmmūg, tup-tox pix'ax nōy yūmmūg'ah, 'ūp-tox pix nūy Yeyox yā yāy xuxyā 'āktux yūmmūg'ah. ²⁶Tu hām'āktux, tu' yípkutuk 'ohnāg Yoneo yōg Topa pet kopah, ha Pinixit xix 'Ak te' xupak, tu yāy pet ha' mōgāhā', nūy Topa yōg putat yūmmūgā xe'e!. ²⁷Ha 'Apot te hāpxexka Genex tu' mōg putup, ha 'Ep yōg kuxa mām ka'ok xop te mō'nīynām, tu tappet kaxāmi Genex yōg kuxa mām ka'ok xop pu', puyi' nū' nūnānām yāy nōy putuk. Ha' mōg, tu mōktu xupep Genex tu!, tu nōm xop mō'nīynām punethok 'uyānān tu!, tu hāmyūmmūgāhā', tu' ka'ok, tu' nōy xop ka'ogāhā', ha Topa te hāmmmaxnāhā!. ²⁸Ha Yoneo xop mūtik hām'āktux hā' nōy yānān nām, tu Topa yōg tappet hā Yeyox yā Kunnix 'āktux, tu Topa te nōm yāykutnāhā 'āktux, ha Yoneo xop te' yēy, tu' yīy 'ohnāg.

Paot te 'Ep tu' xip

19 ¹'Apot te Konīn tu' xip, 'ihā Paot yīnāpa' nūn kōmēn xohix yīktix yīmūl' pip tu!, tu nūktu xupep 'Ep tu!, tu' kuxa mām xop pipihi', ²tu' yīkopit, hu:

—'Ok Topa Koxuk te 'ākuxa ka'ogāhā', 'ihā 'ākuxa mām ka'ok tap Yeyox kopah? Kaxīy.

Ha' nōy te:

—Topa Koxuk 'ūm? 'Ak mū'āte' yūmmūg'ah. Kaxīy.

³Ha Paot te:

—'Āp-tox pix'ax te xīy? Kaxīy.

Ha' nōy te:

—Yoām yōg putox pi'ax. Kaxīy.

⁴Ha Paot te:

—Yoām tep-tox pix, xa yāyhāhup, nūy hāpkummuk mīy kux, xa kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, nōm te Yoām pe! nūn. Kaxīy.

⁵Ha' xupak, hap-tox pix, 'ihā Yeyox yā yāy xuxyā 'āktux. ⁶Ha Paot tep-tox yīmūl' yīm xex, ha Topa Koxuk te nōm xop ha yīxohoh, ha' yīy'ax puknōg xohix hā hām'āktux, tu Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux. ⁷Ha tik xohix ya'omi' mōg te 12.

⁸Ha Paot mōg Yoneo yōg Topa pet hah, tu māyōn 'ānuk 3 hā hām'āktux hā' nōy yānān tikmūl'ūn mūtik, nūy Topa te yāy yōg tikmūl'ūn xat 'āktux. ⁹Pa tikmūl'ūn yīpkox pip 'ohnāg, tu' kuxa mām 'ohnāg Yeyox kopah, tu Topa yōg putat 'āktux kummuk tikmūl'ūn nōy pu', yīy Paot mōg, tu' kuxa mām ka'ok xop mōgāhā', tu 'āmnīy xohix hā Tinān yōg tappet mīy'ax pet kopa hāmyūmmūgāhā!. ¹⁰Hāmyāxatamuk 2 hā hāmyūmmūgāhā', ha hāpxexka 'Ax yōg tikmūl'ūn xohix te Topa yōg hām'āktux'ax 'āpak, Yoneo xop te' xupak, xīl' puknōg xop.

Xep kutok put te 7

¹¹ Ha Topa te hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg, tu Paot ka'ogāhā, pu hāpxomā!. ¹²Ha nōm tikmūl'ūn te Paot yōg topixxax yāg pop, tu' pakut xop pu' popmāhā', ha hāmpakut'ax te' pakut xop tu' xupepmāhā', ha' hittup, xix yāmīy kummuk xop tu' xupepmāhā kamah. ¹³⁻¹⁴Ha Yoneo

yōg taknōy xop te 7 pip, tu Yoneo yōg 'āmānex xop xat'ax Xep kutox, tu hāpkumep pax, nūy yāmīy kummuk xupepmā!, tu Yeyox 'āxet'ax yūmmūg, 'īhā hāmpe'paxex, hu: "Yeyox 'āxet'ax yā! ka'ok. 'Apu, yāmīy kummuk tigmū'ün kopa! xut Yeyox 'āxet'ax 'āktux hā!', kaxiy. Hu yāmīy tu' xat, hu:

—'Āte 'āxat, Yeyox 'āxet'ax hā, yā Paot te nōm 'āktux. Pu 'āpep xa mōg. Kaxiy.

15 Pāyā yāmīy kummuk te:

—Yeyox 'āte! yūmmūg, xix Paot yūmmūg, pa 'ū 'ūm 'āxop? 'Āte 'āyūmmūg'ah. Yeyox te 'āxop pu yāy 'āxet'ax hōm 'ohnāg. Kaxiy.

16 Ha tik nōm yāmīy kummuk kopa! xip te' yok mō'ka'ok, tu nōm taknōy xop te 7 kix kakixnāg, yīy kayax taha', tu' xax top hā mīptut tu nū'paha'!

17 Ha 'Ep yōg tigmū'ün xohic te' yūmmūg, Yoneo xop xix Genex yōg xop te' yūmmūg, tu' kuxānōg, tu Yeyox 'āxet'ax ka'ok 'āktux, tu' kuxa te' yēy. 18 Ha tigmū'ün punethok kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, tu' nūn, ha nōm te hōmā mīhīm, tu hōnhā yāyāhup, tu yāy yōg hāpkummuk mīy'ax 'āktux, nūy tu mīy kux. 19 Tu' mīm xop yōg tappet xax xohix popnūn, tu kuxap kopa mō'pok, ha' mō'xut, ha tigmū'ün xohix te' pēnāhā!, ha tappet xax xohix yōg tayūmak te 50.000. 20 Yā kaxiy hā tigmū'ün te Topa yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu xe hām'āktux hāptox tu', ha tigmū'ün punethok kuxa mām ka'ok, tu' yīpkox pip.

Nemēn te 'Ep yōg tigmū'ün gāyāhā'

21 Ha hāpxip kutōgnāg 'īhā Paot mōg putup Yenoyanēn tu', Māxenōn kotit hā' mōg putup, xix hāpxexka 'Akax kotit hā' mōg putup, tu hām'āktux, hu:

—Yenoyanēn tuk mōg, nūy mōy tu 'āpep, tuk-nāy tu 'āte Hōm pēnāp-tup kamah. Kaxiy.

22 Tu Timōn xix 'Enax mō'pok hāpxexka Māxenōn tu', tu hāpxip kutōgnāg 'īhā Hōm yōg hāpxexka 'Ax tu' tihi'!

23 Ha 'Ep yōg tigmū'ün te Topa yōg putat tu' gāy, 24 ha tik 'ūm 'āxet'ax Nemēn, tu topahnāg hex Niām komut mīy, xi' pet komut mīy, pu heyeh, tu pipkup yānām ponrok hā' mīy, tu tayūmak xexka pop. 25 Tu tik te topahnāg komut mīy xop xānāhā!, ha yāy tu nū'nāhā!, ha Nemēn te:

—Tik xop: Yūmūg hām, nūy tayūmak xexka pop, 'āxop te' yūmmūg.

26 Pa Paot te hām'āktux, ha tigmū'ün xohix te hām'āpak, ha hām'āktux, hu: "Tik te' yīm hā' mīy nōm topahnāg komut. 'Ap Topa xe'e'ah, yā hāpxop mō'āmā'ax, yīy hāpxop te mō'āmā'ax nīm," kaxiy. Ha tigmū'ün punethok yīpkox pip, hu topahnāg komut xop hāmenex putup'ah. 27 Hak kuxānōg, pu tigmū'ün topahnāg 'a pop putup hok, xix Niān pet 'a' putup hok, xix topahnāg hex Niān mūn putup hok, 'īhā hāpxexka 'Ax xohix te nōm pu heyah, xix hāpxexka nōy xohix te'. Yīy yūmū'āte tayūmak xak. Kaxiy.

28 Ha' xupak, tu' gāy xexkah, tu' yīy ka'ok, hu:

—'Ep yōg Niān xexka xe'e'egnāg! Kaxiy.

29 Ha tigmū'ün xohix te hām'āktux punethok kōmēn xohix kopah, hu hām'āpak 'ohnāg, tu yāy tu nū'nāhā mīptut xexka kopah, tixmū'ün yōg yāy

tu nū'nā'ax pet kopah, ha Māxenōn yōg tik 2 tih!. Yā Paot mūtik hāpkumep, ha tigmū'ün gāy, tu nōm tik 2 mōgāhā tigmū'ün yōg yāy tu nū'nā'ax pet hah, ³⁰ha Paot mōg putup, nūy tigmū'ün pu hām'āktux, pa' kuxa mām ka'ok xop te' tux hok, pu mōg hok. ³¹Ha 'Ax yōg xexka xop te Paot hā' xape, tu' xak, hu:

Tigmū'ün yōg yāy tu nū'nā'ax pet ha 'āmōg hok pu gāyxop 'āpenā hok! Kaxīy.

³²Ha tigmū'ün yīy ka'ok, tu hām'āktux punethok, hu hām'āpak 'ohnāg, tu tep tu yāy tu nū'nāhā' yūmmūg 'ohnāg. ³³Ha Yoneo xop te Topa pet xop xat'ax 'Anexān xut, tu' kopa' mōgāhā', pu hām'āktux tigmū'ün pu', ha 'Anexān yīm xix, hām'āktux putup tu', pu 'Ep yōg tigmū'ün gāy hok Yoneo xop tu!. ³⁴Pa tigmū'ün te 'Anexān yā Yoneo yūmmūg, tu' yīy ka'ok, tu xe' yīy xexka!, tu xe' yīy, tu yānmūn xupep'ax puxet putuk, tu 'ot 2 hā te:

—'Ep yōg Niān yā' xexka xe'ēgnāg. Kaxīy.

³⁵Ha kōmēn yōg kaxāmīl'ax te:

—'Āhup, 'āhup! Kaxīy.

Tu xe' xuktux, hu:

—'Ep yōg tigmū'ün: 'U' üm te kōmēn 'Ep yūmmūg hok? Yā' xohix te' yūmmūg, ha 'Ep te topahnāg hex Niān pet xexka xix, tu topa xap xix, nōm te pexkox tu' nāhā', yā' xohix te' yūmmūg, ³⁶yā' yūmmūg tap, yīy 'āhup, nūy hāpkummuk mīy hok. ³⁷Xate tik 2 nūnnāhā', ha 'ap kummuk'ah, tu topa hex Niān 'āktux kummuk 'ohnāg, tu topa hex Niān yōg hāpxop 'üm hā' xupxet 'ohnāg. ³⁸Nemēn te hām'āktux 'üm putup, xix yāy xop te', puxix tik pa te hāmyūmmūg tu' xax, puyī' kopit, yīy mōg, nūy tik 'üm kupeh. ³⁹Pe hāpxopmā'ax nōy kopit putup, puxix tigmū'ün xohix kopit. ⁴⁰'Āte koit'ah, pa 'āte gohet yōg hāmpe'paxex yīpkutuk, pax pu: "'Ep yōg tigmū'ün yāykix kakixnāg," kaxīy, puxix xonat xop nū'pok 'Ep tu, puyīk yīkopit, tep tu 'āgāy nām. Pāyā 'ap yūmmūg'ah 'āte!. Kaxīy.

⁴¹Tu hām'āktux, tu:

—Mōg. Kaxīy.

Ha' mōg.

Paot te Māxenōn tu' xip, xix Genex tu' xip

20 ¹Ha Paot te' kuxa mām ka'ok xop xānāhā', tu hām'āktux hā' kā'ogāhā', tu: ^{—'Ugmōg.} Kaxīy.

Tu ta' mōg hāpxexka Māxenōn tu!. ²Tu hām xohix kotit hā hāpkumep, tu hām'āktux hā' kuxa mām ka'ok xop kā'ogāhā', tu' mōg tu mōktu hāpxexka Genex tu' xupep. ³Tu' xip māyōn 'ānuk 3 hā, ha' mōg, ha Yoneo xop tep-tex putup, ha mīpkox te kōnāg yīmū' mōg hā' mō'nāhā', nūy hāpxexka Xit kotit hā' mōg, tu Māxenōn tu putpu' nūn putup. ⁴Ha Paot mūtik nūn kōmēn Menet yōg Pihoktok Xopat, xix kōmēn Texanōn yōg 'Ānixtah, xi' yōg Xegōn, xix kōmēn Nep yōg Gax, xi' yōg Tīmōn, xix hāpxexka 'Ax yōg Tikik, xi' yōg Tonop, ⁵tu Paot keppa' mōg, hak mūn Nok te kaxāmī!', hak mū'āte Paot hip kōmēn Tonot tu!. ⁶Ha Yoneo xop yōg 'āmuk xexka 'āxet'ax "pām tokatok hok" kux, hak mūg pip Pinio tu!, tu

mǐpkox hāk mūg mōg, tu kōnāg yīmū' mōg, ha 'āmnīy te 5 nōg, 'ihāk mūg mōg tu mōktu mōxaha Tonot tu', ha' nōy xop mūtik yāy tu nū'nāhā', tu' pip 'āmnīy te 7 hā.

Paot te Tonot tu' xip

⁷Tu yénomīy 'ihāk mūg yāy tu nū'nāhā', tu pām koxip, nūy mā', nūy Yeyox yā yūmūg pupi' xok pekpaxeh, ha Paot mōg putup hāptup 'ihā', hu hām'āktux tox, tu 'āmnīy kote 'ihā hām'āktux, tu' kux 'ohnāg.⁸ Ha kuyānām tat'ax punethok te mīptut nōy yīmū' mōg'ax kopa' pip, hak mūg yāy tu nū'nāhā', ⁹ha tik xiptap 'Ettik xip, tu mīptut tox yāy yīmū' mōg'ax 3 kopa' xip, tu yanēn kox yīmū' yūm, ha kūmīm tep-tex, ha mō'yōn, Paot yōg hām'āktux tox hah, ha hām tu' nāhā', tu' xok.
¹⁰ Ha Paot te mīptut yīmū' tu' yīxohoh, tu 'Ettik mūg, tu' nōy xop pu hām'āktux, hu: —Kuxānōg hok! Yā' koxuk te' kopa' xip, yā' hi!! Kaxīy.

¹¹ Tu xe pepi' mōg, tu pām koxip, tu' māhā', nūy Yeyox pe'paxeh, tu hām'āktux yūmūg xape xop mūtik, ha xokakkak xataha', 'ihā hām'āktux kux, tu' mōg. ¹² Ha 'Ettik hi', yīy tikmū'ün kuxa hittup xexka', tu' yāy pet ha' mōg.

Tu Mīnet ha' mōg

¹³ Hak mūn Nok te xe kaxāmi', tuk mūg mōg mǐpkox hā, tu' mōg, tu mōxaha hāmyīn yūm 'Arox tu', tu Paot hip, 'ihā Paot te hām tu yā' mōg. ¹⁴ Tu' xutep, 'ūgmū'āte ta tu yāy tu nū'nāhā', hak mūg mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Mītinēn tu'. ¹⁵ Tuk mūg mōg mǐpkox hā, tu Kiox hā' yēn, tu hāptup nōy kōmēn Xāmōy tu' mōxaha', tuk mūg mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Mīnet tu'. ¹⁶ Ha Paot mōg putup nōg kōmēn 'Ep tu', nūy mōg mō'ka'ok, nūy kōmēn Yenoyanēn tu' lāmōxān, nūy Yoneo yōg lāmuk xexka Pētekot mīy.

Paot te hām'āktux

¹⁷ Tu kōmēn Mīnet tu' xip, tu 'Ep yōg tik pēnā max xop xānāhā', ¹⁸ ha' nūn, ha Paot te:

—Hōmāg nūn 'Ax tu hāmāxap, ha xatek yūmmūg, tu yōgnū hāpxopmā'ax yūmmūg kamah, 'ihā hāmyaxatamuk xohix hāk xip 'āxop mūtik. ¹⁹ Tu hāpxopmāhā Topa tu', tuk kutōgnāg, tuk kuxa hittup 'ohnāg, yā Yoneo xop tek kummugāhā!. ²⁰ Ha xa hām'āktux xe'e, tu Topa yōg hām'āktux'ax xohix 'āktux, tu' xaxok 'ohnāg, tu xa hāmyūmmūgāhā!, nūy lāka'ogā!, nūy mō'ānīyām, ha tikmū'ün tek xupak, 'ihā 'āte kōmēn kotit hā xa hāmyūmmūgāhā!, xix mīptut xohix kopa hāmyūmmūgāhā kamah. ²¹ Tu xa hām'āktux xe'e!, tu Yoneo yōg tikmū'ün pu hām'āktux, xix Genex yōg tikmū'ün pu hām'āktux, tu Topa pu yāyhāhup 'āktux, tu 'ōg hāpkummuk mīy kux 'āktux, tu 'ākuxa mām ka'ok Yeyox kopa 'āktux. ²² Yā hōnhā 'ūg'āpax: 'Ūgmōg Yenoyanēn tu', ha Topa Koxuk tek xat, ha nōm puk yīpkox xip, tu 'a' hāmyūmmūg'ah, 'ok pek hip-tup, 'ok pek xok putup, ²³ pāyā Topa Koxuk te 'ā hām'āktux kōmēn xohix tu', hu: "Kanet kopa 'āxix putup, xix 'āxūy putup," kaxīy. ²⁴ Pa 'ak kuxānōg'ah, 'a yāy mūn tuk hi'ah, pāyā Topa tuk hi!. 'Ok pek hi', yā' māx, pek xok, yā' max, 'ūyīy yāy yōg

hāpxopmā'ax kux. Yeyox tek yāykutnāhā!, 'ūyīy Yeyox yōg hām'āpak max'ax 'āktux, ha'āte hāpxopmāhā!, yā Topa te' hep xop xohix pu hāmmmaxnāhā!.

25—Hōmā 'āte Topa te yāy yōg tikmūl'ūn xat 'āktux, tu nūktu 'āxop pu hām'āktux, tu hōnhā hāmyūmmūg: Yā 'āxop tek 'ūm pēnāp-tup'ah 'ūxeheh.

26-27 'Ūg'āpax: 'Āte xa hāpxe'e 'āktux, 'āte 'āxop pu hām'āktux, tu Topa yōg hām'āktux'ax xohix 'āktux, tu Topa yōg hām'āktux 'ūm xaxok 'ohnāg. Tik 'ūm yīpkox hok, puxix yāy yōg hāpkummuk mīy'ax tat. 28 Pēnā ka'ok! Topa Koxuk te 'āxat, pu' kuxa mām ka'ok xop pēnā max, nūy ka'ogā! Yā Topak-tok xok nōm pupi!, tu yāy hep 'āta nū'nāhā!, nūy nōm xop kuxa tupmā!.

29 'Ūgmōg, ha nōm 'ākopa' pip putup, kokex gāy nām putuk, tu' nūn putup, nūy kuxa mām ka'ok xop kix 'āxop kopah. Kokex gāy te kahnēn kix, hā kaxīy nōm gāy xop te' kuxa mām ka'ok xop kix putup. 30 Ha tik kummuk te 'āxop kopa' pip putup, tu hām'āktux hā mōlāmāp-tup, ha' kuxa mām ka'ok xop mōgāp-tup, pu Topa yōg putat xax. 31 'Ōg pa mōxip! Pēnā max! 'Ūxaxok hok! Hāmyāxatamuk tikoyuk hā 'āte xa hāmyūmmūgāhā!, 'ok pe 'āmnīy tox hā, 'ok pe hāptup tox hā, 'āte' xohix yūmmūgāhā!, tuk potaha!, 'āp-tup pax tu!.

32—Yā hōnhā 'āte: 'Āxop yā Yeyox yōg tikmūl'ūn. Pūyā Topa 'āpēnā max, xix nū mūtik ti', xix xa hāmyūmmūgā!, xix 'āxex, xix xa hāmmmaxnā!, xix xa pexkox yōg hāpxop popmāl yāy yōg tikmūl'ūn mūtik. 33 'Ak xupkumiy'ah, tuk nōy yōg hāpxop putup 'ohnāg, tuk nōy yōg tayūmak yīpkumiy 'ohnāg, tuk nōy yōg topixxax yīpkumiy 'ohnāg. 34 'Amhok. 'Ūghām punethok, nūy tayūmak pop, nūy hāpxop 'ūm pop, nūy mā!, tu' nōy xop pu' popmāhā!, 35 nūy xa hāmyūmmūgā 'ūghām'ax hā, xayīy nōm hāpxop 'ūm pip hok xop pu' hōm, xi' pakut xop pu' hōm, nūy Yeyox yōg hām'āktux'ax xutigā!, hu: "Tikmūl'ūn te hāpxop 'ūm pa', puxi' kuxa hittup kutōgnāg, pa tikmūl'ūn te hāpxop 'ūm hōm, puxi' kuxa hittup xexka!" kaxīy. 'Ūkux.

36 Tu hām'āktux kux, tu' kopaxux hā' xip, tu Topa pu hām'āktux 'ūnōy xop mūtik. 37 Ha' potaha!, tu yāy kep hā' mūg. 38 Yā' kuxa te Paot xak, hām'āktux'ax hah. Yā' xuktux, hu: "A xe xatek 'ūm pēnāp-tup'ah," kaxīy. Ha' mōgāhā mīpkox hah.

Paot te Yenoyanēn ha' mōg

21 ¹Hak mūg mōg mīpkox hā, tu kōnāg xexka xak, mīpkox te kōnāg yīmūl' mōg hā' xak, tuk mūg mōg tu mōktu hāmyīn yūm Kox tu' mōxaha!, tu hāptup nōy ha tak mōg tu mōktu mōxaha hāmyīn yūm Honex tu', tu xek mūg mōg, tu mōktu kōmēn Pa'at tuk mūg mōxaha!. ²Ha mīpkox nōy mōg Penix tu', hak mūlāte' xipihi!, tu nōm mīpkox hāk mūg mōg, ³tu hāmyīn yūm Xip pēnāhā!, tu 'īpxax ha' mōg, tu mōktu mōxaha hāpxexka Xit tu', tu kōnāg hā' mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Tinok tu', pu mīpkox hāpxop pop'ax xupepmāhā kōmēn Tinok tu', ⁴ha' kuxa mām ka'ok xop pipihi!, tu 'āmnīy xohix te 7 hā' nox pip kuxa mām ka'ok xop mūtik, ha Topa Koxuk te Paot xūy'ax yūmmūgāhā! kuxa mām ka'ok xop pu', yīy: "Yenoyanēn tu 'āmōg hok!" kaxīy. ⁵Pa xemān nōg, 'īhāk mūg mōg, ha' nōy xop tek mūg mōgāhā

kōmēn kunāpa', xi' xetut xop te', xix kakxop te', hak mūg kopaxux hā' pip, tu Topa pu hām'āktux hāpkux tu', ⁶tu yāy kep mūg, xix yāy hax, tu 'āneo, nūy mōg, hak mūg mōg mīpkox hā, pa' nōy xop te putpu' mōg yāy pet hah.

⁷'Ūgmūg pip kōmēn Tinok tu', tu mōktu mōxaha kōmēn Tonēmāy tu', tu' kuxa mām xop yōg xape xop pēnāhā', tu' nox pip 'āmnīy tox hā. ⁸Hāptup 'ihāk mūg mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Xeyanet tu', tu Pinip pet tu' nox pip. Pinip te hām'āpak max 'āktux pax. Hōmā 'ūkuxa mām ka'ok xop te tik te 7 yīmōgatux, pu hāpxop xit'ax popmā', nūy hok xop pu' popmā', tu Pinip yāykutnāhā kamah. ⁹Ha Pinip kutok hex te 4, 'ap yāyta'ah, 'ūxohix yā Topa pupi hām'āktux. ¹⁰Hak mūg nox pip Pinip pet kopah, 'ihā tik te Topa pupi hām'āktux nūn, 'ūxuxet'ax 'Ag, tu Yonex tu' xip, ¹¹tu' nūn, tu nūktu xutep Xeyanet tu', tu Paot yōg nāy hīy'ax paha', tu nō yāy yīm kīy, xi' kup kīy, tu:

—Topa Koxuk te hām'āktux, hu: "Hā kaxīy Yenoyanēn yōg Yoneo gāy xop te Paot kīy putup, nūy puknōg xop ha mōgā!", kaxīy.

¹²Ha' xupak, ha tigmū'ün xik mūl'āte Paot tu' xak, hu:

—Yenoyanēn tu 'āmōg hok! Kaxīy.

¹³Ha Paot te:

—'Āxop tep-tep mūn mīy? Tep tu 'āpotaha', tuk kuxa xūygāhā'? 'Ak kuxānōg'ah. 'Ok pe kanet kopak xip, 'ok pek xok Yenoyanēn tu', 'āte Yeyox tu hāpxopmāhā', nūy Yeyox 'āxet'ax 'āktux max. Kaxīy.

¹⁴Tu hām'āktux kux, hak mūl'āte! hup, tu:

—Pūyā Topa yāy putup'ax mīy. Kaxīy.

¹⁵Tuk mūg mōg, tu yāy yōg hāpxop pop, tu' xuk, nūy Yenoyanēn tu' mōg. ¹⁶Ha kōmēn Xeyanet yōg kuxa mām ka'ok xop 'ūm 'ūgmūg mūtik mōg, tuk mūg mōgāhā hāmyīn yūm Xip yōg Mēnān hah, ha' kuxa yūm ka'ok tap, hāmyāxatamuk xohix hā' yūm, ha' pet kopak nox pip.

Paot te Tiak pēnāhā'

¹⁷Tuk mūg mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn Yenoyanēn tu', ha' nōy xop tek mūg pēnāhā!, tu' kuxa hittup. ¹⁸Hāptup 'ihāk mūg mōg Tiak pet hah, ha Paot tek mūg mūtik mōg, ha tik pēnāmax xop xohi' pip. ¹⁹Ha Paot te 'āneo, tu Topa te hāpxopmā max xohix 'āktux, tu Paot ka'ogāhā pu hāpxopmā'ax hāmpuknōg xop kopa 'āktux. ²⁰Ha' xupak, tu' kuxa hittup xexka', tu Topa 'āktux max, tu Paot pu hām'āktux, hu:

—'Ūgnōy: Yoneo xop punethok kuxa mām ka'ok Yeyox kopah, ha xate' yūmmūg, ha Möyyex yōg xat'ax xohix pu' yīpkox pip kamah, nūy māynāg mīy. ²¹Ha tigmū'ün te 'āmūn 'āktux, tu 'ākupe, hu: "Paot te Yoneo xop yūmmūgā kummuk, tu nōm xop te hāmpuknōg kopa' pip pu hāmyūmmūgāhā!", hu: "'Āpu, Möyyex yōg xat'ax nīm, tuk-tok pit nāg xax yīmap mep hok, tu mōnāy xop yōg hāpxopmā'ax hittap tat hok kamah," kaxīy. Pāyā tigmū'ün te koit. ²²Putep mūn mīy? 'Ānūn, ha' xohix te hāmyūmmūg putup. ²³Nāy, 'ūglāpax, nūy mīy: Nūnte' pip tik te 4, nōm tik te Topa pu hām'āktux xex. ²⁴'Āmōg, tu nōm tik mōgāhā!, tu tik xemep'ax hā' pago, pu Yoneo yōg tigmū'ün xohix pēnā!, nūy 'āyīpkox xip

Möyyex yōg xat'ax pu' yūmmūg. ²⁵Yāk mūl'āte' puknōg xop pu tappet kax'āmi!, tu' xat, pu topa komut xop xit'ax mā hok, xix xokxop hep 'āta mā hok, xix xokxop 'ūm māy mūg tup-tex mā hok, xi' nōy hā' xupxpet hok. Kaxīy.

²⁶Yīy Paot mōg, tu tik te 4 mōgāhā', tu hāptup nōy 'ihā yāy pix tik te 4 mūtik, tu Möyyex yōg xat'ax pu' yīpkox xip, tu' mīy, tu tik te Topa pet xexka xop xat'ax pu' xuktux, tu 'āmnīy 'ūm pix'ax kux putup yūmmūgāhā', ha 'āmnīy te 7 mō'nāp-tup, 'ihā yāy pix kux putup. Ha Paot te xokxop 'ūm putex putup, nūy Topa pu mō'hap, nūy tu' hāxyā'!

Yoneo gāy xop te Paot mūg

²⁷Ha xemān puxet hā' nōg putup, ha Paot te Yoneo yōg Topa pet xexka kopa' xip, 'ihā 'Ax yōg Yoneo xop te' pēnāhā', tu Yoneo yōg tikmūl'ūn gāyāhā', tu hām'āktux hā nūktu' xohix gāyāhā', tu Paot mūg, ²⁸tu:

—Iyaet yōg tihik, mā! Nū tik te hāmyūmmūgā kummuk hāpxexka xohix tu', pu Möyyex yōg xat'ax xaxogā', tu Topa pet xexka 'āktux kummuk, tu Genex yōg puknōg xop nūnnāhā', pu Topa xip'ax yāyhāp-tup-tūynāg. Kaxīy.

²⁹Hōmā Yoneo yōg tikmūl'ūn te Paot pēnāhā kōmēn kopah, ha 'Ep yōg tik puknōg 'āxet'ax Tonop mōgāhā', ha hāmpe'paxex, hu: "Paot te' mōgāhā Topa pet xexka kopa kamah," kaxīy. Pāyā! mōgāhā. ³⁰Ha nōm tikmūl'ūn xohix gāy, tu yāy tu nū'nāhā mō'kalok, tu Paot mūg, tu Topa pet xexka kopa' xut, tu yāykumīy hāptopah, ha hāpxip 'ohnāg Topa pet xexka mō'yīnnī. ³¹Ha tikmūl'ūn te Paot putex putup, ha tik 'ūm te xonat yōg Kononeo pu hām'āktux, hu:

—Yenoyanēn yōg tikmūl'ūn xohix gāy nām! Kaxīy.

³²Ha xonat xop yōg Kononeo te xonat xop xat, xix kapitām xop, ha' nūn mō'ak'ok, ha Yoneo yōg tikmūl'ūn te' pēnāhā', hu Paot kix kux. ³³Ha Kononeo te Paot mūg, tu' xut gāy xop kopah, tu pipkup māg xap hā' hīy, tu' yīkopit, hu: —'U' 'ūm nūhū? Kaxīy.

Tu xe:

—Putep mūn mīy? Kaxīy.

³⁴Ha nōm tikmūl'ūn gāy te hām'āktux hā' yānān, yīy Kononeo te hām'āpak 'ohnāg, hu' xat, hu:

—Kāy mōgā xonat pet ka'ok hah. Kaxīy.

³⁵Ha' mōgāhā mīptut mīpku'līn tu', pa nōm tikmūl'ūn tep-tex putūmnāg, yīy xonat xop te Paot pupi tu pepi' xup, tu mīptut hā mōxakux. ³⁶Ha Yoneo yōg tikmūl'ūn xohix te' pe' mōg, tu' yīy ka'ok, tu:

—'Up-tex! 'Up-tex! Kaxīy.

Paot te yāy pupi hām'āktux

³⁷Ha xonat pet ha' mōgāhā!, 'ihā Paot te:

—'Ok xatek tux hok 'ū hām'āktux? Kaxīy.

³⁸Ha Kononeo te:

—Xate Genex yīy'ax yūmmūg. 'Ok 'āmūn yā 'Eyit yōg tihik, nōm te tik te 4.000 mōgāhā hām panip tu', nūy gohet mūtik yāykix? Kaxīy.

³⁹Ha Paot te:

—'Ak mūn'ah. Yāk mūn Tax yōg Yoneo, tu hāpxexka Xinit tuk nāhā', ha Tax mūn kōmēn xexka hok'ah. 'Ok xatek tux hok, 'āte hām'āktux tikmū'ūn pu? Kaxīy.

⁴⁰Ha Kononeo te:

—'Āpu, 'āyīy. Kaxīy.

Ha Paot te mīpku'īn yīmū' xip, 'īhā' yīm xix, pu tikmū'ūn yīy hok, ha Paot te hām'āktux tikmū'ūn pu', Yoneo xop yāy yīy'ax hā hām'āktux, hu:

22 ¹—'Ūnōy mūnōm xop, xi' tak mūnom xop, 'ūg'āpax 'āte hām'āktux. Kaxīy.

²Ha Yoneo yōg tikmū'ūn te yāy yīy'ax 'āpak, tu:

—Nāy, hup, nūy 'iy hok. Kaxīy.

Tu' yīy 'ohnāg, ha Paot te:

³—'Ūgmūn Yoneo, tu kōmēn Tax yōg tihik, tu hāpxexka Xinit tuk nāhā', pa kōmēn Yenoyanēn kopak tittap, ha hāmyūmmūgā'ax Gāmāniēt te 'ā hāmyūmmūgāhā', tu mōnāyxop hittap yōg hāpxopmā'ax xohix 'ā hāmyūmmūgāhā', ha 'āte Topa xak 'āxop xohix putuk, tu' xat'ax mīy māyñāg. ⁴Hōmāg gāy, tu' kuxa mām ka'ok xop kix putup, Yeyox yōg putat putup nōg tu'. 'Ate' mūg, tu kanet kopa' xex nōm xop, 'ok pe tihik, 'ok pe 'ūhūn. ⁵Ha tik te 'āmānex xop xat'ax te' yūmmūg, xix tik te hāmyūmmūg xop te' yūmmūg. 'A 'āte mōlāmā'ah, pāyā hāpxe'e 'āktux. Nōm xop te 'a' popmāhā tappet, tu kōmēn Namān yōg Yoneo xop pu kax'āmi', 'ūyīy kuxa mām ka'ok xop mūy, tu' kīy, nūy kix. Kaxīy.

⁶Tu xe hām'āktux, hu:

—Tu tak mōg, tu kōmēn Namān tu hāmhūmnāg tuk xip, māyōn yāy kote' yūm 'īhāk xip, ha hāpxip 'ohnāg 'īhā kuyānām xexka te pexkox tu' xakot. ⁷Hak nāhā hām tu', tu yānmūn xutep'ax 'āpak, ha: "Xaot, Xaot, teptu xatek xūygāhā?" Kaxīy.

⁸—Ha 'āte: "U'ūm 'āmūn?" kaxīy.

—Ha tute: "'Ūgmūn Nāyane yōg Yeyox. Xatek xūygāhā!', kaxīy.

⁹—Ha tikmū'ūn te 'ūgmūtik mōg te kuyānām pēnāhā', pāyā 'a' yīy'ax 'ūm 'āpak'ah. ¹⁰Ha 'āte' yīkopit, hu: Yāyā!, putep xatek putup 'ūm mīy xa?'" kaxīy.

—Ha: "'Āyok, nūy mōg, tu mōktu xutep Namān tu', ha tik 'ūm te xa hām'āktux putup, tu Topa yōg xat'ax xa hāmyūmmūgāp-tup," kaxīy.

¹¹—Yā 'āte hāmpēnā hok nōm kuyānām xexka hah, yīy tikmū'ūn tek mōgāhā', yīm hā Namān tu!. ¹²Ha tik te Topa xak, 'ūxuxet'ax 'Ānānīn, ha Namān yōg Yoneo xop xohix te nōm 'āktux max. ¹³Hak ha! nūn, tuk yīkāgnāg xip, tu hām'āktux, hu: "'Ūgnōy Xaot, Topa te 'āpa maxnāhā', xa xe hāmpēnā!', kaxīy.

—Hak pa max, ha 'āte 'Ānānīn pēnāhā!', ¹⁴ha: "Hōmā hāmyāxatamuk xohix 'īhā mōnāyxop yōg Topa te xa yāykutnāhā', xa Topa yōg putup'ax mīy, nūy

tik te hāmyok mīy 'āxet'ax Yeyox pēnā!', nūy nōm yīy'ax 'āpak, ha hōnhā xate' xupak, xi' pēnāhā!, xix hāmyūmmūg, ¹⁵ tu Yeyox yōg hām'āpak māx'ax 'āktux putup tikmū'ün xohix pu', tu hāpxomā'ax xohix pēnā'ax 'āktux putup. ¹⁶ Putep hip xate'? 'Āpu, 'āte 'āp-tox pix putup, pu Topa 'ākuxa maxnā', nūy 'ōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā!', 'ihā Yeyox yā 'āxuxyā 'āktux," kaxīy.

¹⁷Tu xe hām'āktux, hu:

—Tuk nūn putpu', tu nūktu xupep kōmēn Yenoyanēn tu!, tu Topa pu hām'āktux Topa pet xexka kopah, tu yāy koxuk hā Yeyox pēnāhā!, ¹⁸ ha hām'āktux, hu: "Mōg Yenoyanēn kunāpa 'āmōg, yā tikmū'ün tek mūn 'āktux'ax putup nōg," kaxīy.

¹⁹—Ha 'āte: "Yāyā!", tikmū'ün te 'āte hāpkummugāhā yūmmūg, ha 'āte' kuxa mām ka'ok xop mūg Topa pet kopah, ha' yūmmūg kamah, yā 'āte kanet ha' mō'tat, tu' kix nōm xop kuxa mām ka'ok 'ākopah, ha tikmū'ün xohix te' yūmmūg. ²⁰Tikmū'ün te 'ōg nūl'utnā'ax 'Extep putex, 'ihāk xip, tu pekpaxex max, tup-tup, tu tikmū'ün yōg topixxax pēnāhā' nōm te 'Extep putex," kaxīy.

²¹—Ha Yeyox te: "Āmōg, 'āte 'āmōgāp-tup hāptox tu!, hāmpuknōg xop hah," kaxīy. Tu ta tu' kux. Kaxīy.

²²⁻²³ Ha tikmū'ün te Paot yōg hām'āktux'ax 'āpak, tu! yīy 'ohnāg, pa Paot te' puknōg xop 'āktux, yīy ta tikmū'ün gāy, tup-tup nōg, tu' yīy ka'ok tu:

—'Ūp-tex! 'Ūp-tex! Kaxīy.

—Tik kummuk putex! Kaxīy.

—Pūyā tu xok! Kaxīy.

Tu topixxax tox mahap, tu hāpkōnōn mō'pok pepi', 'ūgāy tu!. ²⁴ Ha xonat xop yōg Kononeo te' pēnāhā!, hu Paot xut mō'ka'ok, tu' xat, pu xonat pet xexka ka'ok ha' mōgā!', ha xe' xat, pu' kix xokxax hā, ha:

—'Ūxūy hā hām'āktux putup, tu 'ōg hāpxomā'ax kummuk 'āktux putup. Kaxīy.

²⁵ Ha xokxax xit hā' hīy, nūy nō' kix 'ihā' Paot te Kapitām yīkōpit, hu:

—'Ok Hōm yōg gohet te' xat, pu Hōm yōg tik 'ūm kix, 'ihā hāpkummuk mīy 'ohnāg? Kaxīy.

²⁶ Ha xonat xop yōg Kapitām te' xupak, tu Kononeo pu hām'āktux, hu:

—Nāy, paxip. Putep mūn mīy putup? Kāy yā Hōm yōg tihik! Kaxīy.

²⁷ Ha nōm Kononeo nūn, tu Paot yīkōpit, hu:

—'Āyīy. 'Ok 'āmūn yā Hōm yōg tihik? Kaxīy.

Ha:

—Ya hamūn. Kaxīy.

²⁸ Ha Kononeo te:

—'Āte tayūmak xexka hā pago, nūy yāyhā Hōm yōg tihik. Kaxīy.

Pa Paot te:

—Yā Hōm yōg 'ūgnāhā', xik mūg tak, xik mūg tut. Yāk mūn Hōm yōg tik xe'e!. Kaxīy.

²⁹ Ha xonat xop nōm te' kix putup nū'paha!, 'ūkuxānōg tu!, ha Kononeo kuxānōg kamah, Paot kīy huh, 'ihā Hōm yōg gohet te' xat hok puyīy Hōm yōg tik kix hok.

Paot te' xexka xop keppa' xip

³⁰Häptup 'ihā Kononeo te Paot xut, tu Yoneo xop yōg tik xop pa te hāmyūmmūg ha' mōgāhā!, xix 'āmānex xexka xop keppah, pu' yīkopit, nūy Paot yōg häpkummuk mīy'ax yūmmūg. Ha Paot te Yoneo xexka xop keppa' xip.

23 ¹Tu tik xop pa te hāmyūmmūg pēnā ka'ok, tu:

—'Uñoy mūnōm xop, Topa tek kuxa yūmmūg, ha hāmyok mīy 'ūghi'ax tox hā. Kaxīy.

²Ha tik te 'āmānex xop xat'ax 'Ānānīn, tu' xat, pu Paot yīkox kix, ³ha Paot te: —Pūyā Topa 'ākix! 'Āpa max, pāyā 'ākuxa kummuk! Xate' nōy mōgāhā mō'āmā'ax hā. 'Āyūm, nūy häpxopmā'ax kopit, nūy Möyyex yōg xat'ax hā' kopit, pa Möyyex te' kix'ax xat hok. Kaxīy.

⁴Ha tik nōy te:

—Teptu xate 'āmānex xop xat'ax mānōg? Kaxīy.

⁵Ha Paot te:

—'Ugnōy, 'āte' yūmmūg'ah. 'Ok tik te 'āmānex xop xat'ax nō'ōm? Topa yōg tappet tek xat, hu: "Tik te 'āxop xat'ax 'ūm 'āktux kummuk hok," kaxīy.

⁶⁻⁸Tu' xexka xop pēnāhā!, ha' yāg Paniye xop, ha' yāg Xanoxeo xop. Paniye xop xohix kuxa mām ka'ok putpu' hi'ax kopah, hu: "Tikmū'ūn xohix xakix, tu' putpu' hip-tup," tu xe: "Yā! pip koxuk, xix pexkox yōg nū'pok xop," kaxīy. Pa Xanoxeo xop xohix kuxa mām 'ohnāg, tu: "'Āmhok. 'A' koxuk 'ūm xip'ah. Yā! xakix xe'e!, tu putpu' hip-tup 'ohnāg," kaxīy. Yīy Paot yīy ka'ok, tu:

—'Uñoy mūnōm xop: 'Ugmūn Paniye yōg, huk kuxa yūm ka'ok putpu' hīnnā'ax kopah. Xatek yīkopit, 'ok pe' xakix xop putpu' hip-tup, 'ok pe' hip-tup hok. Kaxīy.

Ha Paniye xop te hām'āktux hā' nōy yānān Xanoxeo xop mūtik, tu' gāy nām. ⁹Tu' yīy ka'ok, tu yāykix putup Paot hā, ha tik te hāmyūmmūg yok, yā kama Paniye yōg, tu:

—Yā! max Paot! 'Ok pe koxuk 'ūm, 'ok pe pexkox yōg nū'kutnā'ax 'ūm te kāy pu hām'āktux, kopxix Topa mūtik yūmūg kumīy putup hok. Kaxīy.

¹⁰Ha' gāy xexkah, yīy xonat yōg Kononeo te Paot hā' yīpkutuk, tu' xat, pu' xut, tu xonat pet ka'ok ha' mōgāhā!.

¹¹'Āmnīy koxtap 'ihā Yeyox xip Paot yīka!, tu:

—'Ākuxānōg hok! 'Āmūn tek mūn pupi hām'āktux, tu 'ūgmūn 'āktux putup kōmēn Yenoyanēn tu!, xix häpxexka Hōm tu kamah. Kaxīy.

Ha' xaptop hā Paot putex putup

¹²Häptup 'ihā Yoneo xop te yāy tu nū'nāhā!, tu hām'āktux xex, tu Topa 'āxet'ax 'āktux hā hām'āktux xex, tu:

—Paot putex hok, kopxik xit hok! Kaxīy.

¹³Yā tik te 40 tep-tex putup, ¹⁴tu' mōg 'āmānex xexka xop hah, xix tik xop te hāmyūmmūg hah, tu:

—'Ügmūl'āte hām'āktux xex Topa pu', hu: "Paot putex hok, kopxik xit hok," kaxīy. ¹⁵'Āmōg, Hōm yōg xonat xop yōg Kononeo hah, nūy tu' xax, pu Paot nūnnāy, 'ūyikopit nūy, pāyā mō'āmā! 'Ügmūl'ātep-tex putup putat hā, 'ūxaptop huh 'tip-tex putup. Kaxīy.

¹⁶ Pa Paot 'ūptix te' xupak, tu' mōg tu mōktu xupep xonat pet ka'ok xexka tu', tu Paot pu' xuktux, ¹⁷ha Paot te xonat yōg Kapitām xānāhā!, hu: —Nū tik tuktup mōgā 'āxop yōg Kononeo hah, puyīy hām'āpak'ax 'āpax. Kaxīy.

¹⁸ Ha' mōgāhā! nōm Kononeo hah, tu:

—Paot te kanet kopa' xup, tuk xānāhā! pu tik tuktup mōgā 'āhah. Kaxīy.

¹⁹ Ha Kononeo te tik tuktup yīm hā' mūg, tu' xut, tu' yīkopit, hu:

—Xate putep 'āktux putup? Kaxīy.

²⁰ Ha tik tuktup te:

—Yoneo xop te yāy tu nū'nāhā!, nūy 'āmūn tu' xax, xa hāptup 'ihā Paot mōgā!, pu xe' yīkopit. Pāyā mō'āmā!. 'A' yīkopit putup'ah, pāyāp-tex putup. ²¹ Yā tik te 40 te hām'āktux xex Topa pu', tu' xit hok xi' xo'op hok, nūy Paot putex. Yā hōnhāp-tex putup. Kaxīy.

²² Ha Kononeo te tik tuktup pu hām'āktux, hu:

—Hām'āktux hok, 'a' xaptop hok'ah. Kaxīy.

Ha Paot mōgāhā Gohenanok Penik hah

²³ Tu Kapitām 2 xānāhā!, tu' xat, hu:

—'Āmnīy koxtap 'ihā mōg kōmēn Xeyanet tu', yā hōnhā kāmānok te 200 pop, xix xonat xop te 200 pop kamah, pu kāmānok yīmū! mām, ha xonat nōy te 200, te yā! pata hā! mōg, tu pox tox tat pop. ²⁴ Ha Paot pu kāmānok nūnnāy, tu Gohenanok Penik ha' mōgā!. Kaxīy.

²⁵ Tu Gohenanok Penik pu tappet kax'āmi!, hu:

²⁶ " 'Ügmūn Kononeo Kanao Nix, 'āte Gohenanok xe'e Penik pu kax'āmi!, nūy hāmyūmmūgā!, tu 'āneo.

²⁷ Yoneo xop te nū tik mūg, nūy putex, hak xut Yoneo gāy xop kopah. Yā hāpxexka Hōm yōg tik 'āxa. ²⁸ Tu' mōgāhā Yoneo yōg pa te hāmyūmmūg xop hah, nūy Paot yōg hāpkummuk mīy'ax yūmmūg. ²⁹ Ha Yoneo xop te yāy yōg xat'ax hā! yīkopit, tu' kupex, tu Paot yōg hāmyūmmūg'ax puknōg 'āktux, pāyā kāy te tik 'ūm putex 'ohnāg, tu yā! xupxet 'ohnāg, 'a' kummuk'ah, 'ap putex putup'ah 'āte!, yā kanet kopa' xix 'ap putup'ah 'āte kamah. ³⁰ Ha Yoneo xop tep-tex putup 'ūxaptop huh, yīy hāpxip 'ohnāg 'āte xa mōgāp-tup, pu Yoneo xop kupeh, ha xate! kopit. Tu ta tu' kux." Kaxīy.

³¹ Ha ta 'āmnīy koxtap 'ihā xonat xop te kāmānok yīmū! mām xop mōg, ha xonat xop te pox tox tat mōg, tu' pata hā! mōg, tu putpu' mōg Yenoyanēn tu!, ³²ha kāmānok yūmū! mām xop te Paot mūtik mōg. Tu' mōg, ³³tu mōktu mōxaha kōmēn Xeyanet tu!, tu Gohenanok Penik pu tappet hōm, tu Paot mōgāhā Penik keppah. ³⁴ Ha tappet mō'kupix hāmāxap, tuk-nāy tu' yīkopit, hu:

—Pi'yā 'ōgnū hahām? Kaxīy.

Ha Paot te:

—Yā Xinit. Kaxīy.

35 Ha Penik te:

—Nāy, 'āte 'ōg hām'āktux'ax 'āpak putup, 'ihā kupex'ax xop nū!. Kaxīy.

Tu' xat, pu Paot xix 'ūxat'ax 'Enot yōg kopit'ax pet kopah, ha' mōgāhā!, tu' xix.

Yoneo xop te Paot kupex

24 1'Āmnīy te 5 nōg, 'ihā tik te 'āmānex xop xat'ax 'Ānānīn nūn, tu nūktu xutep kōmēn Xeyanet tu', xix Yoneo xexka xop nūn, xix tik gāy xop yōg hām'āktux'ax Tet nūn, nūy Paot kupeh. 2 Ha' xānāhā!, ha Tet te nōm Gohenanok pu hāmyūmmūgāhā! hu:

—Gohenanok Penik: Tikmū'ün xohix te 'āp-tup pax, 'ōg hāpxompmā'ax max hah, ha Yoneo yōg tikmū'ün kuxa xohix mām, tu' hittup, xate hāmyūmmūg hah, 3 yīy tikmū'ün xohix te 'āmūn 'āktux max. Yā' puxi!. 4'Āte hām'āktux kutōgnāg putup. 'Ug'āpax, kopxix hāpxip kutōgnāg hām'āktux kux. 5 Paot te hām'āktux kummuk, tu' yīy hā nūktu tikmū'ün xohix gāyāhā!, tu hāpxexka xohix tu' mōg, yā Nāyane yōg xop xohix xat. 6 Hōmā tute Yoneo yōg Topa pet xexka yāyhāptūynāg putup, tu tik puknōg mōgāhā Topa pet xexka kopah, pak mū'āte! mūg, nūy hāpxompmā'ax kummuk kopit 'ūgmū yōg xat'ax hā. 7 Pa 'āxop yōg Kononeo gāy, tu Paot xut, tu' mōgāhā!, tu' xat, pu nū nōm xop kāy kupeh, nūy Paot kupeh 'ākeppah. 8'Āpu, 'ūyīkopit, nūy hāpxompmā'ax kummuk yūmmūg. Kaxīy.

9 Ha Yoneo xop te:

—Ya hamūn! 'Ap koit'ah! Kaxīy. Pāyā' koit.

Paot te yāy 'āktux Penik keppah

10 Ha Gohenanok Penik te tu' yīm xix, nūy Paot pu!:

—'Āyīy, kaxīy.

Ha Paot te:

—Gohenanok Penik, hāmyāxatamuk xohix hā xatek mū yōg tikmū'ün yōg hāpxompmā'ax kopit max, yāk hittup, nūy xa hām'āktux. 11'Āmnīy xohix te 12'ihā 'āte Yenoyanēn tu' xutep nūy nūk xup Topa pu!, 'ūxohix te' yūmmūg. 12'Āte hām'āktux hā! nōy yānān 'ohnāg tikmū'ün mūtik, tuk yīy hā gāyā 'ohnāg Topa pet xexka kopah, 'a kōmēn kopa hāk 'ūm gāyāhah. 13 Yoneo xexka xop te koit. 14 Pa Yeyox yōg putat hāk xip, tu Topa xak, tu nōm pu nūk xup, tuk yīpkox xip Mōyyex yōg xat'ax xohix pu!, xix Topa pupi hām'āktux xop xohix pu!. 15 Tuk kuxa yūm ka'ok: yā tikmū'ün te hāmyok mīy te putpu' hip-tup, xix tikmū'ün te hāpkohe mīy te putpu' hip-tup kamah, ha nōm Yoneo xop te yāy putpu' hi'ax hip kamah, tu hāmmmax hip. 16 Yāk hāmyok mīy, ha Topa tek yūmmūg, xix tikmū'ün. Kaxīy.

17 Tu xe hām'āktux, hu:

—Ha hāmyāxatamuk xohix nōg, 'ihāk nūn, tu nūktu xutep yōgnū hāpxexka tu!, nūy hāpxop hok popmā Topa pu!, xix yōgnū tikmū'ün pu!,

¹⁸ 'İhā 'Ak yōg Yoneo xop nūn, tuk pēnāhā Topa pet xexka kopah, ha 'āte yāy pix, Topa yōg xat'ax tek xat hah, hak yīy 'ohnāg, yāk puxehnāg xip.
¹⁹ Pi'yā! pip 'Ax yōg Yoneo xop hōnhā? 'Ap nūn'ah, nūy 'ügkupeh. ²⁰ Hōmā Yoneo xexka xop tek yīkopit. 'Apu, nōm xexka xop 'üyānān tu' yīkopit, 'ok pe 'āte hāpxe'le 'āktux, 'ok pe 'āte koit. ²¹ Pāyā hōmā nōm xop te yōgnū hām'āktux'ax putup nōg, 'ihā 'āte hām'āktux, hu: "Hōnhā xatek yīkopit, 'ok pe xakix xop putpu' hip-tup, 'ok pe putpu' hip-tup hok," kaxīy. Tu ta tu' kux.

²² Ha Penik te hāmyūmmūg, tu Topa yōg putat yūmmūg max, pāyā 'ap Paot yīkopit putup'ah, hu:

—Nāy, 'ühip, pu xonat xop yōg Kononeo Nix nū!. 'Ünūn, yīy ta 'āte 'akopit. Kaxīy.

²³ Tu' xat, ha Paot xix mīptut kopah, pu xonat pēnā!, pāyā hāpkumep mīptut xexka kopah, tu hāpxomāp-tup, puxi' mīy, ha' tux hok kamah pu' xape xop pēnā!, nūy hāpxop 'üm popmā Paot pu'.

Paot te yāy pupi hām'āktux Penik keppah, xix Nonoxit keppah

²⁴ 'Āmnīy kutōgnāg 'ihā' nōg, ha Penik nūn, xi' xetut Nonoxit nūn kamah, nōm Yoneo hex, ha Paot xānāhā!, ha Paot te tikmū'ün kuxa yūm ka'ok Yeyox Kunnix kopa 'āktux, ha' xupak. ²⁵ Ha Paot te:

—Topa te' xak, pu tikmū'ün xohix hāmyok mīy, ha' yōg hāpxomāp'ax xohix kopit putup, 'ok pe' max, 'ok pe' kummuk. Kaxīy.

Ha Penik kuxānōg, tu Topa te' kopit'ax yīpkutuk, hu:

—Mōg, mōg! Kaxīy.

Tu xe:

—Hāptup nōy kopxix 'āxānā!. Kaxīy.

²⁶ Pāyā tayūmak 'üm hip, pu Paot tu tayūmak 'üm xax, yīy xānā punethok, hām'āktux hā' nōy yānān nām huh, pa yā Paot te tu' hōm 'ohnāg.

²⁷ Ha hāmyāxatamuk 2 nōg, ha Penik mōg kuma' mōg, ha Pox Pex nūn 'üyānān tu', ha Penik te Paot xix mīptut kopah, nūy Yoneo xop kuxa hittupmā!.

Paot te Hōm yōg tik te' xohix xat'ax tu' xak, puyī' xut pu mōg

25 ¹ Ha Pex nūn tu nūktu kōmēn Xeyanet tu' xupeh, ha 'āmnīy 3 nōg, 'ihā' mōg tu mōktu Yenoyanēn tu' xupeh. ² Ha 'āmānex xexka xop te hāmyūmmūgāhā!, xix Yoneo xexka xop te hāmyūmmūgāhā!, tu Paot 'āktux, tu' kupex, tu' xak, ³ pu Paot nūnnāy Yenoyanēn tu', 'üxaptop putex putup ha putat kopah. ⁴ Pa Pex te:

—'Āmhok. Yā! xip Xeyanet tu', hak mōg putup putpu Xeyanet tu!. ⁵ Nāy, pax xa Paot kupex, hu ta mōg 'ügmütik, nūy kupeh. Kaxīy.

⁶ Ha 'āmnīy te 10 nōg, 'ihā Pex te Xeyanet tu putpu' nūn, tu hāptup nōy 'ihā' xat pu Paot nūnnāy. ⁷ Ha' nūn, ha Yenoyanēn yōg Yoneo xop te' kupex nām, tu yīkopit, pāyā hām'āktux hā koit, ha Pex te' gāy xop yōg hām'āktux 'āpak, tu:

—'Intu!. 'Āte hāmyūmmūg'ah, 'ok pe Paot te hāpkummuk mīy, 'ok pe' mīy hok? Kaxīy.

⁸ Ha Paot te:

—'Āte hāpkummuk 'ūm mīy 'ohnāg, 'ok pe Yoneo yōg Topa pet xexka tu!, 'ok pe Hōm yōg gohet puknōg tu!. Kaxīy.

⁹ Pa Pex te Yoneo xop kuxa hittupmāp-tup, hu:

—'Ok mōg putup Yenoyanēn tu!, 'āte 'āyīkopit? Kaxīy.

¹⁰ Pa Paot te:

—'Ak mōg putup'ah. 'Āte Xex putup, pu yōgnū hāpxomā'ax kopit. Yā' max. 'Āte hāpkummuk 'ūm mīy 'ohnāg, ha xate' yūmmūg. ¹¹ Pax pu Yoneo xop koit hok, kopxix xupap-tup hok. Yā 'āte' xok'ax yīpkutuk 'ohnāg. Pax pu Yoneo xop koit, ha 'āte hāpkummuk 'ūm mīy hok, 'āpu' xat puk putex hok. 'Āte Hōm yōg tik te! xohix xat'ax putup, yā 'āte Xex putup, puk yīkopit. Kaxīy.

¹² Ha Pex te' xexka xop mūtik hām'āktux hā' nōy yānān, ha hām'āktux kux, tu Paot pu hām'āktux, hu:

—Xate Xex mūn putup, hu Xex ha 'āmōg. Kaxīy.

Paot te 'Aginip keppa' xip

¹³ Hāpxip kutōgnāg 'ihā' 'Aginip nūn, tu tigmūl'ūn xat, tu' nūn tu nūktu kōmēn Xeyanet tu' xupep, xix Menenīn, tu Pex ha' nūn, nūy 'āneo. ¹⁴ Tu' tihī!, 'āmnīy xohix hā' tihī!, ha Pex te Paot 'āktux 'Aginip tu!, tu hām'āktux, hu:

—Tik 'ūm xip, ha Penik te mīptut kopa' xix, tu' xut pu mōg 'ohnāg. ¹⁵ Hōmā 'ūkxip Yenoyanēn tu!, ha Yoneo yōg 'āmānex xexka xop te' kupex, tup-tex putup, ¹⁶ pa 'āte: "Hōm yōg gohet te' xat hok pu tik 'ūm 'ūhok tup-tex hok. 'Āmhok. Hōm yōg gohet te' xat, pu' kupeh xop kāy ha' nūn, nūy kupeh, pu kāy yā yāy 'āktux, nūy kupeh xop yōg hām'āktux hā' yānān," kaxīy. ¹⁷ Ha' nūn yāy tu nū'nāhā!, ha 'āte' hip putup'ah, tu hāptup nōy hā' xat, pu Paot nūnnāy, 'ūyī' yīkopit. ¹⁸ Ha' kupeh xop te' kupeh, pa kāy te hāpkummuk mīy 'ohnāg, tup-tex 'ohnāg, tu' xupxet 'ohnāg, ¹⁹ pāyā Yeyox 'āktux, nōm xok, ha Yoneo xop te hām'āktux hā' nōy yānān nām Paot mūtik, ha Paot te: "Yeyox hi putpu!. 'Ūgkuxa yūm ka'ok Yeyox putpu! hi'ax kopah," kaxīy. ²⁰ 'Āte hāmpe'paxex, hu: "Pute 'ūm nūhū? Kaxīy. Tuk yīkopit, pāyāl yīkopit yūmmūg'ah, hu Paot pu!: "'Ok mōg putup Yenoyanēn tu!, 'āte 'āyīkopit?" kaxīy. ²¹ Pa Paot te: "'Āmhok. 'Ak mōg putup'ah. 'Āte Xex putup, puk yīkopit," kaxīy. 'Āte' xat, pu nūnte' xix, pu Xex ha mō'kutnā!. Kaxīy.

²² Ha 'Aginip te:

—'Āte kāy yōg hām'āktux 'āpak putup. Kaxīy.

Ha Pex te:

—Hāptup 'ihā hām'āpak putup. Kaxīy.

²³ Hāptup 'ihā 'Aginip nūn, tu tik te' xat'ax yōg topixxap max mō'tat, tu Pex yōg mīptut hām'āta kox xexka hā' mō'nāhā!, tu kōmēn yōg xexka xop xix xonat yōg Kononeo xop mūtik mōxakux, ha Pex te' xat, pu Paot nūnnāy, ha' nūn. ²⁴ Ha Pex te:

—'Āxexka 'Aginip, xix 'āxexka xop xohix: 'Āxop te kāy pēnāhā!, yā Yoneo yōg tigmūl'ūn xohix te' xak, nūy tup-tex. ²⁵ Ha 'āte' yīkopit, ha hāpkummuk

xexka 'üm mÿ 'ohnäg, pup-tex, ha yümmüg xat'ax xexka Xex mün putup, pu' yïkopit, yiÿ Xex ha 'äte mö'kutnäp-tup. ²⁶Tu tappet tu kax'ämi putup Xex pu kamah. Pute 'üm 'äte kax'ämi'? 'Ap yümmüg'ah 'äte'. Hu 'äte Paot xat, pu häm'äktux, xayîy yïkopit. Tu' yïkopit kux, kopxix kax'ämi', ²⁷nüy tappet hää Paot yög häpkummuk mÿ'ax Xex pu hämyümmügä!. Kaxîy.

Paot te yäy pupi häm'äktux 'Aginip keppah

26 ¹Ha 'Aginip te Paot pu häm'äktux, hu:
—'Apu, 'äyîy. Kaxîy.

Ha Paot te' yîm pepi' xix, tu häm'äktux, hu:

²⁻³—'Axexka 'Aginip, xate Yoneo xop xat, tu Möyyex yög xat'ax yümmüg, yïk kuxa hittup, tu kupex xop pu häm'äktux hää' yänän putup. 'Üghip, nüy 'üg'äpax.

⁴—Yoneo xop xohix tek yümmüg, yä yögnü häm tuk xip hämäxap, tuk nün Yenoyanén tu!, 'ihäk mün kakxop tuktup, xi' xiptap. ⁵Yoneo xop tek yümmüg, hak mün Paniye xop yög, nöm xop te Topa xak xe'ëgnäg. ⁶Yä hönhä xatek yïkopit Topa te häm'äktux xex hää, ha Topa te mönäyxop pu häm'äktux xex, hu: "Tikmûl'ün xohix te putpu' hip-tup," kaxîy. ⁷Hömä Topa te häm'äktux xex, ha Yoneo yög tikmûl'ün xohix te' xak, tu 'ämnîy xohix hää Topa pu nük tetex, pa Yoneo xop tek kupex, 'ihäk kux yüm ka'ok putpu' hi'ax kopah, xix hämmox hip. ⁸Teptu hämpel'apanôm? 'Ok Topa te häpxopmä'ax ka'ok mÿ hok? Yä! mÿ. 'Ok Topa te putpu' ähînn'äp-tup hok? Yäp-tup. Kaxîy.

⁹⁻¹⁰Tu xe häm'äktux, hu:

—Höma 'äte hämpel'apaxex, hu: "Yeyox mün kummuk," kaxîy. Tu Yeyox 'äktux kummuk, tu' kuxa mäm ka'ok xop xex kanet kopah, ha Yoneo yög 'ämänex xop tek xat, tu 'ä' höm yäy 'äxet'ax, 'üyîy tu xeh, tu' kix, tuk hittup. ¹¹Tu' kix kakixnäg Yoneo yög Topa pet kopah, tu Yeyox 'äktux kummuk yïgähä!, tu' gäynäm, tu' pek mög häptox tu!, nüy müy, nüy xüygä!.

Paot te yäy kuxa yüm 'äktux

¹²—Yä 'ämänex xexka xop te 'ä' höm yäy 'äxet'ax, tu kax'ämi tappet tu!, ha 'äte nöm tappet mögähä!, tuk mög'ax Namân tu!, ¹³tu putat hâk mög, mäyön te yäy kote' yüm 'ihä!', 'äte kuyänäm ka'ok pënähä!, ha pexkox tu' xakot, ha mäyön yänäm kutögnäg, pa Topa yög yänäm xexka!, hak nöy xop te' pënähä kamah. ¹⁴Hak mög xohix häm tu' xakux, ha 'äte yänmün xutep'ax 'äpak, ha Yöneo xop yäy yïy'ax hää häm'äktux, hu: "Xaot, Xaot: Teptuk xüygähä? Yä tu nö yäy mün xüygähä!", kaxîy.

¹⁵—Ha 'äte: "Ü 'üm 'ämün?" kaxîy.

—Ha:

"Ügmün yä Yeyox, ha xatek xüygähä! kuxa mäm ka'ok xop hää. ¹⁶Pa 'äyok, tuk-nïhä xip. 'Ahak nün, nüy xä yäykutnä!, xak mün pu häpxopmä!, xak mög pënähä hämäxap, ha xa' mög putup 'üxeheh, xak mün 'äktux tikmûl'ün pu!.

¹⁷Yä 'äte mö'äkutnäp-tup Yoneo yög tikmûl'ün hah, xix hämpuknög xop hah,

tu 'āpēnānā' xip, nūy 'āxut nōm gāy xop kopah. ¹⁸'Āte nōm tikmū'ūn kuxa hittupmāp-tup, 'ōg hām'āktux'ax hā' hittupmāp-tup, pu hāpkoxtap 'ūkuxa nīm, ha Topa yōg yānām xe'e te' kuxa hittupmāp-tup, pu yōgnū putat hā' mög, ha xate hām'āktux hā, 'āte nōm tikmū'ūn möy putup Hāmgāyāgnāg tu', puyiy Topa' kummuk mīy'ax xaxogā', pu tu kux, puyiy yāyhā Topa yōg tikmū'ūn, nōm xop kuxa mām ka'ok 'ūgmūn kopah." 'Ūkux. Kaxiy.

¹⁹Tu xe:

—'Ok yūmmūg, 'āxexka 'Aginip? 'Ūgmūg xuxyā tek xat pexkox tu', hak yīpkox xip. ²⁰Tu hām'āktux Namān tu hāmāxap, tuk-nāy tu Yenoyanēn tu hām'āktux, xix hāpxexka Yonex tu', xi' puknōg xop punethok pu', tu yāyhāhup yūmmūgāhā', pu hāpkummuk mīy kux, nūy Topa ha mög, puyiy hāmyok mīy, pu' xohix te yāyhāhup pēnā! ²¹Pāyā Yoneo xop tek putup nōg, tuk mūg, 'ihā Topa pet xexka kopak xip, hak putex putup. ²²Pa Topa tek ka'ogāhā', yīy 'āte hām'āktux kux 'ohnāg, tu' xohix pu hāmyūmmūgāhā', tu Topa tappet hittap puxehnāg hā hāmyūmmūgāhā'. Hömā Möyyex te hām'āktux, xix Topa pupi hām'āktux xop te hām'āktux kamah, yīy 'āte tikmū'ūn xohix pu hām'āktux hāmāxap, ²³nūy Yoneo yōg tikmū'ūn kuxa kummuk xit, xi' puknōg xop kuxa kummuk xit, yā hōnhā' hep xop xohix kuxa max yānān'ax. Tu ta tu' kux. Kaxiy.

²⁴Tu hām'āktux kux, ha Pex yīy ka'ok, tu:

—Paot, 'āp-tox kummuk! Xate tappet punethok mö'kupix, ha tappet te 'āp-tox kummugāhā! Kaxiy.

²⁵Pa Paot te:

—'Ap 'ūkputox kummuk'ah. Yā hāpxe'e 'āktux. Kaxiy.

²⁶Tu 'Aginip pu hām'āktux, hu:

—'Āte yāyhāhup 'ohnāg, ha tikmū'ūn xohix te' yūmmūg. 'Aginip, xate hāmyūmmūg kamah. Topa te' xaptop hā' mīy 'ohnāg. ²⁷Hömā Topa pupi hām'āktux xop te Topa te hām'āktux 'āktux. 'Aginip, 'ok 'ākuxa yūm ka'ok Topa pup hām'āktux xop kopah? Yā! yūm. 'A' yūmmūg. Kaxiy.

²⁸Ha 'Aginip te:

—Nāy, 'ok 'āpe'āpaxex, hu: "Hāpxip kutōgnāg 'ihā 'Aginip te yāhāp-tup Kunnix yōg"? 'Āmhok! 'A yāyhāp-tup'ah 'āte!. Kaxiy.

²⁹Ha Paot te:

—Yā! max 'āmūn yāyhā Kunnix yōg. 'Ok pe hāpxip kutōgnāg 'ihā!, 'ok pe hāpxip tap 'ihā!, 'ātep-tup 'āxohix yāyhā Kunnix yōg, 'ūkputuk, pa kupuk māg xap hā' hīy'ax 'a' putup'ah. Kaxiy.

³⁰Ha 'Aginip tek-nīhā' xip, xix Pex, xix Menenīn, xi' xexka xop xohix te nū mūtik mām xop, ³¹tu' mög, tu hām'āktux hā' nōy yānān, hu:

—Nūhū tik max, ha' max'ah tik xix kanet kopah, tup-tex mūn kummuk. Yā tik te hāpxomā max. Kaxiy.

³²Ha 'Aginip te Pex pu hām'āktux, hu:

—Kāy xupa'ax, pāyā Xex mūn ha' mög putup, pu hāpxomā'ax tu' kopit. Pūyā! mög! Kaxiy.

Paot te kōmēn Hōm ha' mōg

27 ¹Ha Paot mōgāp-tup hāpxexka 'Itat tu' (hak mūn Nok te xe kax'āmi', tuk mōg Paot mūtik), mīpkox hāk mūg mōg, nōm mīpkox te kōnāg yīmū' mōg, ha xonat xop te 100 yōg kapitām te Paot pēnānā' xip, tu' kāy nōy xop pēnāhā kamah, yā Kapitām Yot te xonat xop 'Ipet yōg. ²Hak mūg mōg kōmēn 'Anamātīn yōg mīpkox hā, tu hāpkux te hāpkuyāgnāg hāk mūg mōg, ha hāpxexka Māxenōn yōg 'Anixtah te kōmēn Texanōn, tu' xip, tu' nūn, tuk mūg mūtik mōg. ³Ha hāptup 'ihā kōmēn Xinōm tu' mōxaha!, ha Yot max Paot tu', tu hām tu' mōg tux hok, pu mōg, nūy xape xop pēnā', pu nōm Paot mō'nīynām, nūy nō hāpxop tu' popmā', ha 'āmnīy hā' xape pet tu' nox xip, tu mō'yōn. ⁴Tu hāptup 'ihāk mūg mōg mīpkox hā, tu hāmyīn yūm Xip tu' yīpxe'e hāk mūg mōg, 'āmuuh ka'ok tu' keppa mō'kouk hah. ⁵Hak mūg mōg kōnāg xexka xak tu', ha hāpxexka Xinx yīkāgnāg, xix hāpxexka Pēnpit, tuk mūg mōg, tu mōktu mōxaha hāpxexka Nix yōg kōmēn Mīha tu!. ⁶Ha xonat yōg Kapitām te kōmēn 'Anexānit yōg mīpkox xipihi', ha' nūn, tu hāpxexka 'Itat ha' mōg putup, hak mūg mōg nōm mīpkox hā.

⁷Tuk mūg mōgnāg, pak mūg mōg pu'ūgnāg, 'āmuuh ka'ok hah, ha 'āmnīy punethok 'ihā mōxaha hāmyok tu, kōmēn Xinit keppah, pa 'āmuuh gāy, ha mīpkox mōg 'ohnāg, hak mūg mōg yīpxax hah, hāmyīn yūm Kenet tu', ha kōmēn Xanmōn yīkāgnāg. ⁸Ha mīpkox te hām tu' xutep, tu hāpkux yīkāgnāg hā' xip, tu' mōgnāg mōg, tu mōktu mōxaha hāmyīkox Kōnāg Xexka Yīkox Max tu', ha kōmēn Nayet te hāmhūmnāg.

⁹Tuk mūg pip 'āmnīy xohix hā, ha hāmyāxatamuk ka'ax, yā Yoneo xop te 'āmuk xexka 'āxet'ax "yāy kuxa māxnā'ax" mīy tap, ha hōnhā 'āmuuh gāy 'āxi mō'kouk, ha tex gāy, hu kōnāg xexka gāyāhā', ha Paot te tik te mīpkox mōgāhā pu hām'āktux, hu:

¹⁰—Tihik, hōnhā mīpkox hāk mōg max'ah, 'āmuuh ka'ok hah, Tu' gāy, hak mūg kix putup kōnāg gāy hā, ha kōnāg te mīpkox kopa' pip hāpxop koxyōy putup, xix mīpkox, xix tīkmū'ūn kix putup kamah. Kaxīy.

¹¹ Pāyā Kapitām Yot te hāmpe'paxex, hu:

—Paot te mīpkox mōg'ax yūmmūg kutōgnāg, pa mīpkox xuxyā te' yūmmūg xexka', xix mīpkox yōg tik mōgā'ax. Kaxīy.

Hu' yīpkox pip 'ohnāg Paot pu!. Ha mīpkox xuxyā xi' mōgā'ax mōg putup.

¹²Hāmyīkox Kōnāg Xexka Yīkox Max mūn max'ah, pu māyōn 'ānuk mēy 3 hāk nox pi', nūy 'āmuuh gāy kux'ax hip, nūy hām'āxi hāk pip, hu kōmēn Penix tu' mōg putup, nūy hāmyīn yūm Kenet yōg hāmyīkox tuk nox pi!. Penix te mō'kouk yok ha' yūm, hu' max, pu māyōn 'ānuk nūn 3 hāk pip.

'Amuuh gāy te mō'kouk

¹³Ha 'āmuuh te mō'kouk ha' xuxi!, ha hāmpe'panōm, hu: "Yā hōnhā' max 'āmuuh," kaxīy. Ha pipkup putux te mīpkox hām tu' xup kōnāg kopah, ha' xut, tu' mōg, tu Kenet yōg hāpkux hāmhūmnāg hā' mōg. ¹⁴Hāpxip kutōgnāg

'ihā 'āmuuh gāy te hām tu' xupep, 'āmuuh 'āxet'ax Nōnet, tu' gāy xe'ēgnāg,
 15 ha tik te mīpkox 'ūm mōgā hok, yā 'āmuuh te nuhuknām, yīy mīpkox yāy
 tu' mōgāhā'. 16 Ha hāmyīn yūm Kanap tuk mūg mōg, pu 'āmuuh hēnāhā', ha'
 mōg, 'ihā 'āmuuh te xuxik-tōgnāg, mīpkox kutōgnāg te kōnāg kopa' xip, ha'
 xut, kōnāg hā nōm nūnnāhā', tu mīpkox xexka kopa pepi' xex, tu' hīy. 17 Ha' hīy
 kux, hak mūg mīpkox xexka hīy ka'ok posit xexka ka'ok hā, nōm kup tu' hīy
 ka'ok, pu 'āmuuh koxyōy hok, hak mūg kuxānōg, Nip yōg hāpkux kummuk
 yīpkutuk tu', tu mīpkox yōg topixxax xexka keppa nūnnāhā', 'āmuuh te nōm
 mōl'kouk, tu' mōgāhā', pu Nip tu mōg hok. 18 Ha 'āmuuh gāy te mīpkox mō'yōn,
 tu mahamnām kōnāg yīmū', ha mīpkox te hāpxop punethok tat, tup-tux, hak
 mūg kuxānōg, tuk mūl'āte nōm hāpxop mō'pok kōnāg tu', pu mīpkox te tutnap.
 19 Tu 'āmnīy 3 hāk mūl'āte yāy yōg yīm hā mīpkox yōg hāpxop xupepmāhā'.

20 'Āmnīy xohix hāk mūl'āte māyōn pēnā 'ohnāg xix māyōnnāg, ha ta
 'āmuuh ka'ok, hak mūl'āte hāmpeskaxex xakix putup.

21 'Āmnīy punethok hāk mūg xit 'ohnāg, yīy Paot yok, tuk-nīhā' xip
 nōm tik xop kopah, tu:

—'Āxop, teptu 'āyīpkox 'ohnāg 'ūgmūn pu'? Teptu Kenet tu' nox 'āpip
 hok? 'Āte 'āyummūgāp-tup, pāyā xatep-tup nōg, yā hōnhā hāpxop punethok
 xaxogāhā' kōnāg xexka kopah. 22 Pa 'ākuxānōg hok! 'Ap tik 'ūm xok
 putup'ah, pa mīpkox mūn yāy koxyōy putup. 23 'Āte Topa pu hāpxopmāhā',
 yīy 'āmnīy koxtap hā pexkox yōg nūl'kutnā'ax tek ha' nūn, tuk yīka' xip, 24 tu
 'ā hām'āktux, hu: "Paot, 'ākuxānōg hok. Xate Xex keppa xip putup, ha Topa
 te mīpkox kopa tīkmūl'ūn pēnānā' xip, xayīy 'āxakix hok, yā' hip-tup," kaxīy.
 25 Yīy 'ākuxa hittup, Topa te hām'āktux xex hah, 'ihāk kuxa yūm ka'ok Topa
 kopah. 26 Pa mīpkox te hāmyīn yūm yōg hāpkux ha' mōg putup. Kaxīy.

27 Ha 'āmnīy te 14 nōg, 'ihāk mūl'āte kōnāg xexka Mēnītehān tuk
 mōxaha', ha 'āmuuh ka'ok te mīpkox yāy mōgāhā', ha 'āmnīy kote 'ihā
 mīpkox yōg tik xop te hāmpeskaxex, hu:

—Hām 'ūm xip tu hāmhūmnāg. Kaxīy.

28 Tu kōnāg yōg mēt mōl'kupix, ha kōnāg xet yōg mēt xohix te 36, ha xe'
 mōg, tu kōnāg yōg mēt xe mōl'kupix, ha mēt te 27. 29 Ha hāpkux yōg mīkaxxap
 xexka yīpkutuk, tu mīpkox te mīkax tu yāy koxyōy yīpkutuk, yīy mīpkox
 yōg pipkup putux te 4 kōnāg kopa mōl'pok, nōm posit hīy'ax mīpkox nāl'kup
 tu nōl'hāp, pu mīpkox tu mōg hok. Ha Topa tu' xak, pu hāptup mōnāy. 30 Pa
 mīpkox yōg tik xop te nūl'pap-tup, tu mīpkox kutōgnāg te kōnāg yīmū mōg hā'
 mōxakux, tu tu' xaptop hāl mōgāp-tup, tu hām'āktux, nūy mōl'āmāl, hu:

—'Ūgmūg mōg, nūy pipkup nōy mōl'yōn kōnāg xexka kopah, pu mīpkox
 tu mōg kux. Kaxīy.

Pāyāl' koit. 31 Ha Paot te xonat yōg Kapitām pu hām'āktux, xix xonat xop pu', hu:

—'Ūxat, pu' xohix mīpkox kopa' pi', ka 'āxop xakix. Kaxīy.

32 Ha Kapitām te' xat, pu mīpkox kopa' pi', ha xonat xop te mīpkox
 kutōgnāg xit xak, ha yāy xe'e tu' mōg, ha kōnāg gāy te' xupepmāhā'.

³³ Ha hāptup 'ihā Paot te:

—'Āpu, 'āxit. 'Āmnīy te 14 hā 'āxop xit 'ohnāg, 'ākuxānōg tu'. ³⁴ Yīy xa hām'āktux, xa 'āxit, nūy yāy ka'logā!. Topa te hām'āktux xex, 'ap 'āxaxok putup'ah, 'ap xakix putup'ah, xix 'ap xūy putup'ah. Kaxīy.

³⁵ Tu hām'āktux kux, tu pām paha!, tu Topa 'āktux max, tu' koxip, tu' māhā!, ha! xohix te' pēnāhā!. ³⁶ Tu' kuxa hittup, tu' xit. ³⁷ Yā nōm xop te mīpkox kopa' pip xop xohix te 276. ³⁸ Tu' xit, tu' hi ka'ok, tu pām xap xuxnāg te xetox pop, tu kōnāg xexka tu mō'pok, pu mīpkox tu tutnep.

Tikmū'ün xohix te hāmnak tu' mōxaha'

³⁹ Tu hāptup ha ta hām pēnāhā!, hām 'üm 'ap yūmmūg'ah, pa hāpkux pēnāhā!, ha' max, ha hāpkux tu mīpkox mōgāp-tup. ⁴⁰ Ha pipkup te nīpkox putux yāhā!, ha' mōg 'ohnāg, ha kōnāg xexka kopa mō'pok, tu mīmpe nōm mīpkox mōgālax ko'l!, ha topixxax xexka hīy 'amuuh te nōm tōmāhā!, tu hāpkux ha' mōg. ⁴¹ Pa mīpkox xupup te 'āmot yīmū! pip, tu' mōg 'ohnāg, ha mīpkox ta kup te kōnāg yīmū! xup, tu yāy mahap, ha kōnāg xexka gāy te' koxyōy.

⁴² Ha xonat xop te tikmū'ün nōm kanet kopa' pip xop kix putup, pu tu nū'pa hok, ⁴³ pāyā xonat yōg Kapitām te Paot putup pax, tup-tex putup'ah, hu' xat hok, pu nōm xop kix hok, tu xe' xat, pu kōnāg tu tuk-nīhām mōg. ⁴⁴ Ha nōm mōg yūmmūg hok xop te mīmpe hā' mōg, ha! xohix te nū'paha!, tu hāpkux tu' mōxaha'.

Paot te Māot tu' xip

28 ¹Hak mūg nū'paha!, tu hām 'üm yūmmūg, ha hāmyīn yūm 'āxet'ax Māot. ²Ha Māot yōg tikmū'ün tek mūg kuxa ka!, tu kuxap xexka mīy, hām 'āxi hah, ha tex tihib, ha! xap tep-tex. ³Ha Paot te kuh pop, tu kuxap yīmū mō'pok, ha kāyā gāy kuh tu' xupep, pukpex tu' xupep hah, tu Paot yīm putop, tu ta tu' xup. ⁴Ha Māot yōg tikmū'ün te' pēnāhā!, tu' nōy pu hām'āktux, hu:

—'Ōhōm tik kummuk putuk. 'Āte nōm tik te' nōy putex pekpaxex. Kōnāg xexka gāy tu' xupaha!, pa Topa tep-tup nōg, tu kāyā pup-tōmāhā!. Kaxīy.

Ha kaxīy nōm tikmū'ün te Paot pe'paxex kummuk.

⁵Pāyā Paot te' yīm puhmīy, tu nō kāyā mō'yōn kuxap kopah, tu' pakut 'ohnāg, tu' xūy 'ohnāg. ⁶Ha tikmū'ün te Paot yīm mōm hip, tu' xok tu' nā! pēnāp-tup, tu xe' hip, pāyā Paot hittup pax, tu' pakut 'ohnāg, yīy tikmū'ün te' yēy, hu:

—Hamūn yā topahnāg 'üm! Kaxīy.

⁷Ha Māot yōg xexka Pup, tup-texop xexkah, yā! yōg hām punethok pip, tu yāy pet ha tuk mūg xānāhā!, 'ū non pix, ha 'āmnīy 3 hāk mūg pip. ⁸Ha Pup mūg tak pakut, ha' xax pukpex, tu' xakuk xi' ta hep, ha Paot mōg, tup-tox yīmū! yīm xex, tu Topa pu hām'āktux hā' hittupmāhā!, hā xax xuxi!. ⁹Ha Māot yōg tikmū'ün pakut xop te' xupak, tu' nūn, ha' hittupmāhā!. ¹⁰Ha' kuxa hittup xexka!, tuk mūg hāpxop hok pōpmāhā!, ha mīpkox kopak mūg mōg, ha nōm xop te hāpxop punethok 'ūgmū'ā! nīm.

Tu Māot nīm, nūy Hōm ha' mōg

¹¹ Ha mǐpkox nōy te hāmyīn yūm Māot tu' xip, hām 'āxi' yōg mēy 3 hā' xip, tu kōmēn xexka 'Anexānit tu' nūn, ha mǐpkox 'āxet'ax "topak-tonnix", kaxīy. Ha mēy 3 nōg, hak mūg mōg mǐpkox hā. ¹² Tu ta kōmēn Xinakox tuk-mūg mōg, tuk pip 'āmnīy 3 hā. ¹³ Tu hāmhūmnāg tu' mōg, tu 'Itat yōg kōmēn Hey pēnāhā', ha hāptup nōy 'ihā 'āmuuh max te mō'kouk, tuk mūg mōgā mō'ka'ok, tu mōktu 'āmnīy 2 hā kōmēn Potep tuk mūg mōxaha!. ¹⁴ Tuk mūg kuxa mām ka'ok xop xape pipihī!, hak mū'āte' pet tu' pip 'āmnīy te 7 hā, tuk mūg mōg, tu mōktu mōxaha kōmēn xexka Hōm tu!. ¹⁵ Hak xape xop te' xupak, tu' nūn, tu nūktu 'Ap yōg hām nākox tu' mōxaha!, xix Mēn tikoyuk tu' mōxaha!, ha Paot ka'ogāhā!, ha Paot te Topa 'āktux max, tu yāy kuxa hittup xexkah.

Tu Hōm tu' xip

¹⁶ Tu Hōm kopak mūg mōxaha!, ha Paot te xonat puxehnāg mūtik tihi mǐptut kopah, pu pēnānāl xip. Ha Paot te mǐptut xuxyā pu tayūmak hōm nūy mǐptut kopa 'āti'!

¹⁷ Ha 'āmnīy 3 nōg, 'ihā Paot te Hōm yōg Yoneo xop xānāhā', ha yāy tu nū'nāhā!, ha Paot te:

—'Unōy mūnom xop, Yoneo xop tek mūg, pāyā 'āte hāpxopmā 'ūm kummuk 'ohnāg tikmū'ūn tu', xix mōnāyxop yōg hāpxopmā'ax 'āte kummugā 'ohnāg, ha kanet kopak xix, tu' puknōg xop hak mōgāhā!. ¹⁸ Hak yīkopit, tuk xupagāp-tup, 'āte hāpkummuk 'ūm mīy 'ohnāg hah, 'ūyīk xok. ¹⁹ Pa Yoneo xop tek putup nōg, yāk putex putup, yīy 'āte tu' xak, pu Xex 'ūgyīkopit, yāg gāy 'ohnāg Yoneo yōg tikmū'ūn tu!. ²⁰ Tu 'āpēnāp-tup, nūy xa hām'āktux, hak hīy kupuk māg xap ha Yeyox hā, yā 'Iyait yōg tikmū'ūn xohix te nōm hip, hāmmax hip tu!. Kaxīy.

²¹ Ha' nōy te:

—Ak mū'āte tappet 'ūm mō'kupix'ah, ha Yonex yōg xop te nū tappet kutnā 'ohnāg, ha Hōm yōg nōy xop te 'ākummuk 'āktux 'ohnāg. ²² Hak mū'āte 'ōg hām'āktux'ax 'āpak putup, nūy hāmyūmmūg. Teptu Yoneo xop xohix te Yeyox xop putup nōg? Kaxīy.

²³ Ha Yoneo xop te hāptup 'ūm nūn, Yoneo xop punthok nūn, nūy hām'āpax, tu yāy tu nū'nāhā Paot pet tu!, ha Paot te Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat yūmmūgāhā!, tu hāptup tox hā hām'āktux, tu 'āmnīy 'ihā hām'āktux kux, tu Yeyox 'āktux, tu Mōyyex yōg xat'ax hā hāmyūmmūgāhā!, xix Topa pupi hām'āktux xop hā hāmyūmmūgāhā kamah, nūy Yeyox yā Topa yōg hāmyāykutnā'ax 'āktux. ²⁴ Ha' yāg kuxa mām ka'ok, pa' yāg kuxa mām 'ohnāg, ²⁵ tu yāy pu hām'āktux, tu hām'āktux hā' nōy yānān, tu hām'āktux 'ihā' mōg, Ha Paot te:

—Hōmā Topa Koxuk te hāmyūmmūg, yīy 'Iyait te Topa pupi hām'āktux, tu mōnāyxop pu hām'āktux, hu:

²⁶ "Āmōg, tikmū'ūn hah, tu hām'āktux, hu:

'Āxop te hām'āpak, pāyā hām 'ūm 'āpak 'ohnāg,

tu hāmpenāhā', pāyā hām 'ūm pēnā 'ohnāg.

²⁷ Yā tikmū'ūn putox ka'ok,

tu mō'yāy yípkox yīnnīn, nūy hām'āpak hok,

xi' pa kīy kamah, nūy hāmpēnā hok,

ka hāmyūmmūg, xix yāyhāhup,

ka Topa yōg putat hā' mōg 'ūxeheh, 'āte nōm hittupmā'ax,

pāyāp-tup nōg. Yā Topa te' xuktux tap." Kaxīy.

²⁸ Ha Paot xe hām'āktux, hu:

—'Āte xa hāpxe'le 'āktux: Topa te hām'āpak max'ax nū'kutnāp-tup
hāmpuknōg xop hah, ha' yípkox pip, puyīy Topa 'ūkuxa kummuk xit, nūy
kuxa max tat 'ūyānan tu'. Kaxīy.

²⁹ Ha Yoneo xop mōg, tu hām'āktux hā' nōy yānān nām hā' mōg.

³⁰ Hāmyāxatamuk 2 hā Paot te' yōg mīptut kopa' xip, ha' xape xop nūn,
nūy Paot pēnā', ha' kuxa hittup, tu Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat 'āktux
pax. ³¹ Tu Topa te Yeyox yāykutnāhā 'āktux tikmū'ūn pu', ha' puknōg xop
te' tux hok, pu mīy, 'ihā' xohix te' yūmmūg.

Ha Nok te Yeyox yōg mō'pok xop yōg hāpxopmā'ax 'āktux kux.